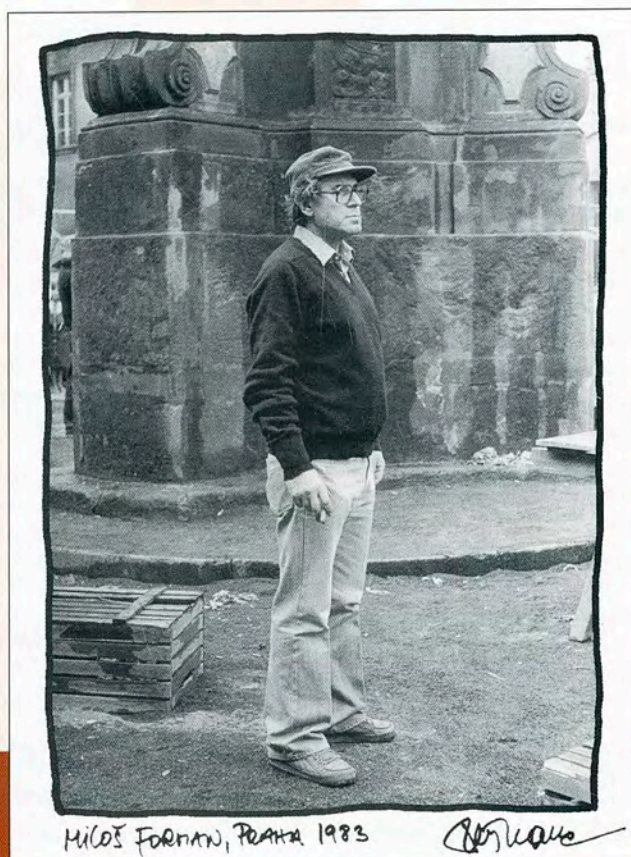

KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

KLUB

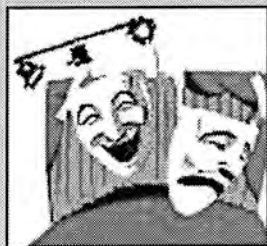
Výstava pražského divadelního fotografa Petra Našice
v Českém centru od 13. - 30. 11. 2001

Z obsahu:

Rozhovor s továrníkem Janem Prantlem
Sté výročí narození J. Vejvody
Výstava, která se téměř neuskutečnila
Havlíčkovské oslavy v Brixenu
Prokuratúra zastavila stíhanie Mečiara
fenomén Havel
TEST ze zeměpisu

11 - listopad 2001

20. ročník

Divadlo Brett a Kulturní klub Čechů a Slováků
Vás srdečně zvou
na hru

PAVLA KOHOUTA
Pech pod střechou

(v německém jazyce)

Hru máte možnost shlédnout
do 15. prosince 2001

začátek představení ve 20 hodin
Divadlo Brett - 1060 Wien, Münzwardeingasse 2
tel.: 587 06 63

Pech pod střechou se jmenuje Kohoutova kafkaeská hra o pronásledování, sledování a la Orwell. Jiří Pech se cítí pronásledován a utíká proto do soukromí. To mu ovšem nepomůže - pronásledovatel jako prodloužená ruka anonymních šéfů si našel cestu až do Pechovy mansardy.

Herečka Monika Kotoles a její kolegové Helmut Hafner a Ralph Saml zkusí spolu s režisérem Ludvíkem Kavínem hru, která je fascinuje svou výstavbou. Pavel Kohout vybudoval strukturu hry jako perfektně promyšlenou pyramidu, která je ovšem vystavená "jen" z lidských vztahů, zápletek a jejich vývoje. Tato pyramida tužeb, doplňována příčkami pronásledování nevinného, jehož vina ovšem byla zkonstruována dlouho před jejím vyjevením, se nakonec zhroutí. Jak? To ponecháme jako tajemství pro diváky. Kohoutův vtíp a strhující výstavba hry s její až neuvěřitelnou zápletkou si zaslouží naši zvědavost a hojnou návštěvu.

Stanislav Luka

Upozornění:

Plánovaná beseda ke smlouvě k sociálnímu zabezpečení a ke zdravotnímu pojištění se z pracovních důvodů přesouvá na neurčitý termín. Doufáme, že se nám podaří besedu zajistit ještě tento rok, předběžný termín první polovina prosince.

Kulturní klub

do 30.11. "Amadeus v Praze"

Fotografická výstava pražského divadelního fotografa **Petra Našice**, kterým pokračujeme v představování jedné z předních pražských divadelních scén - Divadla pod Palmovkou, (navazujeme tak na květnové představení hry "Edith a Marlene" ve Vídní).

Jedna část fotografického cyklu zachycuje snímky z natáčení několika Oskary oceněného filmu Miloše Formana "Amadeus" v polovině 80.let v Praze, druhá část představí novou a velmi úspěšnou inscenaci českého filmového režiséra Jana Hřebejka, která měla premiéru v lednu 2001 v Divadle pod Palmovkou v Praze.

České centrum, 1010 Wien, Herrengasse 17

do 1.12. Výstava z historie jednoty X. ,

po - pá od 17 do 20 hodin
SOKOL X., Angelig. 21, 1100 Wien

**do 15. 12. hra PAVLA KOHOUTA -
Pech pod střechou
Divadlo Brett út. - sobota od 20 hod.**

18.11. 15,30 hod. Koncert f. Chromatische Mundharmonika u. Streichorchester
Komponist: Johannes Huer, **Camerata Musica Wien**, Dirigent: Uwe Cernajsek, weitere Interpreten: Mährische Philharmonie Ollmütz - Dirigent: Paul Polivnick
Großer Musikvereinssaal, Tel.: 0676/7895790

20.11. 15 hod. Velká klubovna Školského spolku "Komenský" bude slavnostně otevřena, Program připraví děti z mateřské školy, žáci a žákyně obecné a bilingvní sekundární školy Česká škola, Sebastianplatz 3, Vídeň 3

24.11. 17 hod. O životě a umění **Emy Destinové** přednáší Dr. František Fürbach
Slovanská Beseda, Menšinová rada

26. 11. Literární večer věnovaný 100. výročí narození Jaroslava Seiferta. 17.30-18.30 Videoprojekce - filmová montáž z poezie J. Seiferta spojená s vyprávěním autora.

19.00 "Pocta Jaroslavu Seifertovi" herečka **Zdenka Procházková** vypráví a recituje z díla Jaroslava Seiferta v německých překladech.
České centrum, 1010 Wien, Herrengasse 17

1.12. 19,30 hod. Mikulášská zábava
tělocvična, 1170 Wien, Steinergerasse 7
SOKOL XVI / XVIII

2.12. 15 hod. Adventní odpoledne,
SOKOL XII / XV
Slovanská beseda

3.12. 19,30 hod Vánoční koncert Hradišťanu divadelní sál "Haus der Begegnung"
Otto Bauer Gasse 7, 1060 Wien.
Pozor ! Vchod do sálu : Königseggasse 10.
Rezervace vstupenek: Atelier Jan: 526 54 22
a Mirka Snášelová: 0699 19562810
pořádá Kontakt- Forum

4. 12. Prezentační den sdružení historicky nejvýznamnějších měst ČR "**Česká inspirace**".
Od 11.30 proběhne prezentace jednotlivých měst, za účasti starostů a kulturní nabídky na rok 2002 s mottem: Kultura není jen v Praze
Celoodpolední program provází hudební vystoupení a gastronomické speciality.
České centrum, 1010 Wien, Herrengasse 17

9.12. Praha.....Koncert k poctě Karla Hašlera
se koná v Divadle U Hasičů
Objednávky do redakce Českého dialogu.
(Legerova 61, 120 00 Praha 2,
tel., fax a záznamník 004202 2494-1149,
e-mail: strizovska@yahoo.com

9. 12. 15,00 hod. Slavnostní odpoledne **100-leté výročí založení Sokolské jednoty Vídeň III/XI**
Česká škola, Sebastianplatz 3, Vídeň 3

14.12. 19.30 hod. Vánoční koncert
v podání pěveckého sboru Masarykovy Univerzity v Brně **GAUDEAMUS**, sbormister Alexander Vacek
Mramorový sál velvyslanectví České republiky
1140 Wien, Penzingerstrasse 11-13
pořádají: Velvyslanectví České republiky v Rakousku, Masarykova Univerzita v Brně a Rakousko-česká společnost

14.12. 19,30 hod Händels "Messiah",
Radio Symphonieorchester Wien, Dirigent:
Dennis Russell Davies m.j. s Dagmar Peckovou,
Wiener Konzerthaus, te: 242 002,
ticket@konzerthaus.at

19. 01. 2002 Šibřinky v národních krojích,
Haus der Begegnung Rudolfsheim
SOKOL XII / XV

8. 02. 2002 Reprezentační ples Menšinové rady, Parkhotel Schönbrunn

Divadlo Brett - 1060 Wien, Münzwardeingasse 2
tel: 587 06 63, fax: 586 91 55,
theaterbrett@Eunet.at, www.theaterbrett. at
út. - sobota od 20 hod.

13. listopadu do 15. prosince
Pech pod střechou - PAVEL KOHOUT
út. - sobota od 20 hod.

**Kostel "Nejsvětějšího Vykupitele",
1030 Wien, Rennweg 63**
mše sv. každou neděli v 10 hod.
18.11. Svátek svatě Anežky Přemyslovny -
děti předvedou pásmo ze života svěřice

Plánovaná beseda ke smlouvě o sociálnímu zabezpečení a ke zdravotnímu pojištění předběžný termín: prosinec 2001.

Alexander Vacek a sbor Gaudeamus

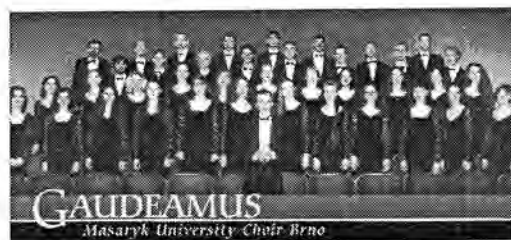
Alexander Vacek se narodil roku 1955 na Ukrajině, kde absolvoval Odesskou státní akademii. Jako dirigent a sbormister tam vytvořil nový pěvecký sbor, s kterým se zúčastnil mnoha festivalů a mezinárodních soutěží, kde získal i první ceny.

V roce 1996 se Alexander Vacek přestěhoval do České republiky, kde vyučuje na katedře muzikologie Masarykovy univerzity v Brně. Ve stejném roce vznikl z jeho iniciativy Univerzitní sbor Gaudeamus, který se nejen účastní všech univerzitních akcí, ale také hostuje na mezinárodních festivalech.

V uplynulém roce hostoval také ve Vídni, a to v rámci Mezinárodního adventního zpívání, které se koná každoročně v předvánočním týdnu ve velkém slavnostním sále Vídeňské radnice za účasti vynikajících pěveckých sborů z Evropy a ze zámoří. Sbor Gaudeamus měl tak veliký úspěch, že byl ihned pozván na další, t.j. letošní rok.

Tím se naskytá příležitost opakování Vánočního koncertu, s zčásti novým programem pro naše krajany a rakouské přátele, v prostorách Českého velvyslanectví, kde loni sbor Gaudeamus se svým vynikajícím sbormistrem Alexandrem Vackem sklídl vskutku senzační úspěch.

*Za Rakousko-českou společnost
VMR Dr. Jan Petřík*

Pěvecký sbor Masarykovy Univerzity v Brně - Gaudeamus, sbormister Alexander Vacek

Poznámka redakce. pro připomenutí otiskujeme zkrácenou recenzi KLUBU z února 2001

Mimořádný zážitek

Je těžké se slovy vyjádřit o výkonu sboru, museli bychom vrstvit na sebe jenom samé superlativy - byl vynikající, znamenitý, výborný, výtečný, pozoruhodný, mimořádný, neobyčejný, nevšední, skvostný, překrásný...

Hlavní osobou, která si podobná hodnotící hlediska "vynucuje", je dirigent sboru, Alexander Vacek.

Ve svém vystoupení ve Vídni ukázal sbor, že není hudební oblastí, která by mu zůstala "terra incognita". Uvedl se, jak jinak, písní "Gaudeamus igitur". Český rozumící návštěvníky nemohla nechat lhostejnými lidová píseň "Lásko, Bože, lásko". Do nejnepřehlednějších pocitových čidel pronikala jednoduchost krásy slova zabalená v nezvyklé harmonii. Jedna krása byla vzápětí vystřídána jinou. Známý - echo-sbor "Rorando coeli" /J.Campanus/ zazněl jako skutečné echo, neboť dirigent nechal odejít dva mini-soubory zpěváků do posluchačům neviditelných prostor ambasády. Úžasná přesnost rytmická a sluchová všech zpěváků dala zaznít dílu v dokonalém provedení. Koledy vystřídaly skladby duchovní - pravoslavný "Gospodi, pomiluj ny", či moderní "Pater noster"/Z. Lukáš/, "Aleluja", "Ave Maria". Každé další číslo programu bylo pro posluchače překvapením nejen hudebním, ale i "organizačním". Dirigent Vacek nechával totiž sbor rozestoupit po obvodu celého mramorového sálu. Na kvalitě a kompaktnosti zvuku tělesa se nic nezměnilo!

Úspěch byl velkolepý, publikum nechtělo účinkující propustit. Po neutuchajícím vděčném potlesku přišlo definitivní číslo programu - nejsvětovější vánoční píseň "Stille Nacht, heilige Nacht". Nebyli by to ale dirigent

Vacek a sbor Gaudeamus, aby i z tohoto dílka nevytvořili něco zvláštního. Sbor zapíval všechny sloky písně nejdříve v němčině a poté opět všechny v češtině, a to tak, že každá // sloka zazněla v jiné harmonizaci a vždy o půl tónu výše od předcházející. Člověku se zdálo, že stoupá ke světu, jež se otevírá slovy - líbezný, čarokrásný, nadpřirozený... mb

Velvyslanectví České republiky v Rakousku
Masarykova Univerzita v Brně

a
Rakousko-česká společnost
si Vás dovoluji pozvat na

Vánoční koncert

v podání pěveckého sboru
Masarykovy Univerzity v Brně GAUDEAMUS
sbormister Alexander Vacek
zazní česká i evropská vánoční hudba
Pátek 14. prosince 2001 v 19.30 hodin
Mramorový sál velvyslanectví České republiky
1140 Wien, Penzingerstrasse 11-13

Kontakt- Forum
srdečně zve všechny přátele a příznivce
na vánoční koncert

Hradišťanu
3. prosince 2001 v 19,30
divadelní sál "Haus der Begegnung"
Otto Bauer Gasse 7, 1060 Wien.

Pozor ! Vchod do sálu :
Königseggasse 10.

Rezervace vstupenek:
Atelier Jan: 526 54 22
Mírka Snášelová: 0699 19562810

ČESKÝ KALENDÁŘ 2001

Již posedmé se připravuje publikace o dvě stě stranách plná zajímavého čtení z české historie (autoři Vladimír Pechar, Dagmar Štětínová, Jana Volfová a další),

s písničkami, povídkami, recepty, křížovkami a zajímavostmi.

Objednávky do redakce

Českého dialogu, Legerova 61,

120 00, tel. 2494-1149,

e-mail: strizovska@yahoo.com

(Cena do Rakouska i s poštovným 150 Kč.)

Velká klubovna Školského spolku
"Komenský"

oudě slavnostně otevřena

20.listopadu 2001 v 15.00 hod.

Program připraví děti z mateřské školy,

žáci a žákyně obecné

a bilingvní sekundární školy

Sbírka a pomník TGM ve Washingtoně D.C.

Organizace Američtí přátelé České republiky z Washingtonu, D.C. (American Friends of the Czech Republic) vyhlašují sbírku na památník Tomáše G. Masaryka - Osvoboditele, prvního prezidenta Československé republiky, v hlavním městě Spojených amerických Washingtonu D.C.

Možnost příspěvku zaslání šekem - AfoCR, Tomáš G. Masaryk Fund, a pošlete je na adresu: Tomáš Garrigue Masaryk Memorial c/o American Friends of the Czech Republic, One Thomas Circle, Suite 1200, Washington D.C. 20005.

Organizace Američtí přátelé České republiky již pracují na schválení návrhu památníku v Kongresu a také připravují místo, kde by socha měla stát. Všechna jednání na úředních místech vyžadují čas a námahu, avšak přátelé se snaží sochu umístit na důstojném místě v co nejkratší době. Každý příspěvek na památník bude oceněn.

Hospodař - září 2001

T. G. Masaryk

Školský spolek "Komenský" / Der Schulverein "Komenský"

1030 Vídeň, Sebastianplatz 3

/ 1030 Wien, Sebastianplatz 3

Tel. 713 31 88/20 Fax : 713 88 76/24

e-mail: office@komensky.at

nabízí následující školní a předškolní zařízení : / bietet folgende Einrichtungen an :

Bilingvní škola obecná (1.-4.ročník) / Bilinguale Volksschule (1.- 4.Schulstufe)

Tel. 714 88 76/30 - ředitelství / Direktion

Tel. 714 88 76/31 - sborovna / Lehrerzimmer

Fax 714 88 76/34

e-mail: direktion@komensky.at

1.třída + třída předškolní

flexibilní začátek školy, tzv. společné vedení třídy předškolní se třídou prvou, učitelka třídní (doprovodná učitelka)

dvojjazyčná výuka (čeština, němčina)

angličtina (Lollipop)

1.VS+VSK

FSE (Flexible Schuleingangsphase, d.h. gemeinsame Führung der Vorschul- mit der 1.Klasse,

- 1.Klassenlehrerin + 1 Begleitlehrerin)

- zweisprachiger Unterricht

- Englisch (Lollipop)

2. - 4.třída / 2.VS - 4.VS

team-teaching v jazyce německém.(dvojjazyčná učitelka němčiny + rakouská obecněškolská učitelka)

emblém spolku
Komenský

team-teaching v češtině (tříd.učitelka + učitelka češtiny)
nepovinná ruština od 3.třídy
- Team-teaching in Deutsch (zweisprachige -Lehrerin +
österr.VIn)
- -Team-teaching in Tschechisch (Klassenlehrerin)+
Tsch-Förderlehrerin)
- UÜ Ru ab der 3.VS

**Bilingvní škola sekundární (5.-8.ročník) / Bilinguale
Sekundarschule (5.- 8.Schulstufe)**

Tel. 714 88 76/30 - ředitelství / Direktion
Tel. 714 88 76/31 - sborovna / Lehrerzimmer
Fax 714 88 76/34
e-mail: direktion@komensky.at
dvojjazyčná výuka na základě učebních osnov pro reál-
ná gymnázia (odpovídající klauzule na výročním
vysvědčení); žádné výkonnostní skupiny v hlavních
předmětech;
společná výuka našich učitelů s učiteli středoškolskými
(team-teaching) v němčině;
team-teaching v češtině (dvoji obsazení hodin, čeština
jako podpora žáků s mateřským jazykem německým)
- zweisprachiger Unterricht auf der Grundlage des Lehr-
planes des Realgymnasiums (entsprechende
Klausel auf dem Jahreszeugnis); keine Leistungsgrup-
pen in den Hauptfächern;
-gemeinsamer Unterricht unserer Lehrkräfte mit Gym-
nasiallehrern (Team-teaching) in Deutsch;
- Projekt- u. fächerübergreifender Unterricht im Rahmen
einzelner Bereiche, d.h. in Gegenständen, die
inhaltlich zusammengehören. z.B. im sprachlichgesells-
chaftlichen Bereich;
- Computerunterstützter Unterricht
- Team-teaching in Tschechisch Doppelbesetzung der
Tsch-Stunden zur Förderung der Schüler mit
deutscher Muttersprache);

**Bilingvní gymnázium 4.stupně (9.-12.ročník) / Bilin-
guales ORG**

Tel. 714 88 76/60 - ředitelství / Direktion
Tel. 714 88 76/31 - sborovna / Lehrerzimmer
Fax 714 88 76/34
e-mail: direktion@komensky.at
Bylo otevřeno ve školním roce 2000/01 / eröffnet im
Schuljahr 2000/2001
2 třídy (9. a 10.ročník)
výuka na základě osnov pro reálná gymnázia II.stupně;
čeština/slovenština = alternativní předmět a specifikum
tohoto školního typu
němčina, zeměpis, matematika, biologie, chemie, fyzi-
ka, informatika, psychologie a filozofie - výuka v jazyce
německém; dějepis, hudební výchova, výtvarná výchova,
tělesná výchova - výuka v jazyce českém
- Klassen (9.Schulstufe)
- Der Unterricht erfolgt auf der Grundlage der Lehr-
planbestimmungen für das Oberstufenrealgymnasium
- Tsch/Slow = Typenbildender u. Alternativgegenstand,
GW, M, Buk, Ch, Ph, Ing, Psych u.Phil - Unterricht in
deutscher Sprache

- GSk, ME, BE, LÜ, Rel - Unterricht in tschechischer
Sprache

Mateřská škola - 2 oddělení / Kindergarten - 2 Gruppen
Tel. 713 31 88/40 ředitelství / Direktion

Činnost mateřské školy:
Cílem je všestranný rozvoj dítěte v českém a německém
jazyce./ Ziel ist die optimale Entwicklung des Kindes
1.oddělení - zaměření zejména na: / 1.Gruppe - ausge-
richtet vor allem auf die.
adaptaci dítěte /Adaptation des Kindes
vytvoření vztahu učitelka-dítě-skupina / Die Herstel-
lung der Beziehung Kindergärtnerin-Kind-Gruppe
rozvoj tvůrčích schopností a osobní aktivity / Die Ent-
wicklung der Kreativität und der persönlichen Aktivität
2.oddělení - zaměření zejména na : / 2. Gruppe ausge-
richtet vor allem auf die
samostatnost myšlení a rozhodování / Selbständigkeit
des Denkens und die Entscheidungsfähigkeit
rozvíjení tvořivých činností / die Entwicklung der krea-
tiven Fähigkeiten
plynulý přechod dětí do 1.třídy bilingvní obecné školy /
den reibungslosen Übergang vom Kindergarten in die
bilinguale Volksschule
dvojjazyčná výuka v jazyce českém a německém (práce
v týmu dvou učitelek) / zweisprachiger Unterricht in
tschechischer und deutscher Sprache (Teamarbeit zweier
Lehrerinnen)
Školský spolek "Komenský"
1030 Vídeň, Sebastianplatz 3
Tel. 713 31 88/20
Fax : 713 88 76/24
e-mail: office@komensky.at

**Přehled stavu dětí školy "Komenský" k začátku
školního roku 2001**

celkový stav :241 žáků
obecná škola :101 žáků
dvojjazyčná sekundární: 95 žáků
gymnaziální oddělení : 45 žáků, z toho 11 žáků z Brati-
slavy
školka: 50 dětí

Ing. Karel Hanzl

Kalendář 2002

Již nyní je možno zakoupit kalendář na rok 2002.
Kalendář bude k obdržení v sekretariátu spolku
u pi.Hovorkové.
Všechny texty jsou dvojjazyčné.
Uvádíme také všechny svátky a volné dny
jak v Rakousku, tak i České republice.

Cena 100 ATS

Koupi kalendáře podporujete provoz naší školy.

WAREN SIE OPFER ODER ZIEL VON NAZI-VERFOLGUNG?

Mussten Sie Zwangsarbeit für deutsche Unternehmen, bestimmte Schweizer Unternehmen oder das Nazi-Regime leisten?

Wurden Sie durch das Nazi-Regime verfolgt, weil Sie Roma, Zeuge Jehova, homosexuell, körperlich oder psychisch behindert waren?

Haben Sie zum Schutze vor Verfolgung versucht, in die Schweiz einzureisen und wurde Ihnen die Einreise verweigert

oder wurden Sie nach Ihrer Einreise dort misshandelt?

DANN SIND SIE MÖGLICHERWEISE ENTSCHÄDIGUNGSBERECHTIGT

WENDEN SIE SICH AN DIE INTERNATIONALE ORGANISATION FÜR MIGRATION (IOM)

Die IOM ist zuständig für Anträge von Personen, die durch das Nazi-Regime verfolgt wurden, weil sie Roma, Zeugen Jehovas, homosexuell, körperlich oder psychisch behindert waren oder als solches betrachtet wurden. Wenn Sie Sklavenarbeit für deutsche Unternehmen leisten mussten, wenn Ihnen die Einreise in die Schweiz verweigert wurde oder wenn Sie dort als Flüchtling misshandelt wurden, sind Sie berechtigt, einen Antrag auf Entschädigung zu stellen. Die IOM bearbeitet auch Anträge aller Personen, einschließlich jüdischer Opfer, die während der Nazi-Ära zur Zwangsarbeit für Schweizer Unternehmen und deren Tochtergesellschaften herangezogen wurden. Die Erben von Opfern, die am oder nach dem 16. Februar 1999 verstorben sind, sind ebenfalls berechtigt, einen Antrag auf Entschädigung zu stellen.

DIE ANTRAGSFORMULARE MÜSSEN BIS SPÄTESTENS 31. DEZEMBER 2001 EINGEREICHT WERDEN.

DIE IOM BEARBEITET IHREN ANTRAG KOSTENLOS

Weitere Informationen und Antragsformulare erhalten Sie unter:

Telefonnummer: 06643835663

oder im Internet unter: www.iom.int

Vážení a milí krajanía, Česi a Slováci vo svete

rozhodli sme sa v Slovensko-českom klube so sídlom v Prahe vykročiť novým smerom, hoci tak úplne nový pre nás zasa nie je. S krajanmi, českými i slovenskými, žijúcimi po celom svete, sa stretávame pri najrôznejších príležitostiach, navštevujeme sa, vymieňame si časopisy i články do nich. Táto vzájomná komunikácia sa od 1. októbra mnohonásobne zintenzívni. K tomuto dátumu, na úvod Mesiaca česko-slovenskej vzájomnosti, ktorý

Haben Sie unter dem Nazi-Regime Vermögensschäden erlitten?

War ein deutsches Unternehmen direkt daran beteiligt?

Waren Sie im Rahmen früherer Entschädigungs- und Wiedergutmachungsprogramme von Entschädigungszahlungen ausgeschlossen?

ENTSCHÄDIGUNG ZUM AUSGLEICH FÜR VERMÖGENSSCHÄDEN

Dann sind Sie möglicherweise im Rahmen des deutschen Stiftungsgesetzes ENTSCHÄDIGUNGSBERECHTIGT

Wenn Sie während der Nazi-Ära Vermögensschäden erlitten haben, die unter direkter Beteiligung deutscher Unternehmen und nicht als Folge militärischer Aktionen entstanden sind, und wenn Sie aus früheren staatlichen Entschädigungs- oder Wiedergutmachungsprogrammen Deutschlands keine Zahlungen erhalten konnten, sind Sie möglicherweise berechtigt, Entschädigungszahlungen zu erhalten.

Entschädigungszahlungen werden vornehmlich an Personen geleistet, die unter dem Nazi-Regime wegen Rasse, politischer Überzeugung, Religion oder ideologischer Einstellung verfolgt wurden und Vermögensschäden unter direkter Beteiligung deutscher Unternehmen erlitten haben.

Erben sowie Religionsgemeinschaften und Organisationen können ebenfalls einen Antrag auf Entschädigung stellen.

Wenn Sie glauben, entschädigungsberechtigt zu sein, wenden Sie sich bitte an die Internationale Organisation für Migration (IOM).

Die IOM-Antragsformulare erhalten Sie bei den weltweit vertretenen IOM-Büros sowie auf der IOM-Website unter:

www.compensation-for-forced-labour.org

DIE ANTRÄGE MÜSSEN BIS SPÄTESTENS 31.12. 2001 EINGEREICHT WERDEN

DIE IOM BEARBEITET IHRE ANTRÄGE KOSTENLOS

Weitere Informationen und Antragsformulare erhalten Sie unter:

Tel.: 06643835663

vznikol z podnetu ministrov kultúry ČR a SR, sa totiž začne prevádzka internetového spravodajského serveru Český a slovenský svet.

Rodí sa tak jediné internetové médium svojho druhu, určené súčasne Čechom i Slovákom v najrôznejších krajinách. Samozrejme, vrátane Slovákov v ČR a Čechov na Slovensku. K jeho príprave sme prizvali inštitúciu s vyše sedemdesiatročnou tradíciou - Československý ústav zahraničný. Súčasne sme s veľkou odozvou oslovi-li desiatky krajanjských organizácií, ako aj mnoho významných osobností medzi Čechmi a Slovákami vo

svete. V postupne doplňanej redakčnej rade budú zastúpené všetky veľké krajské komunity. Mimoriadne pozitívne na projekt zareagovali aj prezidenti ČR a SR Václav Havel a Rudolf Schuster.

Slovensko-český klub vydáva už dlhé roky mesačník Slovenské dotyky, Magazín Slovákov v ČR. Redakcie oboch periodík vari ani nemožno označiť za sesterské, pretože sú si nielen blízke, ale dokonca sa z veľkej časti prekrývajú. Domnievame sa, že je pre Český a slovenský svet veľkou výhodou, že sa môže oprieť o existujúce autorské a organizačné zázemie Slovenských dotykov.

Spravodajský server sa bude postupne vyvíjať, ako to bude zodpovedať záujmu a návrhom krajanov i čitateľskej obce v ČR a SR. Okrem klasických novinárskych žánrov, predovšetkým "z pera" krajanov, chce ponúkať aj to, čo umožnil až Internet, napríklad živé diskusné fóra. Celý projekt je pre nás naozaj veľkou výzvou, ktorej sa chvíľami i obávame, avšak na ktorú sa predovšetkým tešíme.

Dosiaľ ani v jednej z našich krajín nevznikol internetový server, určený krajanom. A už vôbec neexistovalo periodikum, určené Čechom i Slovákom spoločne. Pritom mnoho spolkov je dodnes česko-slovenských a aj tie, ktoré sú rozdelené, väčšinou úzko spolupracujú. Práve v zahraničí asi človek najlepšie pochopí, ako blízko k sebe Česi a Slováci majú, v kultúre i v jazyku. Samozrejme,

na všetko existujú rozne názory, aj v krajskej komunite. Žiadnemu z nich sa nechceme v Českom a Slovenskom svete brániť, naopak, chceme vytvoriť fórum, kde o nich bude možné diskutovať. Domnievame sa, že aj o sporných otázkach treba predovšetkým hovoriť.

Chceme oslovit aj tých Čechov a Slovákov vo svete, ktorí nie sú priamo činní v spolkovom živote - napríklad hoci našich hokejistov v NHL. Aj tento príklad ukazuje, aká roznorodá je niekoľkomiliónová krajská komunita. Dali by sa uvádzať tisíce príkladov zaujímavých krajských osobností - v zahraničí žijú také české spisovateľské veličiny ako Josef Škvorecký, Milan Kundera, či Jiří Kolář, rovnako ako nestor slovenskej grafiky Koloman Sokol, k českým koreňom sa hlási exministerka zahraničných vecí Madeleine Albrightová, k slovenským guvernér Minnesoty Jesse Ventura...

Veríme, že každý, kto bude Český a slovenský svet čítať, pochopí najmä jedno: Česi a Slováci vo svete sú neoddeliteľnou súčasťou svojich národov, ochraňujú a vytvárajú ohromné hodnoty. Neraz pomohli a pomáhajú domovu, za čo sú často odmenení skor závisťou a nedoverou, než vďakou. Možno aj náš server svojím malým dielom prispieje k zmene tohto stavu.

VLADIMÍR SKALSKÝ - šéfredaktor,

NAĎA VOKUŠOVÁ - predsedníčka redakčnej rady
internetová adresa: www.czsk.net

KAREL HAŠLER, JAK HO NEZNÁTE

Dne 21. prosince 1941 byl nacisty v koncentračním táboře Mauthausen zabit jeden z nejoblíbenějších skladatelů českých písní, herec Národního divadla, filmový herec a zpěvák, pan Karel Hašler.

Ku příležitosti šedesátého výročí této tragické události vznikla myšlenka připomenout veřejnosti osobu Karla Hašlera tak, jak dnes většinou není vnímán, jako vlastence, odpůrce fašismu i ostatních totalitních ideologií, jako satirika a kabaretiéra, jako člověka s velkým srdcem.

Jako forma této vzpomínky bylo zvoleno komponované představení hudby a mluveného slova a to s určitým dějem a návazností na přítomné hosty na pódiu, jimiž je syn Karla Hašlera Thomas Hasler, přítelkyně a pamětnice rodiny Hašlerových ze Zlíchova paní Hilda Hojerová-Čiháková, Gustav Oplustil, tvůrce řady televizních programů o Karlu Hašlerovi a další.

Účinkují:

Hudební skupiny Archeus a Šlapeto,
moderuje Jiří Hanák a Pavlína Filipovská.

Režii představení má Ján Simkanič.

Karel Hašler byl velkým obdivovatelem Prahy. Narodil se zde a působil zde jako herec, nejprve na různých scénách, později řadu let v Národním divadle. Účinkoval také v řadě filmů, ale jeho velkou láskou byly písničky o Praze, které v době jeho popularity byly také vydávány tiskem. Složil a zpíval na desítky písniček o Praze, které v podstatě zlidověly. Připomeňme např. tituly: Praha - srdce Evropy, Na Velkopřevorském náměstí, Strahovské, Po Starých zámeckých schodech, Večer za Strahovskou branou, Nad Prahou tančily hvězdičky, Před vejtoň-

skou hospodou, Hradčany krásné, U Svatého Matěje, Ty petřínské stráně. Když nad Prahou se večer uklání, Vltavo, Vltavo, Čí je Praha? Naše! Kromě toho skládal i písničky reagující na politické události, např. Studentská či Kampak na nás bolševici.

Největší popularitě se dostalo jeho skladbě Ta naše písnička česká. Za doby nacistické okupace byla druhou českou hymnou.

Součástí večera je i výstava památek na Karla Hašlera, umístěná v předsáli, kterou si mohou návštěvníci prohlédnout o přestávce.

Jediný koncert k počtě Karla Hašlera se koná v neděli 9. prosince t.r. v Divadle U Hasičů. Objednávky do redakce Českého dialogu. (Legerova 61, 120 00 Praha 2, tel., fax a záznamník 2494-1149, e-mail: strizovska@yahoo.com

EVA STRÍŽOVSKÁ

(Dodatek o hlavním pořadateli: Mezinárodní český klub vznikl před několika lety jako živá podoba měsíčníku Český dialog, který je čten v ČR, ale je také zasílán krajanům do celého světa. Před nedávnem byl MCK zaregistrován jako občanské sdružení. Jeho členové (z domova i ze světa) se scházejí zhruba jednou měsíčně v Praze, kde společně navštěvují kulturní zařízení, pořádají kulturní a společenské akce, občas vyjíždějí na podobné akce i mimo Prahu - loni to byl např. společný výstup na památnou českou horu Říp s kulturním programem a ekumenickou bohoslužbou u kaple, jehož se zúčastnilo na 500 osob z Čech, Moravy, Slezska, Slovenska, Kanady, Švýcarska, USA, Bosny a Hercegoviny aj.)

KOSTENLOSE EDV- UND INTERNET-EINFÜHRUNGSKURSE IN TSCHECHISCHER SPRACHE BIETET

abzwien.women@web - Zugang zu Technologie und
Bildung für Frauen in Wien

vom 1 Oktober bis 7 Dezember 2001 in der in der
Bassena, Am Schöpfwerk 29/14, 1120 Wien

Das abzwien.women@web stellt die technische
Ausstattung und das Know-How zur Verfügung, um in
kleinen Gruppen von sechs bis neun Frauen eine erste
Bekanntschaft mit den neuen Technologien zu machen
bzw. EDV- und Internetwissen zu vertiefen. Für die
Dauer des Kurses bieten wir Kinderbetreuung an.

Bitte den Bedarf einer Kinderbetreuung bei der
Anmeldung bekannt geben.

**INTERNET A JAK S NĚM ZACHÁZET? BEZ-
PLATNÝ PC KURZ!**

Chcete se seznámit s počítačem, EDV a internetem.
Chcete prohloubit své vědomosti.

Ženám se nyní naskytá příležitost v malých skupin-
kách (6 až 9 osob) získat tyto vědomosti v kurzech pro
začátečníky v českém jazyku.

ABZ Wien nabízí bezplatné kurzy od 25 října do 3.
prosince 2001. I maminky s dětmi mají možnost tento
kurz absolvovat, musí jen uvést při přihlašování, že
potřebují pohlídat děti po dobu trvání kurzu.

Kurstermine:

13. November 13.30 - 16.30 Uhr EDV Einführung

26. November 14.00 - 18.00 Uhr Internet Surfen

03. Dezember 17.00 - 20.00 Uhr Internet E-mail

Anmeldung / přihláška: T: 0650/66 70 302

Di/Do: 10.00-14.00

Mi: 15.00-18.00

Das abzwien.women@web Team freut sich auf viele
Besucherinnen!

Euro - naše nové peníze

Příručka k zavádění peněžní hotovosti v jednotné
evropské měně v Rakousku 1. ledna 2002.

Na základě iniciativy oddělení pro národnostní skupi-
ny v Rakousku byla vydána brožurka "Euro - naše nové
peníze" také v českém jazyce. Vydání bylo umožněno
EURO-Initiativou spolkové vlády a EU.

Další informace EURO-Initiative se můžete dočíst
na adrese: www.euro.gv.at

Vydala: STUZZA, Studiengesellschaft für Zusam-
menarbeit im Zahlungsverkehr GmbH

Weyringergasse 33, 1040 Wien

Tel.: 01/ 505 32 80 - 0, e-mail: office@stizza.at,
internet: <http://www.stuza.at>

Informační zpravodaj II/01

Vážení členové a příznivci,

v den 1.7.2001 vstoupila v platnost Smlouva mezi
ČR a Rakouskem o sociálním zabezpečení, která byla
uzavřena dne 20.7.1999 v Praze. Informace o Smlouvě z
pohledu ČR, které vypracovalo Konsulární oddělení vel-
vyslanectví ČR ve Vídni jsme některým z Vás zaslali k
připomínkám. Tyto připomínky přislíbil s Vámi konzul-
tovat, ministr Vl. Špidla. Počítáme, že se tak stane
některou sobotu v listopadu. Schůzka, kterou uspořádá-
me ve spolupráci s konzulátem a Klubem Vám bude

včas avizována- připravte si Vaše dotazy. *) Dle našich
zkušeností a ověření, můžete si na základě Smlouvy již
nyní vyzvednout u rakouské pojišťovny "Krankenschein"
na dovolenou v ČR na který Vám má být poskytnuta
bezplatná péče v českých nemocnicích a později snad i u
lékařů. Informace si vyžádejte přímo při odběru poukáz-
ky v rakouské pojišťovně.

Dověděli jsme se, že se chystá zrušení některých
Českých center v rámci snižování nákladů. U ministra
J.Kavana jsme žádali, aby nebylo rušeno České centrum
ve Vídni, jelikož je velmi potřebné pro zdejší krajan-
ský život. Za svého působení se velmi zasloužilo o šíření
české kultury v Rakousku a umožnilo mnoho kontaktů
krajanů s představiteli vlády a Parlamentu a Senátu.
Toto při osobních rozhovorech nám potvrdilo velké
množství krajanů a aby nezůstalo jen "při řeči" dovolu-
jeme si Vás požádat, abyste žádost o zachování Českého
centra ve Vídni zaslali i Vy panu ministru Kavanovi
faxem na číslo: 0042 02 2418 2021. Jménem českých
krajanů Vám děkujeme.**)

Na prosinec asi 15.12. plánujeme již tradiční Vánoč-
ní koncert, spojený s diskusí krajanů se zástupci velvy-
slanectví ČR ve Vídni.

Zároveň bychom chtěli uskutečnit i schůzi Nadace
Fr. Schuberta Vysoká a využít i přítomnosti místopřed-
sedy Senátu a senátorů ze stálé komise pro krajany jakož
i členů Konsultativní rady k diskusi o činnosti Komise a
jejich dalších plánu.

Na kulturní program eventuelně na schůzku Nadace
Vás včas pozveme, ale přesto již nyní s termínem pro-
sím počítejte.

Pokud jste se dle našich pokynů včas požádali o
náhradu za majetek, který Vám ČR zabavila při Vašem
odchodu do ciziny, informujte se u ministerstva financí,

kde si máte odškodné vyzvednout. Dle našeho zjištění již k vyplácení dochází.

září 2001

Nová Vlast, Rada národnostní skupiny Čechů a Slováků usedlých v Rakousku

1160 Wien 16, Thalheimergasse 38/I/1

Gefördert aus den Mitteln der Volksgruppenförderung
poznámka redakce:

*)Informace o Smlouvě rozšířená o konkrétní dotazy vypracovaná Dr.Koblihovou - ČR byla v Klubu otištěná. Se stejnou autorkou plánuje Klub již delší dobu besedu, kterou chce ještě rozšířit o rakouského pracovníka pojištění. Pokud by došlo k možnosti propojení s návštěvou ministra Špidly rozešleme pozvánky.

***) Podobnou žádost zaslalo ministru Kavanovi i vedení Klubu.

Všeobecná informace k sociálnímu zabezpečení a ke zdravotnímu pojištění

Podrobnější informace ke smlouvě o sociálním zabezpečení a ke zdravotnímu pojištění -

Sbírka mezinárodních smluv číslo 55/ částka 21 ze dne 2. 7. 2001

podá: Česká správa sociálního zabezpečení, 225 08 Praha 5, Křížová 25, v oblasti zdravotního pojištění Ministerstvo zdravotnictví - odbor rozvoje zdravotních pojišťoven, 128 01 Praha 2, Palackého náměstí 4, v oblasti peněžitých dávek v nezaměstnanosti Ministerstvo práce a sociálních věcí - Správa služeb nezaměstnanosti, 128 01 Praha 2, Palackého náměstí 4,

Bundesgesetzblatt, 95. Abkommen zwischen der Republik Österreich und der Tschechischen Republik über soziale Sicherheit, Ausgegeben am 22. Mai 2001, Teil:III

podá: Hauptverband der österreichischen Sozialversicherung

Zájezdů: Austro Bohemia Wien

24 - 25. November 2001 P R A G

Samstag/Sonntag Ausflug mit Adventsmarkt und Kulturprogramm

Abfahrt 24. November um 6,30 Uhr / Westbahnhof-Parkhaus Felberstr. (Treffpunkt und Abfahrt)

Ankunft Prag um 12 Uhr./ Mittagessen

25. 11.- Abfahrt um 9 Uhr/ Prager Burg- Schloß Zbraslav / Abfahrt um 15 Uhr aus Prag/ Ankunf Wien um 21 Uhr

PROGRAMM PRAG 24. 11. 2001 div. Auswahl:

St. O -TOSCA-PUCCINI, NT - DALIBOR -SME-TANA, MUSIC T. -THE LAND OF SMILES -LEHAR
MUSIKALS: MONTE CRISTO,
HAMLET,ROMEO & JULIA,POMADA - GREASE,
STARCI NA CHMELU

BLACK THEATER,BOHEMIA PARTY (GAS-

TRONOMIC SERVICE; BLACK THEATER; FOLK-LOR; CABARET

LATERNA MAGIKA, Concert, Museums

div Galerie - Zbraslav

(Programm und Preis mit Vorbehalt)

Platzreservierungen nur solange, bis der Bus voll ist und Fahrpreis bezahlt:

Austro-Bohemia, Kto. Nr. 00659124804 BLZ 20151 bei Bank Austria Wien

Samstag/Sonntag Fahrt mit Reisebus, Hotel mit Frühstück 750,- öS zweibettzimmer

(für A-B Club Mitglieder 650,-) Einzelzimmer-zuschlag 150,- öS

Mittagessen 95,- öS Schloß Zbraslav

Reservierung: Austro-Bohemia, Lindeng. 5, 1070 Wien Fax: 8123650 oder 5263779

e-mail: austrobohemia@yline.com

**1. Dezember 2001 SLAVKOV-AUSTERLITZ
1. Dezember 2001 BRNO-BRÜNN**

Erinnerungs- und Pietätsveranstaltungen zu 196. Jahrestag der Dreikaiserschlacht - Samstag früh treffen Soldaten, Rekruten im Kataster Tvarozna, Vorführungen Militärübungen, Feldküche, ...(mit Dorfmarkt, Militär und Souvenir laden, Buffet), um 14 Uhr Nachbildung "blutigeschlacht" von 2. Dezember 1805. Die Schlacht zwischen Napoleon, Österreich. Kaiser Franz und Car Alexander (cca 1,5 Stunde), historischen uniformen,...

Von Wien über Brünn (Aussteigen zum Advent Bummel, zweite Gruppe fährt weiter) nach Tvarozna, 16 Uhr Abfahrt nach Brünn, um 19 Uhr Heimfahrt nach Wien

1.Dezember 2001 AUSTERLITZ.. 1. Dezember 2001 BRÜNN

Anmeldung & Anzahlung 100,-öS bis 10.11.2001 (Preis: Slavkov-Austerlitz 150,- Brünn 130,-)

2.-9. Februar 2002 JESENIKY-GEBIRGE.OPAVA-TROPFAU

Winterurlaub (auch für Eltern mit Kindern)ein bekanntes Erholungsgebiet, Schlösser u. Burgen, Kurorte u. Wintersport Zentrum (Schikurs für Klein u. Groß), Naturschutzgebiet, Theater, Denkmälern,...

16.-17. März 2002 PRAHA-PRAG

25.-26. Mai 2002 BESKYDY-BESKIDEN Mähren Die Mährisch-schlesischen Beskiden ist das mächtigste mährische Gebirge. Symbol der Beskiden Gott Rade-gast (Bierbrauerei Radegast), Frydek-Beskiden Museum- Schloß, Hukvaldy- L. Janacek geburtsort- Burgruine,Walachisches Freilichtmuseum in Roznov

22.-23. Juni 2002 ČESKÝ KRUMLOV - BÖHMISCH KRUMAU

Samstag/Sonntag - Kulturprogramm. FEST DER FÜNFBÄTTRIGEN ROSE -SONNENWENDEFEIER

Herbst 2002: Kolín-Kutna Hora/ Kuttenberg-Podebrady, Brno/Brünn, Olomouc/Olmütz

Wir haben jetzt auch einen Reisecclub

Clubzeiten jeden Mittwoch, Donnerstag von 17 bis 19 Uhr, Tel. 5263779 (14-17 Uhr Tel. 0699-10596078)

Nanejvýš zvláštní výstava

byla zahájena v Českém centru 10. 10. 2001 pod názvem "Spuren der Prager Architektur in Mode und Design" / Otisky pražské architektury v oděvních krea-cích a designu/. Výstavu otevřela autorka koncepce pro-jektu dr. Drahomíra Březinová. Výstava představuje výběr z tvorby významných českých oděvních návrhá-řů, designérů a fotografů. Návštěvník mohl porovnávat "převedení" linií staveb románských, gotických, kubis-mu i stavebních projektů 90. let 20. století do forem oděvních modelů, doplňků, šperku. Výsledkem jsou krásná díla, jež dokumentují magickou sílu města Prahy, které znovu a znovu neopakovatelným způsobem ovliv-ňuje umělce všech oblastí.

mb

Zkoušíme "Kohouta"

Je tomu právě třicet let. Posrpnový Brežněvo-Husá-kovský režim pořádal velké show: první "volby" v oku-povaném Československu. Fízlové byli všude, kde se dalo. Jakmile se spolu bavili dva lidé, mohli mít jakousi jistotu, že nikdo z nich druhého neudá. Tři už si tak jisti nebyli: jeden z nich mohl totiž ostatní dva udat či usvěd-čit... V průběhu roku 1971 se v Československu utvrdil policejní režim okupované země.

Počátkem sedmdesátých let byli fízlové všude, a když tam nebyli, bylo přesto radno obávat se jich. A v oné době napsal Pavel Kohout mimo jiné hru "Pech pod střechou", kterou právě zkoušíme. Když dostanete do rukou listopadový časopis KLUB, budeme ji už pilně hrát (od 13. listopadu do 15. prosince). Podle textu hrají tři herci a pět policajtů (herců). Myslím, že Pavel Kohout sám už zažil povíce inscenačních variant s oněmi šesti policajty. U nás si "je" zahrají já, a když v průběhu hrací doby odjedu na krátký divadelní zájezd do zahraničí, zastoupí mě jeden kolega.

Fízl, tajný, či tak trochu tajemný muž, o němž člověk přesně neví, zdali všechno - co dělá- tak dobře promyslel, či zda je i on tak trochu obětí náhod a vlastní blbosti, tedy tento muž byl speciálním symbolem (symptomem) počátku sedmdesátých let v tehdejší Československu. A toho "krasavce" u nás ztělesňuje Ralph Saml. Herec, který má přirozené potíže s výslovností českých jmen. Skutečnost, že se snad také jmenuje Oldřich mu dělá starosti: rád by jméno Oldřich správně vyslovoval, ale pořád ještě se mu to příliš nedaří. Ralph byl počátkem sedmdesátých let desetiletý kluk. Po celý život pobývá v Rakousku a profízlovanou společnost a la Českosloven-sko 70. let nezná. Ba ani s rakouskými tajnými nemá zkušenosti. Přesto se mi s ním dobře spolupracuje. Stejně tak jako s oběma dalšími herci, představiteli hlavních rolí. Všichni tři jsou zvědaví, dají si říct a mají také vlastní představitelství. Helmut Hafner je sečtělý, s velkým zájmem o dění. Povídáme si spolu hodně nejen o hře a jejím pozadí, zajímá ho dění okolo divadla i politika (rakouská, evropská i světová) - máme toho zkrátka a

dobře hodně k popovídání. Jeho "Pech" je vlastně dost nesmělý člověk, který je okolnostmi donucen, aby se pochlapil. A Monika Kóteles hraje jakousi starou pannu, která je "nabuzená" k dlouho očekávanému pohlavnímu propojení...během prvních zkoušek se k její "Marii" pokoušela přiblížit velice obezřele. V posledních několi-ka dne zkoušení přenáší i na mně radost ze hry, radost z roztoužení po mužském, a konečně i ono roztoužení jako takové. A to se mně líbí.

Zítřejší máme první "projížďčku". To znamená, že poprvé necháme herce "projet" celou hrou bez přerušení. Pak uvidíme, na co se máme v posledních dvou a půl týdnech zkoušení soustředit, co všechno chybí a co je třeba vylepšovat, "táhnout" či "tlačit" k co nejlepšímu tvaru představení v den premiéry.

25.října 2001

Ludvík Kavín

Vlastenecká omladina sehrála hru „Dívka pro mé babí léto“

V úvodu nové divadelní sezony uvedl ochotnický spolek Vlastenecká omladina dne 20. října 2001 komedii méně známého českého autora Vladimíra Přibského Dívka pro mé babí léto. Příběh hry je v podstatě až příliš rozvedenou anekdotou o nevydařeném dobrodružství stárnoucího „slaměného vdovce“, který hodlá využít nepřítomnosti manželky k milostné epizodě. Jeho vyvolená, mimochodem jeho podřízená v podniku, záměry svého šéfa okamžitě prohlédne a spolu s jeho manželkou zosnuje zdařilou odvetnou akci, takže šéf, rádoby Don Juan, odchází ze souboje značně pošramocen.

Celkem vtipný, byť zdaleka ne originální námět, je rozpracován do tří jednání. Přináší řadu komických situací, bohužel však trpí mnohomluvností, rozvleklostí a chybí i pravý dramatický nerv.

Přes četné škrty a úpravy tak stál soubor před velmi obtížným úkolem, jehož se přes všechny slabiny hry zhostil se ctí. Režisérka Dana Šulová si vybrala pro inscenaci odpovídající obsazení, které mělo oporu hlav-ně v ženských představitelkách. Nepodařilo se ale plně docílit většího spádu hry a vygradování mezních situací, takže celé představení plynulo místy až příliš poklidně a jednotvárně, a to zejména v nekonečných dialogích. Možná, že by větší pestrosti inscenace přispěl i určitý zásah hudební složky, t.j. zařazení několika písniček.

Ze čtyř hlavních představitelů je třeba vyzdvihnout suverénní výkon Anny Vaňurové v roli manželky, která měla být oklamána. Ve hře ovšem přichází na scénu už v situaci, kdy je jasné, že se odvetný plán daří. Dokáže okamžitě převzít otěže do svých rukou s potřebnou dáv-kou ironie a doslova si se svým mužem, který dlouho nechápe pravý stav věcí, pohrává.

Pestrou hereckou paletu užila pro svou obsáhlou roli potenciální milenky i Martina Konrath. Má ve své hře nejvíce příležitosti a dokáže je plně využívat, ať už je to při hraném svádění svého šéfa až k situaci, kdy ho přivede svou promyšlenou hrou téměř k hysterii.

Hlavní mužská role byla svěřena Lubomíru Tobrmanovi. Svého náročného úkolu se zhostil se zdarem a s přemírou textu se udatně vyrovnával. Snad jen vyjádření jednotlivých zvrátových situací a překvapení, která mu milenka s ženou nachystají, by bylo možno ještě prohloubit.

Jeho přítel Oto (Vlastimil Janča) si se svým úkolem poradil bez problémů, výborný byl zejména v dialogu se svým přítelem. Naopak scény rozpaků by snesly civilnější projev.

Do představení zapadly dobře i dvě epizodní role, které sehráli Viktor Vačura a zejména výrazná Jindra Moriz. Oba si rozhodně zaslouží pozornost vedení souboru i pro další představení.

Je třeba ocenit i plně odpovídající scénu, jakož i práci osvětlovače a zvukaře Dana Valička. Velká péče byla věnována i kostýmům a rekvizitám.

Soubor Vlastenecká omladina prokázal znovu své nesporné herecké kvality, jakož i solidní technické základy. Jak se ukazuje, jeho hlavním problémem jsou otázky výběru her a dramaturgie. Podobné hry jako *Divka pro mé babí léto* potřebují už před začátkem studia tvrdou ruku dramaturga, který by provedl po dohodě s režisérem zásadní úpravy a škrty.

Měl jsem rovněž dojem, že věrně a přívětivě publikum, které soubor má, by pro příště uvítalo přeci jenom oddechovější žánr, v němž by zaznělo i několik českých populárních písniček.

Lubomír Šterc, ex-dramaturg

Karlínskému hudebnímu divadlu v Praze

Dozvuky divadelního představení Vlastenecké omladiny

Je nedělní ráno a já probírám v myšlenkách včerejší den. Vlastenecká omladina hrála své podzimní představení, komedii *Divka pro mé babí léto*. Účinkovala jsem také, a proto mi nepřísluší psát kritiku, nemohla bych divadlo popsat jako nezaujatý divák. Napíši tedy něco jiného.

V dubnu se Omladina „omladila“. Přišlo to však příliš náhle a příliš důsledně. Nejcitelněji jsme změnu pocítili při složení funkce režiséra. Mirek to „táhl“ celé roky, staral se v divadle o všechno sám a uměl pracovat s herci. Vyvstala také otázka: kde vzít nové hry, odkud inspiraci? Udělali jsme seznam divadelních knih a not v našem archivu, ale většina těchto her se ukázala být zastaralých nebo nepoužitelných. Ale jak už je to v životě moudře zařízeno, tam, kde něco končí, vyrůstá souběžně na jiném místě něco nového a nečekaného. Tak i u nás se objevili noví lidé a ukázala se také možnost získat několik aktuálních her z Čech. Jednu z nich jsme včera hráli.

Situaci však zkomplikoval letošní předčasný termín, návštěvníci i my jsme byli zvyklí hrát až v listopadu. Tím se stalo, že dva hlavní protagonisté i režisérka byli v době, kdy se již mělo zkoušet, na dovolené a v lázních. Na opravdové zkoušení - kromě jedné čtené zkoušky v létě - jsme měli nakonec jen 3 týdny. To jsme ovšem „dřeli“ každý den.

Abychom to měli ještě těžší, ukázalo se, že budeme muset organizovat sami také bufet, takže bylo zapotřebí zmobilizovat i nehrající část spolku. Splnilo se však pořekadlo a dobrá práce se podařila.

Odměnou za naše upřímné snažení bylo představení, které se líbilo a bufet, který svou nabídkou předčil veškerá očekávání. Radovali jsme se z toho po divadle při hudbě našich Brňáků. A radosti bylo ještě více: přijeli k nám ochotníci z města Žirovnice z jižních Čech a domluvili jsme výlet. Žirovničtí mají ovšem k dispozici 60 herců a vlastní kapelu. Hrají kusy, které hrála i Vlastenecká omladina v dobách svého rozkvětu. Já jako předsedkyně mám z tohoto vývoje radost. Chci otevřít náš spolek do naší rodné vlasti, chtěla bych ho oživit a získat nové impulzy.

Zklamaná jsem byla ovšem malou návštěvností. Česká menšina, kde jsi? Minulé představení - se zájezdem z Kroměříže - bylo téměř vyprodané a tentokrát? Sešlo se necelých 100 lidí! Že by na tom měl vinu i nezveřejněný inzerát ve Vídeňských svobodných listech?

To je jediná hořká krůpěj do mé dnešní hřejivé sváteční nálady. Hned si ale připomínám, jak někteří z novějších členů našeho spolku nahlas vyslovují radost z toho, že se mohou scházet v české společnosti. V zimě plánujeme dvoudenní výlet do Deštné, podívat se na zanícené ochotníky, na které se sjíždí diváci ze širokého okolí a do Žirovnice, potěšit se s herci, které jsme poznali teď u nás ve Vídni.

Rozhodli jsme se také, že budeme jako spolek Vlastenecká omladina společně navštěvovat kulturní podniky jiných spolků, protože víme, jak je každý na návštěvnost odkázán. To ale není ten hlavní důvod: chceme prostě opět společně prožívat hezké chvíle s lidmi, s kterými nám je dobře.

A na závěr oznámení, že Vlastenecká omladina má plné právo se tak nazývat: nejmladší člence Klárce je právě 1 měsíc a už dokonce i hrála v bříšku své maminky Helenky. Tak je to teď na vás, milí diváci, abyste i vy se „omladili“.

Anna Vačurová

Setkání bývalých československých politických vězňů v Altnagelbergu

6. října 2001 došlo k tradičnímu pietnímu setkání bývalých československých politických vězňů v Altnagelbergu. Setkání bylo zahájeno mší svatou, papežským prelátem Monsg. ThDr. Antonínem Huvařem. Dále následovala oficiální část setkání s položením věnců a květin u památníku obětí komunismu. Setkání pokračovalo neformálními besedami na moravské straně hranice.

Organizaci setkání převzalo Světové sdružení bývalých politických vězňů se sídlem v Zurichu, Švýcarsku.

Více na adrese: RNDr. Gracian Tejral (odpovědný redaktor Magazínu MUKL), Na Hrázi 89, 669 02 Znojmo, ČR

Ein Blumengruss aus der Slowakei

Večer s poezií, folklorem a hudbou známých slovenských a vídeňských umělců uspořádala 18. října Rakousko-slovenská společnost společně s Museumsvereinem a Bezirksmuzeem Meidlingu. Vítající slova pronesla ředitelka muzea Prof. Dr. Vladimira Bousska a prezident Rakousko-slovenské společnosti Dr. Werner Fasslabend.

Po stopách Havlíčkových v Brixenu

emblém

V I. poschodí bydleli Havlíčkoví. V r. 1981 byl interiér domku přestavěn.

Výročí Karla Havlíčka

Naučili jsme se asociovat pojmy. Některé jsou příjemné, jiné zase zavánějí hořkostí. Slyšíme-li Brixen, hned nás napadne Karel Havlíček Borovský, který zde proti své vůli trávil něco přes tři roky. Toto malé jihotyrolské městečko nedaleko rakouských hranic oslavilo 1100 let svého trvání. Průvod 50. koňských povozů defiloval na hlavním náměstí a připomněl významné události města v jeho dlouhé historii. Sympatické na celém průvodu bylo, že se nepřipomínaly jen úspěšné historické události, ale také doby, kdy občané selhali. Líbilo se mi to, protože bylo vidět, že tito lidé nemají problém podívat se na svou minulost, i když je tato neukazuje v nejlepším světle.

Ale vraťme se k našemu Havlíčkovi. Žil v době, kdy se začalo tvořit národní vědomí, kdy čeští buditelé potřebovali jasný obraz nepřítele. Borovský se vrátil s podlomným zdravím a brzy po návratu na následky útrap v exilu zemřel. Tak jsme se to učili ještě více než 100 let po této události ve škole. Ale to nám zapomněli říct, že spisovatel zemřel na TBC, na nemoc, kterou se nakazil od své manželky. Také nám neřekli, že Havlíček pobíral v Brixenu úřednický plat a žil celkem slušně. Napřed v tehdy již luxusním hotelu Elephant a později s rodinou v pronajatém domku. Jídlo si nechával nosit z hotelu, podnikal výlety a navštěvoval různé gastronomické podniky, ve kterých se scházel s přáteli. Zde také napsal Tyrolské elegie, Křest sv. Vladimíra a Krále Lavru.

Jistě nechei zlehčovat povahu únosu. Být unesen státní mocí do míst, kam rozhodně nechceme jet, je barbarický čin, je to znásilnění, které nelze obhajovat. Jen si vzpomínám, že stejný režim, který Havlíčka líčil jako

mučedníka, sám nechával lidi unášet a pokud vím, za úplně jiných podmínek.

Máme zakódované historické události ze školních lavic. Mnohdy by stálo za to podívat se na ně znovu, zhodnotit je na základě dostupných pramenů a odstranit mýty, které se zakládají na tvrzeních, která se nedají obhájit.

V Brixenu je Havlíček pojem. Nejenže je jeho dům označen pamětní deskou, místní informační služba vydala prospekt "Po stopách Havlíčkových v Brixenu" i v češtině. (Poznámka redakce: obě fotografie byly použity z uvedeného prospektu.)

V druhé polovině října si zde město připomene 150 let exilu K.H. Borovského v Brixenu. Tématu je věnována výstava v hotelu Goldener Adler a na dvoudenním sympoziu promluvil i náš velvyslanec v Rakousku, pan Jiří Gruša. Součástí programu je i pochůzka "Po stopách Karla Havlíčka".

Zbývá otázka, co vede město Brixen a jeho občany k oslavám člověka, který byl do místa vsazen nedobrovolně a po pravdě řečeno proti své vůli zde trávil několik let. Místní lidé mi tyto sympatie vysvětlovali tím, že se sami v průběhu jejich historie nacházeli v situacích, kdy museli bojovat za vlastní sebeurčení a to je spojuje s cily českého exulanta. ml

Zamyšlení

Pro Jižní Tiroly je úplně normální, že je na ulicích slyšet vedle němčiny i italština. Dlouhý boj provincie s Římem o sebeurčení nakonec skončil k všeobecné spokojenosti místních obyvatel. Obě národnostní skupiny žijí spolu i vedle sebe bez potíží. Pravda, cesta k uspořádání poměrů byla dlouhá a ne vždycky jednoduchá. Dnes se však zdá, že zde lidé situaci vzniklou v minulých desetiletích přijímají a dokonce vidí v soužití obou skupin přínos. V restauracích nabízejí jako typická jídla regionu vše, co známe z italské kuchyně a vnímají jejich nabídku jako úžasné obohacení jejich tradiční, kalorické stravy. Zatímco německy mluvící občané ovládají oba jazyky, starší italská přistěhovalci se druhý jazyk nenaučili. Za to mluví mladší generace, která již v novém prostředí vyrostla, nejenom i německy, ale účastní se veřejného života. Jestliže se prosadí plán Evropské Unie v tom, že budoucí uspořádání Evropy má být Evropou regionu, máme tady výborný příklad toho, jak by mohly a měly tyto plány vypadat. Předpokládá to nejen znalost jazyka toho druhého, ale i připravenost a ochotu se od něho učit, na různost se nedívat jen jako na odbourání vlastních tradic, ale naučit se jí vnímat pozitivně. ml

BRIXEN 2001

Brixen, eine der ältesten Städte des zentralen Alpenraums, rund 40 km südlich des Brenners, feiert ihr 1100-Jahr-Jubiläum. Am 13. September 901 schenkte König Ludwig IV., das Kind, den Bischöfen von Säben den Meierhof Prihsna, dies war der Ausgangspunkt für die

künftige Stadt.

Der "Goldene Adler" begeht die 500 Jahre seiner Erwähnung in bester Form, völlig renoviert mit ansprechendem Jahresprogramm.

Zugleich feiert auch das "Hotel Elephant" sein 450-Jahr-Jubiläum. Am 18. Dezember 1551 kam erstmals ein Elefant durch Brixen, als Geschenk des Königs Johann von Portugal für seinen Neffen Maximilian, Erzherzog von Österreich. 14 Tage logierte das Tier in Brixen, im Stall des Gasthofs am "Hohen Feld", des späteren Elefantent. Nach dem Abmarsch des Tieres taufte der Wirt sein Haus umgehend in "Elephant" um. Der neue Name hat dem Haus Glück gebracht: Seit 1551 weist es eine ungebrochene gastronomische Tradition auf. Im "Elephantent" spiegelt sich die Geschichte europäischer Reisekultur und des vom Nord-Süd-Transit geprägten Fremdenverkehrs durch Tirol wieder.

Mit der zeitgleichen Eröffnung der Stadtsäle sichern sich zugleich Brixen und das mittlere Eisacktal ein zukunftsweisendes Kultur- und Kongresszentrum.

Forum Brixen - Bressanone
Tel. +39/0472 275588
Fax +39/0472/ 275585
www.forum-brixen.com
info@forum-brixen.com

Stavba železnice r.1929

Žně

"Verschwundene Lebenswelt - Vergessener Alltag: Das 20. Jahrhundert im Spiegel einer mitteleuropäischen Region"

Ausstellung in Waidhofen/Thaya und Staré Mesto

Die nächsten Station der Ausstellung "Verschwundene

Lebenswelt - Vergessener Alltag: Das 20. Jahrhundert im Spiegel einer mitteleuropäischen Region", die 2001 parallel durch österreichische und tschechische

Gemeinden tourt, wahr das Bundesgymnasium in Waidhofen/Thaya und die Zakladní Škola im tschechischen Staré Mesto Altstadt). Die von der Waldviertel Akademie in Zusammenarbeit mit 13 österreichischen und tschechischen Gemeinden gestaltete Ausstellung gibt anhand von über 300 Fotodokumenten einen Überblick über den Kulturwandel im 20. Jahrhundert. Themenbereiche sind dabei die Veränderungen der Rollenbilder, die Lebensfeste, Landwirtschaft, Handwerk und Gewerbe, der Verkehr, öffentliche und private Bauten, aber auch die Einschnitte der großen Politik ins Dorfleben. Ein großer Block ist den Veränderungen der Freizeitkultur ("Vom Thayabad ans Mittelmeer") gewidmet. Die Spiegelung durch den Vergleich zwischen "hüben" und "drüben" verleiht dem ganzen einen zusätzlichen Reiz: Was ist trotz der völlig unterschiedlichen politischen Vorgaben nach 1945 gleich geblieben? Was hat sich verändert? Wo waren die Inhalte andere, bedienten sich aber ähnlicher Ausdrucksformen?

Zur Ausstellung gibt es eine Begleitbroschüre, ein virtueller Ausstellungskatalog ist im Entstehen.

Nähere Infos: WALDVIERTEL AKADEMIE, Mag. Niklas Perzi., 02842/537 37, e-mail: waldviertel.akademie@wvnet.at

Nečekané návraty

Dnešní rozhovor je jakoby doplňkem zářijového putování Klubu po jižních Čechách. Účastníci navštívili řadu turisticky vyhlášených míst, zastavili se i ve městě Žirovnici, známém středisku knoflíkářského průmyslu, a to výroby perletových knoflíků. Její základy položil perletářský tovaryš Josef Žampach po svém vyučení se tomuto řemeslu ve Vídni a usazení se v Žirovnici. O mnoho mladší tradici vybudoval v rozkvétajícím městě příslušník rodu, jehož předkové jsou s Rakouskem přímo spojeni. Příležitost potvrdit toto spojení bude mít pan Jan Prantl, továrník firmy JAN PRANTL - Masný průmysl Žirovnice při prezentaci svého podniku na Českém velvyslanectví ve Vídni při oslavě Státního svátku ČR. Že se v silné konkurenci v kraji drží firma Prantl na předním místě, dosvědčuje platnost popraveného přísloví - s dobrou prací jsou dobré koláče, v tomto případě dobré masné a uzenářské výrobky.

*Odkdy se datuje založení podniku?
Iste pokračovatelem rodové tradice?*

J. Prantl: Koncem 19. století - roku 1889 - byla v Žirovnici v domě č. 46 provozována živnost hostinská a výčepnická, jejímž majitelem byl Josef Volf. Později jeho provdaná dcera pověřila vedením živnosti vyučeného řezníka, takže současně

byla provozována i živnost řeznická. Živnost řeznická a počátky uzenářské výroby zaznamenaly další rozkvět v roce 1914, kdy se majitelem výroby stal Fred Brdlík. Ten ji rozšířil a přeměnil na akciovou společnost - První jihočeská továrna na uzenářské zboží a vývoz šunek c. k. dvorní dodavatelé - Fred Brdlík,

meat packing Company, Ltd. London. Brdlíkova továrna byla později pozměněna na Hospodářské zemědělské družstvo v Žirovnici. V tomto stavu továrnu zakoupil můj otec Jan Prantl. V roce 1950 byla továrna znárodněna a začleněna do Jihočeského masného průmyslu n. p. České Budějovic., Naše rodina byla vystě-

hována, můj otec emigroval do Západního Německa, kde žil a také v roce 1983 zemřel.

Kdy jste se opět "vrátil" k Vaší továrně? Jak byl podnik velký, kolik zaměstnával lidí?

J. Prantl: V roce 1992 byla továrna v restituci navracena, nese název "Jan Prantl - Masný průmysl Žirovnice". Podnik měl sto osm zaměstnanců a jeho stav odpovídal socialistickému hospodaření. Měsíční obrat činil třináct až šestnáct miliónů korun.

Co se oproti počátkům změnilo? Kolik zaměstnanců je ve firmě v současné době?

J. Prantl: Prvním úkolem bylo provedení modernizace výrobních hal, a to postupně ve čtyřech etapách. Následoval nákup nových moderních strojů. V současné době zaměstnává podnik dvě stě dvacet zaměstnanců, měsíční obrat činí třicet pět až čtyřicet miliónů korun. Podnik tvoří "hlavní závod - původní dům č. 46 v Žirovnici, hlavní jatky, sanitní jatky v Pelhřimově, moderní reexpedice našich výrobků v Ostravě a samozřejmě doprava. Zbývá mi provést výstavbu kanceláří. Ty jsou prozatím upraveny z našeho bývalého bytu, vybaveny jsou výpočetní technikou. Převzal jsem nejen zdevastovaný podnik ve smyslu materiálním, ale i morálním. Byl jsem konfrontován u řady zaměstnanců s nepochopením základních požadavků na pracovníka, a to pracovní kázeň, čestnost, zájem a schopnost zdokonalovat se ve své profesi.

Kde nakupujete potravinářské stroje?

J. Prantl: Výkonné stroje jsme nakoupili u vás, v Rakousku, u firmy Laska. Dnes je však nabídka dostatečná, včetně českých strojů, takže je možné si velmi dobře vybrat.

Jak vypadá skladba sortimentu firmy?

J. Prantl: Podnik vyrábí kolem sta druhů výrobků. Převažuje vařená výroba, měkké uzeniny a trvanlivé výrobky tepelně opracované, trvanlivé výrobky tepelně neopracované,

speciality a konzervy. Podnikem projde asi 450 000 kg masa.

Jistě nejste v kraji jediným podnikem toho druhu. Čím přesvědčujete zákazníky, aby dali přednost právě Vaším výrobkům?

J. Prantl: Zásadním předpokladem pro udržení se na trhu je soustavné zvyšování produktivity práce. V okruhu 45 km jsou prosperující masokombináty - Kostelecké uzeniny a.s., Vysočina Hodice a.s., Masna Studená a.s., Maso Krahulčí a.s., Maso Planá a.s. Domnívám se, že jsme se úspěšně a "pevně" zařadili vedle nich. Rád bych předal v budoucnu svým dvěma synům, kteří po ukončení studií ve firmě působí, moderní prosperující podnik.

Kde nakupujete maso ke zpracování?

J. Prantl: Suroviny, dobytek a prasata nakupujeme výhradně v jihočeském regionu, který je ekologicky velmi čistý. Máme stále hlavní dodavatele, ale vzhledem k tomu, že výroba neustále roste, jsme nuceni nakupovat určité druhy i v zahraničí.

Jaká koření používáte při výrobě uzenin? Jsou od domácích či zahraničních firem?

J. Prantl: Koření a veškerou chemii, bez kterých se kvalita výrobků neobejde, nakupujeme jak od domácích, tak i zahraničních dodavatelů. Zejména se obracíme na dodavatele rakouské, neboť jejich produkty mají velmi blízko k české chuti.

Pane Prantle, co vše jste na poli profesním zvládl, než jste se stal panem továrníkem?

J. Prantl: Jako syn živnostníka jsem nemohl v padesátých letech studovat. Vyučil jsem se strojním zámečnickem pro leteckou výrobu v podniku LET v Uherském Hradišti. Po vojenské základní službě jsem nastoupil do Ostravy - Vítkovic jako strojař na montáži hydraulického úseku. Tak jsem se stal, řečeno komunistickou terminologií, dělnickým kádrem a mohl jsem studovat na vyšší strojní průmyslové škole. Po ukončení pětiletého studia jsem působil jako přední montér v Těžké mechanice v Ostravě-Vítkovicích. Na svoji tehdejší práci si nemohu

stěžovat, byl jsem vždy spokojen. Dodnes za mnou přijíždějí do Žirovnice ředitelé, hlavní inženýři ze závodu Ostrava-Vítkovice a pak s určitou dávkou nostalgie vzpomínáme na naši tehdejší společnou práci.

Na Vašem firemním záznamníku se představujete jako továrník pan Jan Prantl. Nevnímá Vaše okolí označení továrník v pojetí, jak ho ve společnosti zakořenil totalitní režim, tedy člověka, který vykořisťuje dělníky? Jak Vás oslovují zaměstnanci?

J. Prantl: Jednou ze základních podmínek prosperity podniku je zajistit kázeň a pracovní disciplínu. K tomu patří i jasné stanovení nejen vedoucích funkcí, ale i odpovídajícího oslovení nadřízených osob. Jako běžné chápeme oslovení např. pane řediteli, pane náměstků či oslovení akademickým titulem. V oblasti tržního hospodářství přibyla nová oslovení - prezident společnosti, bankéř, hoteliér, v průmyslové oblasti pak továrník. Domnívám se, že i forma oslovení nadřízené osoby v podniku napomáhá zařazení továrny do vyšší kategorie.

Řídíte podnik sám, anebo v kooperaci s určitou Radou?

J. Prantl: Celý podnik řídí se mnou šest členů managementu, to jsou převážně vysokoškolsky vzdělaní pracovníci, a dalších pět pracovníků zajišťujících administrativu a vše potřebné.

Máte ve svém podniku Odbory?

J. Prantl: Všichni zaměstnanci mají v podniku solidní sociální zázemí, včetně výhod daných Kolektivní smlouvou mezi mnou a odbory NOS. Odbory mají moji plnou podporu, výhody však jen takové, na které si "vyděláme". Pracující mají plné právo se intenzivně zařadit do pracovního procesu, ať už zlepšovacím návrhy, řešením problémů, v případě nutnosti i právo se bránit. Myslím, že spolupráce s odbory je na dobré úrovni a ku prospěchu věci. Mám za to, že se odbory ve vyspělých kapitalistických zemích uplatnily, stejná cesta se v reálném kapitalismu bude uplatňovat i u nás. Já na to budu dobře připraven.

Kam dodáváte své výrobky? Jste "dražší" než jiní?

J. Prantl: Výrobky dodáváme téměř do všech obchodních řetězců, tedy domácích i zahraničních, v celé České republice. Rovněž dodáváme výrobky do jídelen. Cenovou politiku musíme provádět tak, abychom uspěli. Je úměrná době, ceně nákupu surovin a v neposlední řadě je řízena i diktátem zmíněných řetězců. Cenová politika se může měnit pouze zvyšováním produkce a snižováním výrobních nákladů.

Kam "mizí" zboží, které má prošlou záruční lhůtu?

J. Prantl: Podnik je pod stálým veterinárním dohledem. Vlastní laboratoř provádí pak průběžnou kontrolu výrobků před jejich expedicí. Pokud se vyskytne zboží s prošlou dobou spotřeby, anebo zboží vrácené z obchodních sítí z jakéhokoliv důvodu, je přehodnocováno a buď zkonfiskováno či vráceno do výroby jako nezávadné pro další zpracování. Celou problematiku řeší výroba s veterinárním lékařem.

Jak vypadá Váš pracovní den?

J. Prantl: Můj pracovní den začíná v šest hodin ráno a končí kolem 21. hodiny. V 6, 45 bývá pravidelná gremiální porada, kde vedení řeší všechny záležitosti, týkající se výroby, ekonomiky, obchodu a techniky. Otázky personální politiky, mzdové a finanční spadají pouze do mé kompetence. Po poradě zpravidla následují ohlášené návštěvy, různá jednání, řešení aktuálních vnitropodnikových situací apod. Naši partneři však nejsou "ohraničeni" při jednáních s námi pouze dopoledními hodinami, zcela běžně se důležitá zasedání konají i odpoledne. V podniku nezůstávám do pozdních odpoledních a večerních hodin jenom já sám, abych "dofešil" to, k čemu jsem se během "normálních" hodin nedostal. Pravidelně se to týká pracovníků managementu, kteří jsou pracovnívě více než vytíženi. Navíc se vedle své práce věnuji i studiu angličtiny, jehož financování pochopitelně zajišťuji.

Nežijete však jen prací. Čím se jinak bavíte?

J. Prantl: Mám své aktivní záliby. Vytvořil jsem si v podniku dokonalý strojový park a přes sobotu a neděli opravuji nebo vylepšuji to, co nestihla údržba. Mnohdy se podaří realizovat nápady, které následně zvýší produktivitu podniku. Mám pak radost z toho, že jsem tímto lidem trochu prospěl a ulehčil jim práci. Moje manželka je rovněž podnikatelka, má v Žirovnici rehabilitační středisko. Chodívá domů o chvilinku dříve než já. Oba jsme svůj celý produktivní věk prožili v socialismu, kdy se životní úroveň dělala po práci. Jsme tedy zvyklí být oba "tvrdě vytíženi".

Chodí Vaše paní maso a masné výrobky nakupovat, anebo jí je nosíte domů Vy? Nakupujete jako rodina i masné výrobky od konkurence?

J. Prantl: Manželka nikdy nekupuje maso či uzeniny od jiných výrobců. Pro rodinu je nakupuji ve svém podniku, samozřejmě za velkoobchodní ceny. Tatáž výhoda platí pro všechny zaměstnance.

Jak "hlídáte" konkurenci?

J. Prantl: Konkurenci přesně zmapoval náměstek obchodu, můj syn Mgr. Prantl. Někdy se dokonce stane, že nejsme s to pokrýt požadavky našich odběratelů. V tomto případě nám pomáhají dobré kontakty právě s konkurencí, která ochotně vypomůže určitým druhem výrobků. Zůstáváme nadále konkurencními, avšak dobrými partnery.

Bude se podnik zvětšovat či sázíte na zkvalitnění?

J. Prantl: Z obecného hlediska nelze uvažovat o rozšiřování podniku, vezmeme-li do úvahy rozlohu a počet obyvatel ČR. Tedy "růst" lze jen tehdy, když narůstá odběratelská základna. Navíc v okrese Pelhřimov je nejnižší nezaměstnanost, takže problémem se stává "přiliv" nových pracovních sil. Klademe proto důraz na zkvalitnění výroby a zvýšení produktivity práce.

V jakou dobu odjíždíte na dovolenou? Najdete na ni čas? Jste i zde "zatížen" svou profesí a testujete a objevujete masné výrobky, anebo naopak zcela "vypínáte"?

J. Prantl: Dovolena je pro mě i manželku vždy problém. V léte totiž musí potravinářský průmysl vyrábět na plné obrátky, neboť je zvýšený požadavek na trvanlivé uzeniny. Zaměstnanci mého podniku však dostávají dovolenou i v těchto letních měsících. Svoji poslední dovolenou jsem absolvoval před deseti lety v Ostravě-Vítkovicích. Musím však přiznat, že tak špatně na tom také nejsem. Mám během roku příležitost krátkodobých výjezdů do zahraničí na pozvání našich partnerů. Tyto cesty jsou velmi zajímavé, poučné a ku prospěchu chodu podniku. Mohu porovnávat a musel jsem doposud konstatovat, že oněch čtyřicet let zpoždění je znát. Při poslední návštěvě ve Francii jsem ale zjistil, že stroje, které mají oni, vlastnime i my, a to po devíti letech podnikání, v mnohých směrech dokonce kvalitnější, takže jsme s nimi srovnatelní. Jen jediné nám chybí, a to desetimilionové město ve vzdálenosti 35 km od továrny, které se v sezóně "zvětší" o další milióny. Lakonicky vyjádřeno - bezedná odbytová základna.

O kvalitě Vašich výrobků se budou moci přesvědčit pozvaní hosté Velvyslanectví České republiky ve Vídni při příležitosti oslavy Státního svátku ČR.

J. Prantl: Na ambasádě chceme přichystat výstavku našich výrobků, včetně pohoštění pro všechny, kteří budou chtít naše výrobky ochutnat. Všeho z naší produkce přivezeme dostatek. Smyslem naší účasti na této akci je nejen reprezentace našeho podniku, jeho reklama. Má i symbolický význam. Je, byť i krátkým, pomyslným návratem rodiny Prantl k jejím kořenům. Předkové rodu Prantlů se dokládají v Rakousku již v roce 1620. Jak mě o tom informoval pan Alois Prantl z Laa a.d. Thaya v Dolním Rakousku. Naše setkání v Žirovnici bylo velmi dojemné. Možná se ve Vídni přihlásí další z Prantlů.

Děkuji Vám za rozhovor.

Rozmlouvala Dr. M. Brandeis.

Marta Kubišová se představí v Ungeltu ve Webberově muzikálu

Líp se loučí v neděli je název komorního Webberova muzikálu, jehož jedinou roli ztvárnil zpěvačka Marta Kubišová. Stane se tak na jevišti pražského Divadla Ungelt, které si v těchto dnech připomnělo šest let své existence. Po pěti předpremiérách se oficiální premiéra uskuteční 21. listopadu. Texty písní přebásnil Pavel Vrba, režisérem je Zdeněk Kaloč. Samotná inscenace zahraniční předlohy není podle majitele a uměleckého šéfa divadla Milana Heina nijak zvláštní. Zcela neobvyklé je, že autor upravil své dílo pro konkrétní představitelku a navíc přislíbil účast na pražském uvedení. Webberův "muzikál jednoho herce" z konce 70. let prý v Česku chtělo uvést více českých zpěvaček. Autor si vybral právě Kubišovou, pro níž dokonce povolil transponovat zpěvní párt ze sopránů na alt. Hrdinkou inscenace je Angličanka, která chce v Americe získat pracovní povolení. Podstoupila kvůli tomu ledacos, dosáhla svého a nyní hodnotí, za jakou cenu.

Soukromé Divadlo Ungelt vzniklo v roce 1995 ve sklepení gotického domu s románskými základy ve Štupartské ulici. Žáštitu nad ním tehdy převzal Miloš Kopecký. Zvláštností této scény je, že návštěvníci divadelního klubu mohou usednout na židle z domácností známých osobností, což dokládá jejich viditelně označení. Mezi prvními dárči byli například Pavel Tigrid, Milan Uhde, Eva Urbanová, Libor Pešek a Jiří Suchý.

Nové vydání průvodce Prahou

Ilustrace Cyrilu Boudy

Prahou krok za krokem - Umělecko-historický průvodce městem, takový je název čtenáři oblíbené publikace, kterou vydal významný historik umění a jeho popularizátor Emanuel Poche (1903-1987).

Průvodce Prahou s ilustracemi Cyrilu Boudy vydal Poche během svého života celkem pětkrát. Nakladatelství Paseka přišlo s šestým vydáním, které ovšem nemohlo být pouhým přetiskem z roku 1985. Důvodem je mnoho změn v názvech pražských ulic a náměstí, zmizely některé insti-

tuce z dob normalizačního režimu - například Muzeum V.I. Lenina nebo Muzeum Klementa Gottwalda a zároveň v Praze vzniklo množství nových staveb.

Byla provedena revize celého textu, o což se pokusili Libuše Uřešová a Martin Poche. Toto nové vydání průvodce Prahou se zároveň stalo vhodnou příležitostí k opravě některých omylů z přechozích vydání.

(mk)

Cena Jana Skácela

Obec moravskoslezských spisovatelů vyhlásila v letošním roce první ročník soutěže o Cenu Jana Skácela. Název nese po významném moravském básníkovi a měla by být udělena ve výroční den Skácelových nedožítých osmdesátých narozenin - 7. února 2002.

Jan Skácel se narodil 7. února 1922 ve Vnorovech u Strážnice na Hodonínsku a zemřel 7. listopadu 1989. Proslavil se především svými sbírkami *Co zbylo z anděla*, *Hodina mezi psem a vlkem*, *Metličky* nebo *Smutěnka*. Jeho verše byla přeložena i do japonštiny.

Soutěže o Cenu Jana Skácela se mohou zúčastnit všichni autoři poezie i ti, kteří nejsou členy Obce moravskoslezských spisovatelů nebo Obce spisovatelů. Čestnou členkou poroty, která bude rozhodovat o vítězi, bude Božena Skácelová, vdova po básníkovi.

(mk)

Cena Emmy pro českou scénografii

Americkou televizní cenou Emmy byl v kalifornské Pasadeně oceněn tým českých výtvarníků, který vedl Ondřej Nekvasil. Ten byl hlavním architektem amerického filmu Anne Franková, za jehož výpravu byla cena udělena.

Film se natáčel v Praze a významné prestižní ocenění sdílí spolu s Nekvasilem Jan Vlasák a Marie Rašková.

(mk)

Cena porozumění

Letošní Uměleckou cenu česko-německého porozumění vytvořili český sklář Jan Fišar z Nového Boru a jeho německý kolega G.J. Hruschka z Zwieselu.

Cenu převzali dva pedagogové, ředitelka plzeňského gymnázia Jana Hrbotická a Hans Wurm z Oberviechtachu - oba za angažovanost při výměně mladých lidí.

Umělecká cena česko-německého porozumění je udělena od roku 1994. Není spojena s žádnou finanční odměnou, ale jedná se především o morální ocenění. Udělena je střídavě v České republice a v Německu.

Porota jmenovaná Spolkem Adalberta Stiftera vybírá českou a jejich partneri v Praze zase německou osobnost.

(mk)

Byla udělena cena za nejlepší překlad

Obec spisovatelů udělovala již po desáté Cenu Josefa Jungmanna za nejlepší překlad uplynulého roku. Tentokrát ji získal spisovatel a překladatel Václav Jamek za překlad knihy Henryho Michauxe *Prostor uvnitř*.

Za překlad knihy Wolframa von Eschenbach *Parzival* získal mimořádnou tvůrčí odměnu Jindřich Pokorný a dvě hlavní tvůrčí odměny udělila porota Boženě Kosekové za překlad titulu *Skupinový snímek s dámou* od Heinricha Bolla a Šarce Grauové za překlad knihy *Navždycky* od Vergilia Ferreira.

Poprvé byla také udělena Prémie Tomáše Hrácha - jejím laureátem se stal Viktor Janiš.

(mk)

Zemřel Antonín Máša

4. října zemřel v Příbrami režisér, scénárista a dramatik Antonín Máša.

Máša patřil v šedesátých letech k těm mladým absolventům filmové fakulty, kteří se svými náměty naprosto vymykali tehdejšími trendy zobrazení socialistické společnosti.

Hlavním mottem všech Mášových scénářů bylo vždy hledání odpovědnosti ať již člověka jako jedince nebo za osud společnosti či světa. V této souvislosti lze připomenout například scénář k filmu Každý den odvalu, který natočil Evald Schorm, poté vlastní režijní debut podle vlastního scénáře Bloudění a především jeho klíčové dílo Ohlédnutí. Z mnoha dalších snímků si připomeňme třeba scénář k filmu režiséra Víta Olmera Co je Vám, doktore?

Kulturní nesvoboda a ubíjející společenské poměry v Československu v sedmdesátých letech znamenaly pro Mášu zhroucení celé jeho tvůrčí kariéry. Ke zklamání se později přidružila i nemoc.

Pro všechny zůstal Antonín Máša nezapomenutelným představitelem legendární mladé československé filmové vlny 20. století. Spisovatel Josef Škvorecký ho nazval politikem této Nové vlny.

(mk)

Národ sobě

Pod pracovním názvem Národ sobě začal natáčet v Praze celovečerní film režisér Jan Gogola.

Na scénáři společně pracovali režisér Jan Gogola a Pavel Klusák. Ve filmu budou hrát například Eva Holubová, Jana Kratochvílová, Jaroslav Dušek, Jiří Krejčík, Lukáš Pollert, Jan Sauděk a Luděk Sobota. Film by měl být dokončen v lednu příštího roku a v kinech by se měl objevit za rok.

(mk)

Vyšly nové monografie českých sochařů

Jindřich Zeithamml: Instalace, 1984

Malé nakladatelství Arbor vitae, kterému se díky soustavné a kvalitní činnosti daří úspěšně zaplňovat mezery v historii současného českého umění, vydalo tři nové knihy, které jsou věnovány dílu tří významných českých sochařů - Věry Prachatické, Miloslava Chlupáče a Jindřicha Zeithammla.

Vlasta Prachatická (1929) se ve své sochařské tvorbě věnuje výhradně portrétu. Portrétuje především lidi jí blízké, jako například otce, maminku nebo babičku a také osoby vnitřně spřízněné (Václava Bartovského, Daisy Mrázkové nebo Francise Bacona). Reprodukce jsou velké a kvalitní a jako celek vypovídají mnoho o způsobu sochařčiny práce. V publikaci napsal teoretickou studii Jiří Šetlík a osobní vzpomínku Stanislav Kolíbal.

Vydalo nakladatelství Arbor vitae ve spolupráci s Egon Schiele Art Centrum Český Krumlov a Galerií Bayer a Bayer v Praze.

Dílu Jindřicha Zeithammla (1949) dominují symetrické tvary, oblá tělesa a prázdné schránky jsou naplněny tušeným obsahem. Všechny fotografie z Zeithammlových výstav, které jsou v této publikaci uveřejněny, vyjadřují autorovu snahu o souhru tvarů, barev, materiálu i místa.

Doplňující texty o sochařově díle jsou od Zdeňka Primuse.

Třetí monografie Miloslava Chlupáče (1920) se od předchozích dvou podstatně liší. Většina výtvarných publikací je založena na reprodukcích a teoretické texty je pouze doplňují.

Úvod této zmiňované publikace napsal Jan Kapusta ml. a kromě reprodukcí zde také shromáždil Chlupáčovy úvahy o sochách, architektuře, malbě a kresbě, některé stati věnované významným uměleckým akcím i jednotlivým osobnostem (Miloslav Chlupáč psal hned po válce do Kulturní politiky a do Programu divadla D 47 a D 48 a později do katalogů, sborníků a časopisů).

Vydalo nakl. Arbor vitae a Státní galerie v Náchodě.

(mk)

Neviditelní herci

Již pátý ročník soutěže Neviditelný herec, který vyhláší Týdeník Rozhlas, určil vítěze nejlepších hereckých výkonů na vlnách Českého rozhlasu.

1652 čtenářských hlasů rozhodlo, že v kategorii hereček zvítězila Vilma Cibulková, která byla nominována za role v Hedě Gablerové a Benátské vdovičce. Na dalších místech skončily Jana Preissová a Jitka Molavcová

Vilma Cibulková a Viktor Preiss v Divadle U Hasičů

V kategorii herců se stal vítězem Viktor Preiss - v historii této soutěže je to již jeho třetí vítězství. Ten byl navržen za svůj výkon ve hrách Já, Claudius, Heda Gablerová a Benátská vdovička. Druhý se také již poněkud umístitil Josef Somr a třetí místo získal Jiří Štěpnička.

V sezoně 2000-2001 se poprvé soutěžilo i v kategorii rozhlasových her. Zvítězila hra Roberta Gravese Já, Claudius, kterou s Viktorem Preissem nastudovala režisérka Markéta Jahodová.

Vítězové obdrželi zájezd pro dvě osoby od cestovní kanceláře Fischer a stejnou odměnu obdržel i vítěz čtenářské ankety.

(mk)

Sovovy mlýny zpřístupněny veřejnosti

Sovovy mlýny

Na jaře v příštím roce bude v nové galerii umístěna sbírka Jana a Medy Mládkových. Vzácná díla Františka Kupky a Otty Gutfreunda včetně dalších souborů českých i evropských výtvarníků budou vytvářet stálou expozici, která bude pravidelně obměňována. Nové vybavení získají i knihovna a dokumentační centrum i celý objekt včetně restaurace a pokojů pro výtvarníky a významné hosty.

V současné době byly zpřístupněny dva výstavní sály Muzea Kampa. Otevřela je tvorba chorvatské sochařky Jagody Buičové, která patří k mezinárodně uznávaným umělcům reprezentujícím novou vlnu šedesátých let. Její tvorba vychází z tradičních uměleckých řemesel jako jsou sklo a tapiserie - ty měly ve slovanských zemích vždy vysokou úroveň. Buičové se podařilo propojit staleté řemeslné tradice s novými postupy. Nebojí se překračovat hranice výtvarných oborů a v jejím uměleckém projevu se spojilo užité i volné umění. Jejími díly jsou prostoupeny nejen městské interiéry, ale i volná příroda.

Jagodě Buičové se podařilo v novém prostředí Sovových mlýnů velmi dobře sladit uspořádání vystavovaných objektů s okolní architekturou.

Buičová se narodila v roce 1930 ve Splitu v intelektuální rodině významného předválečného dalmatského politika. Již v dětství přicházela do styku s významnými kulturními osobnostmi a po válce začala studovat na záhřebské Akademii užitého umění. Souběžně také studovala dějiny umění a nakonec přešla na vídeňskou akademii, kde absolvovala. Svě vzdělání si ještě doplnila studiem filmové scénografie v Cinecitta v Římě.

Umělkyně je známá svým zájmem o celkové společenské dění a především o osud svého národa, jež se potom promítá do její umělecké tvorby. Například v roce 1968, po okupaci Československa, vytvořila svoji Raněnou holubici, která prošla již mnoha výstavami. Buičová samostatně vystavuje od poloviny šedesátých let a představila se již v mnoha významných muzeích a galeriích ve světě. K velice úspěšným výstavám patřila například expozice, která se konala v Dubrovniku a rovněž velký úspěch měla její retrospektiva z roku 1975 v Muzeu moderního umění v Paříži.

Svému národu pomáhala Jagoda Buičová v době jugoslávských válek na začátku devadesátých let. Během svého života získala také řadu ocenění a její dílo je zastoupeno například v Metropolitním muzeu v New Yorku, Stedelijk muzeu v Amsterdamu a mnoha dalších institucích. Sochařka žila dlouho ve Spojených Státech a v současné době žije v Benátkách, kde na bienále v letošním roce uspořádala pozoruhodnou instalaci.

Neopomenutelná je také její činnost v oblasti opery, baletu a filmu, kde měla úspěch se svými kostýmy i scénografickými projekty. (mk)

Zpěvačka Iva Bittová vystoupila v Moskvě

Známa česká zpěvačka a houslistka Iva Bittová vystoupila ve vyprodaném sále Moskevského kulturního střediska DOM. V ruské metropoli se zúčastnila vokálního festivalu Hluboké hrdlo, nebo nebezpečné hlasivky, na němž se představili umělci z Ruska, USA, Rakouska a dalších zemí. Zpěvačka, která letos v září oznámila, že až do odvolání zastavuje svou veřejnou činnost v České republice v reakci na útok proti jejímu soukromí bulvárními deníky, ČTK sdělila, že ruské publikum ji velmi potěšilo. Uvedla, že jí bylo nabídnuto vystoupení v Petrohradu. Bittová potvrdila, že její vztah se slovenským zpěvákem Richardem Müllerem, který je předmětem zájmu českého bulvárního tisku, stále trvá.

Zemřel Jiří Němec

V prvních říjnových dnech nás opustil křesťanský filozof, kulturní publicista a překladatel Jiří Němec (nar. 18.10.1932).

V šedesátých letech spoluzakládal Němec jako jeden z nejznámějších katolických laiků Ekumenický seminář při Komenského bohoslovecké evangelické fakultě. Seznamoval českou veřejnost s významnými autory světové filozofie a teologie jakými byli například Michel Foucault, Teilhard de Chardin, Martin Heidegger a další myslitelé, kteří byli pro tehdejší komunistický režim nepřijatelní.

Jiří a Dana Němcovi jezdili často v 50. a 60. letech do Polska, kde vycházelo víc překladů a bylo tudíž možné snadněji získat informace.

Jiří Němec byl v šedesátých letech členem redakčního kruhu časopisu Tvář a při vytváření jeho podoby vycházel i z českého dědictví. Ovšem jím vybraní autoři jako byli například L. Klíma, B. Reynek, J. Deml nebo J. Florian byli za socialismu zmiňováni jen velmi okrajově.

V této době se také početná rodina Němcových, se sedmi dětmi, stala místem neoficiálních srazů, kde se diskutovalo a přednášelo o všem, co nebylo možné realizovat veřejně.

V roce 1976 se stal Jiří Němec jedním z iniciátorů Charty 77. Přimo se na textu Charty podílel a podepsal ji jako jeden z prvních. Vzhledem ke svojí dlouhodobé činnosti i svým postojům se stal předmětem zájmu StB. Po podpisu Charty 77 byl donucen odejít z pražské foniatričké kliniky, kde pracoval jako psycholog.

V roce 1983 odešel Jiří Němec do exilu do Vídně, kde pracoval v Institut für die Wissenschaften vom Menschen na vydání spisů Jana Patočky.

V roce 1990 se Němec vrátil do Československa, ale byl již ve špatném zdravotním stavu, takže pracoval jen velmi krátce jako pedagog na 1. lékařské fakultě Karlovy univerzity.

(mk)

Elán v pražské Lucerně

Legendární slovenská poprocková skupina Elán uzavřela v Praze turné k 20. výročí své profesionální kariéry a třiceti letům od vzniku.

Turné zahájila skupina letos v létě v Americe a v Austrálii. Všechny tři koncerty, které se konaly v sále pražské Lucerny byly beznadějně vyprodány. Zazněly na nich osvědčené hity i novinky z alba nazvaného 3000.

K nejnámějším členům šestičlenné skupiny Elán patří Vašo Patejdl, který se k ní vrátil po mnohaleté přestávce v roce 1996, dále pak Ján Baláž a Jožo Ráž. Ten se před publikem objevil po delší době, během které se léčil z vážného zranění, které utrpěl v roce 1999 při dopravní nehodě v Bratislavě.

Elán bývá označován za nejuspěšnější rockovou skupinu v historii Československa. Její první vystoupení se datují od roku 1970. Největší popularitu měla slovenská kapela v Čechách v 80. letech - získala třikrát Zlatého slavíka.

Elán vydal již přes dvacet desek, pět z nich vyšlo v angličtině. Jejich repertoár obsahuje 250 písniček a na českém a slovenském trhu se prodalo přes čtyři miliony zvukových nosičů.

Poslední koncertní šňůra skupiny Elán se konala v roce 1998.

(mk)

Taneční festival Konfrontace 2001

Začátkem října proběhl v Praze Mezinárodní festival nového tance Konfrontace 2001. Představila se na něm řada domácích i zahraničních umělců, z nichž každý prezentoval svoje pohybové pojetí současného tance.

Českou republiku reprezentoval na festivalu choreograf a tanečník Jan Kodet. Představil svoji novou sólovou choreografii Cala Estreta, kde vystoupil zároveň i jako interpret. Inspiraci mu zde byla stejnojmenná pláž Středozemního moře.

V další díle nazvaném Náhoda neexistuje se odvíjelo známé téma věčného konfliktu partnerského soužití.

Závěrečný opus Jade tvořil sled různých pohybových variací, které demonstrovaly prožitky a emoce tanečníka, vedoucí ho ke konečnému výsledku.

(mk)

Sté výročí narození Jaromíra Vejvody

Jaromír Vejvoda (1902-1988) se proslavil jako kapelník a skladatel. Je autorem proslulých polek Škoda lásky, Jednou dvakrát nebo Kdyby ty muziky nebyly.

V příštím roce hodlají synové Jaromíra Vejvody uspořádat ke stému výročí narození svého otce stovku koncertů. V programu dechových hudeb, vystupujících doma i v zahraničí, by se měly objevit nejen Vejvodovy skladby, ale také písně Karla Vacka a Josefa Poncara. Mezi populární skladby kapelníka a zpěváka Karla Vacka (1902-1982) patří Nikdy se nevrátí pohádka mládí, Cikánko, ty krásná nebo Zůstaň tu s námi, muziko česká. Josef Poncar (1902-1986) složil například polky Andulička a Až já budu rukovat. Všichni uvedení autoři byli narozeni týden po sobě, takže všichni oslaví sté výročí. Dechová hudba od tří slavných českých autorů by měla zaznít například v Německu, Anglii nebo v Americe.

Jaromír Vejvoda se narodil a žil na Zbraslavi a ta se právě také hodlá zapojit do plánu oslav. Vedle tradičního festivalu dechových hudeb bude uspořádáno mnoho dalších akcí.

Také Praha plánuje svůj podíl na oslavách a v podání vojenských dechových hudeb by měly skladby Jaromíra Vejvody zaznít na příštím Pražském jaru.

(mk)

Řád umění a literatury pro Josefa Škvoreckého

Generální konzul v Torontu Hugues Goisbault a Josef Škvorecký při slavnostním aktu

1. října obdržel spisovatel Josef Škvorecký titul rytíře Řádu umění a literatury, který mu udělila francouzská vláda za jeho celoživotní literární tvorbu. Řád předal Škvoreckému francouzský generální konzul v Torontu Hugues Goisbault. Přítomna byla i spisovatelova manželka Zdena Škvorecká-Salivarová.

Josef Škvorecký (nar. 1924) se stal v šedesátých letech výraznou postavou soudobé české literatury. Debutoval v roce 1958 románem Zbabělci, v němž se mu podařilo osobitým způsobem zachytit květnové povstání na východě Čech.

V roce 1969 odešel autor do exilu v Kanadě, kde společně se svojí ženou založil nakladatelství Sixty-Eight Publishers a dvacet let jej úspěšně vedl.

Josef Škvorecký je autorem mnoha úspěšných literárních děl. Jeho zatím posledním románem - napsal ho společně se svojí ženou - je detektivka Setkání na konci éry, s vraždou.

(mk)

První slovník o českém tanci

Pod názvem Český taneční slovník - tance, balet, pantomima vydal Divadelní ústav v Praze první samostatný slovník, který se zabývá vývojem tance na českém území.

Slovník zpracoval autorský kolektiv Kabinetu pro studium českého divadla a obsahuje přibližně 1400 hesel. Ta obsahují základní informace o baletních souborech, tanečních skupinách, autorech, školách, přehlídkách, institucích a osobnostech českého tance, baletu a pantomimy od 18. století do počátku roku 2001.

Slovník také shromažďuje i vybraná hesla z amatérské, folklorní a alternativní oblasti.

Jednotlivá hesla slovníku zachycují i umělce a členy baletních souborů jiných národností, kteří se věnovali během svého života českému divadlu.

Publikace je doplněna 450 černobílými reprodukcemi.

(mk)

Výstava připomíná Jaroslava Seiferta

Rozsáhlá výstava, která byla otevřena ve Strahovském klášteře v Praze si klade za cíl obrazem i slovem zrekapitulovat životní i literární osudy jednoho z největších českých básníků Jaroslava Seiferta.

Expozice nese název Všecky krásy světa a je rozčleněna zčásti chronologicky a zčásti tematicky.

Vystavené panely přehledně zachycují a představují básníkův život od jeho dětství na pražském Žižkově, během celého jeho mládí i stáří, které bylo poznamenáno tím největším oceněním - Nobelovou cenou - v roce 1984.

Jaroslav Seifert byl pro svoje postoje komunistickému režimu nepohodlný již od února 1948 a tato situace trvala prakticky až do jeho smrti. Komunistickou stranu opustil Seifert již v roce 1929 (vylučoval ho sám Rudolf Slánský), v 50. letech se zastával vězňův spisovatelů, což potvrdil i při svém projevu na sjezdu spisovatelů v roce 1956 a koncem 60. let stál v čele spisovatelského svazu. Byl také jedním z prvních signatářů Charty 77.

Všechna tato fakta expozice důsledně dokumentuje řadou fotografií, knih, rukopisů, samizdatových strojopisů i zahraničních edic. Vystaveny jsou i ukázky z korespondence, které nebyly dosud zveřejněny, například dopisy od Jiřího Voskovce, Jana Wericha, Romana Jakobsona nebo Václava a Olgy Havlových. V této souvislosti stojí za zmínku, že při přípravě této výstavy bylo použito finančního daru ze soukromých prostředků prezidenta Václava Havla.

V jiné části Strahovského klášteřa je umístěna samostatná výstava Josefa Sudka. 22 fotografií je vybráno z těch, které fotograf Jaroslavu Seifertovi posílal při různých příležitostech. Nejedná se však o originály, ale o Sudkovy snímky, které přefotografoval Bohuslav Sýkora.

Celá vstupní část výstavy je věnována historii Ceny Jaroslava Seiferta, která je udělována od roku 1986, nejprve ve Stockholmu a od počátku 90. let v Praze.

Památník národního písemnictví k výstavě zajistil vydání sborníku s názvem S Jaroslavem Seifertem časem i nečasem, v němž se editorkám Marii Jiráskové a Haně Klínkové (obě jsou zároveň i kurátorkami výstavy) podařilo shromáždit množství zajímavých textů, dokumentů i fotografií, dosud nepublikovaných.

(mk)

Zemřela Judita Čeřovská

Vynikající zpěvačka Judita Čeřovská zemřela ve věku dvaasedmdesáti let v Praze. Její hlas je dnes již provždy nedmyslitelně spojen s písněmi jako jsou Je po dešti nebo Dominiku.

Narodila se na severu Čech v Mostu a zpívala už od dětských let. Její matka byla Němka, takže Judita navštěvovala české i německé školy. V roce 1957 vyhrála v soutěži Hledáme nové talenty a získala trvalé angažmá v pražské Alhambře. Při vážné automobilové nehodě utrpěla těžká zranění, která ji na mnoho let zkomplikovala její slibně se rozvíjející kariéru.

Po návratu na hudební scénu působila v Alhambře již jen jako host a svoje úsilí soustředila na zpívání v zahraničí. Ovládala angličtinu a ruštinu a měla i velmi dobrou francouzskou výslovnost. Hostovala po celé Evropě i v bývalém Sovětském svazu a uspořádala i úspěšné turné po Norsku. V tehdy západním Německu měla svoje stále televizní pořady.

Po revoluci v roce 1989 jezdila často se skupinou Ivan Smetáček Jazz Ensemble hostovat do Bavorska. Její doménou byly šansony, ale i swingové a jazzové skladby.

V roce 1992 přestala Judita Čeřovská definitivně vystupovat.

K jejím největším hitům v 60. letech patřily například šanson Řekni, kde ty kytky jsou nebo songy Můj ideál, Je to tak, Romeo nebo Malý vůz.

(mk)

Judita Čeřovská

Architekti udělovali pocty

Je to již rok, kdy Česká komora architektů založila tradici udělování Pocty těm, kteří se svojí prací a morálním postojem výrazně zapsali do moderní historie architektury. V nedávných dnech tuto poctu posmrtně obdrželi Vít Obrtel, Otto Rothmayer, Oldřich Stefan a Zdeněk Vávra.

Ocenění České komory architektů 2001 má podobu sošky od Richarda Kočího a mohou jím být ohodnoceny pouze ty osoby, jejichž morální profil zůstal čistý, ať již během fašistického nebo komunistického režimu.

Zdeněk Vávra (1927-2000) je známý především jako vedoucí autorského týmu, který prováděl rekonstrukci Národního divala v letech 1970-1983. V souvislosti se svými občanskými postoji nebyl po otevření divadla veřejnosti známý. Za jeho dílo mu udělila architektonická nadace Europa Nostra stříbrnou medaili až v roce 1991.

Oldřich Stefan (1900-1969) působil na pražské Akademii výtvarných umění a je autorem budovy Ústavu dějin a teorie architektury na ČVUT.

V průběhu války i po nastolení komunistického diktátu odmítl jakýkoliv podíl na oficiální politice a v šedesátých letech byl na tři čtvrtě roku uvězněn. Po zhoršení fyzického i psychického stavu se vrátil na AVU.

Otto Rothmayer (1892-1966) byl spolupracovníkem Josipa Plečnika při meziválečných úpravách Pražského hradu. Po jeho odchodu pak vedl sám všechny stavební práce. Rothmayer byl pedagogem na Vysoké škole uměleckoprůmyslové, ale sám toto místo dobrovolně opustil v roce 1951. Byl obviňován z reakcionářského individualismu a zbytek života trávil v ústraní.

Vít Obrtel (1901-1988) byl ojedinělým zjevem v generaci meziválečné avantgardy. Jako člen sdružení Devětisil odmítal vědecký funkcionalismus a místo něj prosazoval styl organické architektury. Jeho specializací byla výstavba bytů, rodinných vil a zdravotnických i sociálních zařízení. V konstruktivistickém duchu vytvořil množství knižních úprav a scénických návrhů pro Osvobozené divadlo. (mk)

Vzpomínky Josefa Sudka

V nakladatelství Torst v Praze vyšly vzpomínky proslulého fotografa Josefa Sudka. Pod názvem Jaroslav Sudek o sobě je při svých rozhovorech s ním zaznamenal a uspořádal autor knihy Jaroslav Anděl.

Historik umění Jaroslav Anděl (nar. 1949), který absolvoval také studium fotografie na FAMU, zachytil vzpomínky Josefa Sudka na magnetofonový pásek. Při svých návštěvách se mu podařilo známého fotografa přimět nejen k vypravování osobních vzpomínek, ale i k vyslovení názorů na různá výtvarná témata a fotografii. Často bylo vzpomínání Sudka zcela spontánní a v závěru vznikl díky tomu velice zajímavý a cenný dokument.

Jaroslav Anděl přepsal nahrané pásky ještě v roce 1976, ale marně hledal nakladatele. Tento druh publikace nebyl ve zmíněné době žádoucí. Ukázalo se být nakonec štěstím, že kniha nebyla poškozena cenzurou a lze si jen ztěžít představit, že by tehdy mohla vyjít ve své dnešní podobě.

Při čtení publikace má čtenář u některých výroků před sebou skutečně autentického Sudka a ne jeho literární vyobrazení. A i sám autor se vyjádřil v tom smyslu, že výroky zaznamenané v jeho knize vypovídají o Sudkovi a jeho díle víc, než většina sudkovských publikací. (mk)

Mezzosopranistka Magdalena Kožená získala ocenění Gramophone Award

Mezzosopranistka Magdalena Kožená, která za desku s písněmi českých autorů získala ocenění Gramophone Award, je první úspěšnou českou sólistkou ve vokální kategorii ve čtvrtstoleté historii této prestižní britské ceny nazývané "hudebním Oscarem". Kožená zvítězila u kritiků britského časopisu Gramophone zejména díky písním Bohuslava Martinů, které na CD s Janáčkovou a Dvořákovou hudbou sama prosadila.

Magdalena Kožená

České památky UNESCO

Deset českých a moravských památek se poprvé představuje zájemcům na Internetu.

Členové sdružení České dědictví UNESCO umístili na stránky www.unesco-ic.cz. informace o deseti památkách, které jsou na seznamu světového kulturního a přírodního dědictví.

Všichni zájemci mají na internetu k dispozici na jednom místě fotografie jednotlivých památek, informace o zápisech na seznam UNESCO i odkazy na příbuzné stránky.

Sdružení nemá zatím svoje vlastní internetové stránky a informace jsou na stránkách Informačního centra UNESCO. Památky jsou tímto způsobem představeny poprvé a sdružení doufá, že do konce roku představí vlastní stránky.

České dědictví UNESCO založili představitelé deseti měst a obcí. Sídlem sdružení je Olomouc.

Na seznamu památek je v České republice renesanční zámek v Litomyšli, Jihočeská vesnice Holašovice, zámek a zahrady v Kroměříži, historické areály Prahy, Českého Krumlova, Telče a Kutné Hory, poutní kostel Jana Nepomuckého na Zelené Hoře, areál v Lednici a Valticích a nejnověji také olomoucký barokní sloup Nejsvětější Trojice.

(mk)

Ceny se rozdělovaly v pražské Ypsilonce

V letošním roce byla poprvé udělena Cena divadelních novin za herecký výkon sezony 2000-2001.

Ceny byly rozděleny ve čtyřech kategoriích a dotovány částkou 50 tisíc korun. Hlavní cena - herecký výkon sezony byl oceněn částkou 100 tisíc korun. Tuto cenu obdržela herečka Jaroslava Adamová za roli Věry Malgremové v inscenaci hry finského dramatika Bengta Ahlforse Popel a pálenka, kterou uvedlo divadlo ABC v režii Jany Kališové.

Jako nejlepší divadelní představení byl oceněn Faust Christophera Marlowa v režii Michala Dočekala. Vladimír Morávek získal ocenění v oblasti alternativní divadlo za režii textů Gerardjana Rijnderse a Karla Steigerwalda uvedených pod názvem Divadlo jako mor - Klicperovo divadlo Hradec Králové a Městské divadlo Karlovy Vary.

V oblasti tance a baletu obdržel cenu choreograf Jiří Kylián za baletní večer Dítě a kouzla a Sinfonietta v nastudování Národního divadla v Praze. Režisér David Radok pak získal cenu za režii Bergovy opery Vojcek, kterou uvedlo Národní divadlo v koprodukcii s goteborskou operou.

Slavnostní udělování cen probíhalo na pódiu divadla Ypsilon v dekoracích z Prodané nevěsty. Na jevišti se postupně vystřídali celý soubor divadla, ceny předával Marek Eben.

(mk)

Marek Eben při vyhlášení vítězů "Ceny divadelních novin za herecký výkon sezony 2000-2001" gratuluje první vítězce Jaroslavě Adamové

Aktuální výstavy Národní galerie v Praze - Veletržní palác

Nové spojení - New connection

Jiří Černický, Medusa, 1998

Do 9. prosince 2001 je otevřena výstava která je společnou československou přehlídkou děl vítězů a finalistů nejvýznamnějších výtvarných soutěží v Čechách a na Slovensku - Ceny Jindřicha Chalupického a ceny TONAL. Kurátorem výstavy je Kamil Nábělek.

Cena Jindřicha Chalupického, nesoucí jméno významného teoretika a kritika výtvarného umění, je nejprestižnější českou výtvarnou cenou. Byla založena v roce 1990 z iniciativy prezidenta Václava Havla. Mohou ji obdržet umělci do 35 let, kteří jsou zvoleni komisí složenou z významných teoretiků a umělců. Součástí ceny je studijní pobyt v Headlands v Kalifornii, jež hradí americká Foundation for a Civil Society.

Slovenskou obdobou, včetně pobytu v Headlands hrazeného FCS, je cena TONAL (mladý slovenský výtvarník roka). Vítězi této ceny se stali Patrik Kovačovský, Anton Čierny, Ilona Némethová, Emőke Vargová a Vanesa Hardiová.

Cena Jindřicha Chalupického

2. listopadu 2001 - 13. ledna 2002

Dosud se vítězi stali Vladimír Kokolia, František Skála, Miroslav Nesázal, Martin Mainer, Michal Gabriel, Petr Nikl, Kateřina Vincourová, Jiří Příhoda, Jiří Černický, Lukáš Rittstein a David Černý. Do letošního finále bylo vybráno šest umělců: Tomáš Hlavina, Křištop Kintera, Pavel Kopřiva, Štěpánka Šimlová, Markéta Othová a Tomáš Vaněk.

Kurátoři výstavy: Vít Havránek, Lenka Lindaurová

Hrnčířské Jirčany

V barokní Vrtbovské zahradě v Praze proběhla výstava, která soustředila výsledky českého sochařského symposia Jirčanské léto.

Duchovním otcem celého projektu, který slouží nejen obdivovatelům keramiky, ale především zrakově postiženým studentům je galerista Tomáš Urban. Vystavená díla bylo možné vnímat nejen zrakem, ale i vlastníma rukama.

Všechny exponáty vznikaly během léta v objektu Jirčanské cihelny a kromě českých výtvarníků se celé akce zúčastnili i někteří renomovaní umělci ze zahraničí, například Sonja Večtomová z Finska.

Vernisáž výstavy byla spojená s aukcí vystavených děl. Výtěžek z prodeje byl věnován studentům pražské Konzervatoře a ladičské školy Jana Deyla.

Výtěžek z prodeje děl je určen zrakově postiženým dětem

Adriena Šimonová

Výstava je otevřena do 25. listopadu 2001, kurátorka: Natálie Brabicová, autor koncepce Pavel Brunclík

Retrospektivní výstava představuje dílo Adrieny Šimonové, jedné z nejvýznamnějších osobností české výtvarné scény 2. poloviny 20. století. Prvotní lyrické krajinářské motivy změnila natrvalo za jedno velké téma - lidskou figuru pojímanou v její tělesnosti i duchovnosti. Stala se členkou skupiny UB 12 a v širším kontextu byla i spřízněna s hnutím Nová figurace. Člověk se stal pro ni inspirací pro následující čtyři desetky let. V posledních letech dospívá její umělecká výpověď k vrcholům obsahové i materiálové substinosti. Adriena Šimonová je držitelkou mnoha zahraničních a českých ocenění. Výstava je koncipována do volných tematických spojení, která jsou charakteristická pro autorčina jednotlivá vývojová období.

ze série V hranicích obratu, 2000

Sběratel Jiří Kolář

19. října 2001 - 3. února 2002.

Kurátorky: Marie Bergmanová, Marie Klimešová

Výstava volně navazuje na linii projektů, které v posledních několika letech představily ve Veletržním paláci sběratelské osobnosti, od historiků a teoretiků umění, přes mecenáše k obchodníkům s obrazy.

Výběr ze sbírky Jiřího Koláře zřetelně nese stopy uměleckého a společenského dění, jehož se Kolář aktivně účastnil a navíc nabízí další pohled na osobnost sběratele, který je sám tvůrčím umělcem. V reprezentativním výběru bude vystaveno dílo Vladimíra Boudníka, Ladislava Nováka, umělci Skupiny 42, Křižovatky atd. Někteří autoři jsou v rámci sbírky představeni uceleným souborem, např. František Kupka, Vojtěch Preissing.

Vladimír Fuka, Kamil Lhoták, Cadavre, 1951

(mk)

Výstava, která se téměř neuskutečnila

Historička umění Miroslava Hájek prezentuje výstavu kamenů rakouského sochaře Karla Prantla

Jednou z uměleckých událostí českého podzimu je výstava rakouského sochaře Karla Prantla v domě U Černé Matky boží.

Příprava této rozsáhlé akce byla však dramaticky poznamenána česko-rakouským sporem o Temelín. Výstavu připravila historička českého původu Miroslava Hájek, která žije v Itálii a Prantlovým dílem se zabývá již přes třicet let. Podle jejích informací bylo konání výstavy ohroženo tím, že v době největších sporů kolem spuštění jaderné elektrárny Temelín ustoupili všichni potenciální sponzoři od této

významné umělecké akce (při přípravě vyjimečně drahých výstav České muzeum výtvarných umění sponzoři potřebují).

Realizace výstavy, která nese název Kameny, byla nakonec zachráněna díky finanční podpoře z Rakouska a to především z úřadu spolkového kancléře a rakouského kulturního institutu. Paní Hájek se netajila svým zklamáním z reakce z české strany na tuto významnou uměleckou událost. Nedošlo ani k reakci prezidenta Havla, který byl požádán o záštitu nad celou akcí, a rovněž tak prezidenta Klesčila.

Umělce jako je Karl Prantl je podobně přijetí o to víc zarážející, protože již od roku 1959 výrazně podporoval české a slovenské sochaře, například Jiřího Seiferta, Miroslava Chlupáče nebo Pavola Bindera.

Podobná reakce české strany při přijetí rakouského umělce v Praze je i podle mínění rakouského institutu zcela ojedinělá. Ve všech předchozích případech reagovali oslovení sponzoři kladně.

Výstava bude v Praze otevřena do konce ledna 2002.

(mk)

Vyšla masarykovská biografie

Masarykův ústav Akademie věd České republiky 2000, 2001 vydal publikaci od Stanislava Poláka pod názvem T.G. Masaryk 1,2.

V prvním díle se autor zabývá obdobím od narození T.G. Masaryka až do jeho příchodu do Prahy v roce 1882. Seznamuje čtenáře s obrázky míst, kde se Masaryk zdržoval, představuje fotografie všech těch, kteří mu byli blízcí. Autor vylíčil povahové rysy jednotlivých osob, zvláště pak těch, jenž ho trvale ovlivnily - talentovanost, láska k přírodě i praktičnost jeho otce a zbožnost jeho matky. Jsou zde zachyceny také sociální podmínky, v nichž Masaryk vyrůstal. Všechny tyto údaje jsou nesporně velmi důležité pro pochopení Masarykovy osobnosti.

Další oddíl knihy líčí Masarykova středoškolská studia, která zkomplikovala jeho roztržka s ředitelem gymnázia, na jejímž základě měl být vyloučen ze všech škol v rakouském mocnářství.

Náhoda tomu chtěla, že přesto mohl dál studovat ve Vídni, kde se seznamuje se studiem Platona, který ho již bude provázet po celý život.

V další části prvního dílu knihy líčí Stanislav Polák Masarykův náboženský vývoj až po zásadní vliv unitářství jeho budoucí ženy, Američanky Charlotty Garrigueové.

Ve druhém díle zmapoval autor Masarykovo pražské působení v rozmezí let 1882-1893. Masaryk se po příchodu do Prahy stává profesorem pražské univerzity. Autor zachycuje jeho pozvolný vstup do pražské společnosti, první konflikty i Masarykovu odvážnou obranu vlastní filozofie.

V závěrečné části zavede autor čtenář do Ruska, kde Masaryk navštěvuje L.N. Tolstého.

Knihy Stanislava Poláka je napsána čtivým způsobem. Je ale zároveň přísně vědecká s odkazy na množství poznámek, opravujících chyby v předchozích Masarykových životopisech.

(mk)

Jiný názor na Kunderův román Emigrace, domov a Kundera

Před nedávnem vyšel ve francouzském originálu další román Milana Kundery. Netroufám si posoudit, zda ještě spisovatele českého, anebo už zcela francouzského. Možná, že autor sám si tím není tak docela jist, neboť v českém prostředí se zjevuje pouze inkognito, státní vyznamenání, které před časem obdržel, nepovažoval za natolik důležité, aby si je přišel na Hrad z rukou prezidenta republiky sám převzít, zkrátka, nelze říci, že by se ke své rodné zemi příliš hlásil.

Ostatně jeho předposlední tři filozofující romány Nesmrtelnost, Pomalost a Totožnost byly nejen psány francouzsky, ale měly s českou problematikou už jen

málo společného. Na rozdíl od nich ta poslední kniha nazvaná Nevědomost po šestnácti letech navázala na Nesnesitelnou lehkost bytí, která se zabývala osudem českých emigrantů. Nový román má také svůj konkrétní příběh dvou spíše už bývalých Čechů, kteří se střetnou na pražském letišti po desítkách let strávených v cizině - on v Dánsku, ona ve Francii.

Jako obvykle však samotný ten příběh nebyl Kunderovi účelem k napsání této knihy, spíše jen záminkou, pozadím k rozvíjení úvah o problému a chování české politické emigrace a jejím přemýšlení o eventuálních návratech domů. Kdoví, možná i Kundera se po své sedmdesátce alespoň v koutku duše možností návratu někdy zabývá. Zatím však většina pro něj rozhodných okolností mluví spíše proti. Jak čteme v recenzi Pavla

Štillera v curyšském časopise Polygon, jedna z podstatných pochybností určila zřejmě i název této jeho knihy - tedy Nevědomost.

Češi doma jsou podle Kundery zásadně neochotní poznat skutečné podmínky krajanů v exilu, odmítají se seznámit s jinými zkušenostmi než jaké měli oni sami zde doma a emigrantů se na nic neptají. Mluví jen o sobě a o čistě domácích českých starostech, vyhýbají se konfrontaci se svou minulostí a svůj vlastní komplex méněcennosti si léčí falešným pocitem, že emigranti svým případným návratem domů vlastně přiznávají svou porážku na Západě. Kundera je zřejmě přesvědčen o hromadném smýšlení Čechů doma v tom smyslu, že krajané by se měli vzdát své nové identity získané v cizině a přizpůsobit se kolaborantskému způsobu života domácích. Lidé v České republice se po těchto slovech už asi poněkud netrpělivě vrtí, Češi za hranicemi možná s Kunderou upřímně souhlasí. Takže tu zřejmě máme další důvod už tak dost rozmělněného národa - na emigranty a neemigranty.

Příznejme Kunderovi, že nevědomost zde opravdu hříchu činí, ale je to jen nevědomost nás domácích o emigrantech? Erazim Kohák nedávno přiznal, že si vytrvale promítá staré české filmy, neboť po návratu ze čtyřicetileté emigrace zjistil, že kdekdo tady mluví o nějaké Bohdalové, o níž on bezprostředně po návratu věděl stejně nic jako jeho americká manželka. Nutno počítat s tím, že některé vědomosti, které jsou pro zdejší lidi naprosto samozřejmé, duši emigranta prostě nezasáh-

nou, protože žije v prostředí možná čestnějším, možná bohatším a možná i demokratičtější, ale v každém případě jiném než ti, kteří odtud neodešli a kteří se možná naivně domnívali, že Češi žijící v cizině budou i tam více či méně prožívat zdejší život.

Zajímavá je však i jiná věc. Když mi bylo umožněno, abych v dosti pokročilém věku začal jezdit po světě, využíval jsem toho i k tomu, abych se seznamoval se životem krajanů po celé Evropě, ale také v Kanadě, Spojených státech amerických, v Austrálii a na Novém Zélandě. A tu jsem s překvapením zjistil, že snad s výjimkou špičkových intelektuálů volně sdružených ve Společnosti pro vědy a umění valná většina krajanů ví velmi málo o sobě navzájem, a to i v rámci jednoho státního útvaru.

Spíš než kontakt mezi sebou je dnes internet spojuje s domovem, takže čtení českého tisku bývá dnes společné krajanům v kanadském Winnipegu stejně jako v novozélandském Wellingtonu. Jednotlivé krajanské buňky ve světě teď tedy spíše vycházejí z reflektování naší domácí zkušenosti než z pouhého bloudění v málo životných a zpravidla už dost uzavřených krajanských komunitách. To je vývoj bezesporu příznivý, ale sám o sobě ještě asi nestačí překlenout onu hlubokou historickou proluku. Když použijeme názvů oněch posledních Kunderových knih, pak na cestě k národní nesmrtnosti se musíme smířit s pomalostí, s níž budeme překonávat nevědomost, abychom opět našli svou totožnost.

JIRÍ JEŠ, RFE

Jazzová sekce oslavila výročí čtenářským maratonem

Když se v neděli 7. října ve 14 hodin otevřely dveře jednoho z křidel Valdštejnského paláce a vyšla z nich početná skupina neoholených mužů s pomačkanými saky a lehce neupravených žen s pocuchanými účesy, mohlo by se zdát, že se v útrobách kulturou prochnuté rezidence odehrál nějaký divoký a dost vyčerpávající mejdan. Ledakdo by se nad tím jistě pohoršil. Přínejmenším spoluobčané méně zběhlí ve čtení a nedisponující televizním přijímačem. Od nich se totiž dobrá informovanost a přehled v aktuálním kulturním dění asi nedá čekat. Zbytek přihlížejících pravděpodobně věděl, že se právě završil další ročník nonstop čtenářského maratonu, pořádaného k oslavě 30. výročí Jazzové sekce.

Jazzová sekce - Artforum je nejstarší nezávislou kulturní organizací v ČR. Pod názvem Jazzová sekce Svazu hudebníků byla zaregistrována v roce 1969 a povolena o dva roky později. Během totality se věnovala převážně umělcům, kteří byli z toho či onoho důvodu v nemilosti vlády a působit mohli jen ve velice okleštěné formě či popřípadě nemohli působit vůbec. Pod hlavičkou Jazz petit vydávala Jazzová sekce necenzurovanou literaturu, mnohdy se pouštěla do velice riskantních a odvážných kroků, a tak mohly i v této "době temna" spatřit světlo světa knihy Hrabala, Lennona, Viana a mnohé další. Pravidelně se prezentovala bulletinem Jazz, jenž se věnoval umění, filozofii a všemožným experimentům. Edice Situace brala pod svá křídla české výtvarní-

ky, kteří nesměli vystavovat. Dále se sekce angažovala při pořádání koncertů, z nichž nejnámější byly Pražské dny, a při celé škále výstav a různých přednášek.

Vzhledem ke zmiňovanému charakteru nezávislé činnosti bylo jen otázkou času, kdy se sama Jazzová sekce dostane na "černou listinu" kumunistického režimu. Stalo se tak v roce 1984, kdy začalo pronásledování jejich čelních představitelů, kteří byli nakonec v roce 1986 uvězněni. Proti soudnímu procesu se ve světě zvedla velká vlna protestů.

Po převratu v roce 1989 se poslání a smysl Jazzové sekce - Artfora poněkud transformoval, ale její nezávislost a alternativní přístupy nadále zůstaly.

Dnes se věnuje převážně pořádání specializovaných knižních veletrhů (v roce 1997 se např. uskutečnil veletrh věnovaný Charlesi Baudelairovi a rok na to veletrh s výstavou "Best Generation Fest"), organizuje výstavy výtvarného umění s rozličnou tematikou (Květen 1945, Devět prezidentů, Srpen 68, Prohry a naděje...), přičemž na Pražském hradě udržuje stálou expozici Minisalon - 244 českých a slovenských výtvarníků, a nadále také organizuje Pražské jazzové dny.

Velkého ohlasu se v roce 1998 dočkala akce Nonstop Ferlinghetti - třídní nepřetržitě čtení díla Lawrence Ferlinghettiho, kterého se zúčastnili umělci, politici, studenti a ostatní milovníci beatnické poezie. Kvůli vzrůstajícímu zájmu veřejnosti o tento typ kulturního vyžití se událost stala tradicí pro další roky. Postupně tedy proběhly čtenářské maratony věnované Alexandru Solženicinovi, Zdeně

Salivarové a Josefu Škvoreckému.

Letšní ročník nonstop čtenářského maratonu však měl být a byl v mnoha ohledech zvláštní. Konal se ku příležitosti 30. výročí Jazzové sekce a to organizátory postavilo před úkol učinit akci ještě větší a pestřejší.

S nejvýznamnější inovací přišlo České centrum v Bratislavě. Návrh, aby bylo nepřetržité čtení poprvé mezinárodní, byl pražskými organizátory přijat s nadšením.

Do klubu na Náměstí SNP přišlo mnoho osobností bratislavského kulturního a společenského života včetně herce Ladislava Chudíka, českého velvyslance Rudolfa Slánského či kulturní atašé českého velvyslanectví Stanislavy Bartošové. Při výběru literatury, to měli všichni účastníci tentokrát poněkud jednodušší, neboť se mohli rozhodnout pro kterékoliv z autorů, jenž od roku 1971 do roku 1987 publikovali pod patronátem Jazzové sekce. Celý tento bratislavský start trval 24 hodiny, během kterých se zapojilo osmdesát pět příznivců s přibližně patnáctiminutovými příspěvky.

Ve čtvrtek 4. října předala Bratislava pomyslnou štafetu do Prahy, kde v galerii Artforum na Malé Straně bez velkých slavnostních zahájení začalo druhé, rozsáhlejší kolo. Jako první ke stolku s mikrofonem zasedl ředitel Českých

center Zdeněk Matějka a přečetl úryvek z Havlova eseje Letní přemítání. Dál se pak pokračovalo jak na běžícím pásu - bez přestávek a zbytečných přerušení. Pro ilustraci rozmanitosti čtenářů je možné jmenovat například předsedu Unie svobody Karla Kühnla, primátora hl. m. Prahy Jana Kasla, ministra pro životní prostředí Miloše Kužvarta, herce Gabrielu Vránovou a Vladimíra Čecha, písničkáře Jana Vodňanského, spisovatele Pavla Řezníčka a Vladimíra Hořce nebo slovenského velvyslance v ČR Ladislava Balleka.

Spisovatelům, jejichž slova zaznívaly z úst rozličných interpretů nejčastěji, kralovali Jaroslav Seifert, Bohumil Hrabal a Václav Havel. Často se objevovali také další tuzemští i zahraniční autoři zvučných jmen jako: Vonnegut, Rushdie, Updike, Tatarka, Kryl, Lustig, Chalupický, Baezová či Vian.

Po 72 hodinách pražského a 24 hodinách bratislavského čtenářského maratonu, oslava 30. výročí Jazzové sekce skončila. V roce 2002 by se mohla přidat i veřejnost v Londýně, Paříži nebo Sofii. Vše záleží na spolupráci Českých center. Jedno je jisté. Čtvrtý ročník čtenářského maratonu rozhodně nebude ten poslední."

Rozhovor se spisovatelem Františkem Listopadem

"Jsem šťastný muž", přiznává Spisovatel František Listopad, který svoji češtinu v emigraci neztratil.

"Čeština, to je vše, co souvisí s minulostí, ale jsou to také vůně, barvy. Francouzština je příhodnější, když přemýšlím, když jsem přítomen dění světa. Portugalština je všednější, je to kultura přátelství. Ale přesně to rozdělení nikdy nefunguje. Pokud ovládám to, co píšu, neovládám instrument, kterým píšu," těmito slovy charakterizuje básník František Listopad, který byl minulý týden hostem olomouckého festivalu Poezie bez hranic, svoji "trojjazyčnost". Autorovi, který z Československa odešel v roce 1948 a žije v Portugalsku, vycházejí tento týden v Česku dvě básnické sbírky. Jsou jakýmsi předdárkem k osmdesátinám, které oslaví příští měsíc.

Jak se přihodí, že básník vydá dvě básnické sbírky v jednom týdnu, a navíc se ty dva svazky od sebe dost liší? Sbírkami jsou různé, protože já jsem různý. Psal jsem je během tří let a vznikaly programově tak, aby jedna, Milostné stěhování, byla intimnější, milostnější, osobnější a druhá, Příští poezie, byla formálnější, jako mě poetické zamyšlení nad různými formami. Proč Milostné stěhování? Protože láska je důležitá, ale také bychom neměli zapomínat na stěhování ve smyslu, že nemáme nic fixního, nic trvalého, že se stěhujeme s něčím, co je silnější než my. To je to milostné.

Nesouvisí ta schopnost napsat tak různé sbírky s tím, že vám není cizí měnit identitu? Z Jiřího Synka se kdysi stal František Listopad a pak také přišel portugalský Jorge Listopad... Ano, proměna jmen není jen koketní hra. Jsem prostě kolikerý a vše je to moje. Se jmény je to stejně jako s domovem. Domov je doma a doma je v mnoha možnostech, takže potenciálně je domov mnohý.

Vaší první zastávkou po roce 1948 byla Paříž. Pak

jste zamířil do Portugalska, v němž žijete od roku 1959. Proč zrovna Portugalsko? Čím miň emigrantů, tím lépe. A pak se mi zdálo zajímavé jít - podle Jiráka - z Čech až na konec světa. Navíc jsem se ve Francii zamiloval do Portugalky, takže cherchez la femme. To bylo tak. Jednou vedle mě v kavárně na terase hovořily dvě dívky jazykem, kterému jsem nerozuměl. Měl jsem pocit, že je to indoevropský jazyk, a hrozně mě zlobilo, že nevím jaký. Zeptal jsem se, zda je to portugalština, nebo novofřečtina. No a protože to byla portugalština, jsem Poloportugalec a Poločech. Jinak bych byl Polořek.

Nebál jste se, že emigrací ztratíte natrvalo češtinu? Nejenže jsem se bál - ten strach ve mně zůstal.

Čím se dá nahradit ztracené slovo? Místo slova jsem našel obraz a začal jsem na počátku emigrace ve Francii dělat televizi. Bylo nás takových "ztracených jazyků" mnoho. Byli jsme vlastně napůl cikáni, tuláci, kteří ztratili půdu, ztratili základní postoj ke světu, identitu. Pracoval jsem se spoustou lidí, kteří nebyli Francouzi. Společně jsme dělali francouzskou televizi, kde jsme se našli. On totiž obraz nemá přízvuk. Na obraze nepoznáte, že jste cizinec.

Jenže jste se stejně vrátil k češtině. Proč? Obraz mi dlouho dělal náhražku za slova. Jenže náhle mi nestačil, najednou byl jen zrcadlem a já znovu chtěl slovo. Slovo, slovo. Já mám stále strach o češtinu. Pořád se bojím, že ji můžu ztratit, a to je, jako bych ztratil život, jeden z životů. Když jsem přišel poprvé, po čtyřiceti třech letech, kdy jsem s nikým nemluvil česky, zpátky do Prahy, tak mě taxikář neokradl, protože si myslel, že jsem Čech. V tu chvíli jsem si řekl: Je to dobrý.

Máte vskutku nádhernou češtinu. Jak jste si ji uchoval? Psal jsem. Musel jsem. Pro nikoho, jen do šuplete. Myslím dokonce, že teď píšu česky líp, než jsem kdysi psal tady.

Věřil jste, že se vrátíte? Ne. Ale kdybych měl kratší

život, tak bych se nevrátil.

Na festivalu básníků v Olomouci jste přečetl báseň, kterou jste napsal v jeden festivalový večer v křesilku na hotelové chodbě. To tvoříte tak snadno? Ty olomoucké verše - nevím, zda je to definitívni verze - mi byly dané. Seděl jsem na chodbě, kouřil dýmku, a jak kolem jezdil výtah, tak se ta báseň sama zestručňovala. Psal jsem ji

velmi pomalu, skoro jako bych maloval čínské znaky.

Jaká vlastně existuje pro básníka odezva? Dokonalý verš, nebo publikum hltající jeho báseň? Myslím, že je to nějaké štěstí.

Takže jste šťastný člověk? Nikomu to neříkejte, ale já jsem jako v Babičce "Šťastná to žena".

Ivana Pustějová, MF Dnes

Jiří Suchý: Duchovní otec duchovního parlamentu Jiří Suchý oslavil nedavno sedemdesiatku.

Asi všetkým Čechom i Slovákom sa vryl do pamäti ako "herec, textár, spevák, dramatik, výtvarník a režisér" (tak o ňom hovorí biografický slovník). Do tohto zoznamu sa ani nevošlo "spisovateľ" - pritom Jiří Suchý vydal asi dvadsiatku kníh, prvú pod názvom "Knižka" (neskôr nasledovala i "Další knížka" a tiež "Třetí knížka"), ďalej napríklad spomínkovú knihu "Tak nějak to bylo", či skôr humorný, než odvážny, titul - "Jen pro pány". Jeho piesne - napríklad "Ach, ta láska nebeská", "Oči sněhem zaváté", "Tulipán", "Honky tonky blues", "Klokoči", "Malé kotě", či "Prámínek vlasů" - doslova zľudoveli. Tí, ktorí sa zaujímajú o česko-slovenské vzťahy poznajú Jiřího Suchého i ako duchovného otca Duchovného parlamentu, orgánu bez kompetencií, no s nespochybniteľným morálnym kreditom, zhromažďujúcim kultúrne a spoločenské osobnosti, ktoré si aspoň pre seba zachovali svoju súkromnú česko-slovenskú federáciu...

"Netalentovaný fenomén"

To najranejšie detstvo, do svojich piatich rokov, prežil Jiří Suchý v Klatovoch. Už tam, pol roka pred odchodom rodiny do Prahy, začal chodiť na hodiny hry na husle. A navyše, dostal i harmoniku, na ktorú sa naučil hrať sám a stal sa tak podľa vlastných slov atrakciou rôznych sokolských zletov. Napokon, i otec Jiřího Suchého bol hudobníkom, hral na bicie v kaviarenskej kapele. A mama doma malému Jiřímu spievala. "Neviem dnes pochopiť, kde vzala ten repertoár. Nemali sme doma ako chudobná rodina ani rádio, ani gramofón, ale ona vedela naspamäť všetko - národné pesničky, operetné melódie i klasiku..." Takže, hudobnícky talent - ten ešte Jiří Suchý ako-tak priznáva. Herecký však nie... "Herecký talent mi bol totálne odopretý. Nesmierne som si ale prijal byť komikom, pretože som poznal Voskovca a Wericha a anglického komika Gergea Formbyho. Divadlo na zábradlí som síce neskôr spoluzakladal, ale decentne ma z neho postupne, kvôli tomu, že som vôbec nebol schopný stáť na javisku, vytesnili. A tak som si musel založiť vlastné divadlo, Semafor, z ktorého ma nikto nemohol vyhodiť. To, že sa už štyridsať rokov živím hraním, to je taký menší zázrak. Zázrak vôle, pretože talent chýbal." S takýmto katastrofickým hodnotením môže

ťažko súhlasiť ktokoľvek, kto Jiřího Suchého ako herca videl. Možno ale je niečo na tom, že... "ako komik som mal odjakživa smolu, že som svoje remeslo mohol uplatňovať jedine pomocou pracne vymyšľaných point, zatiaľ čo Josefovi Dvořákovi, po boku ktorého som tiež hral, stačilo, aby v Polednici povedal: 'Dej sem dítě'. Ja som budil smiech vždy len tým, čo som povedal, a nikdy nie tým ako, ani nie svojím výzorom. Chýbal mi zubatý úsmev Fernandela, Ferencca Futuristu alebo Georgea Formbyho, nemal som nos Vlastu Buriana ani Jimmyho Duranta, nedokázal som sa tváriť smiešne, ako to vedel Jára Kohout..." Možno je Jiří Suchý ako herec doctus, ako humorista však musí byť natus - rodený, nie vyučený... Jeho kariéra sa však začala inak...

Úpadková západní hudba

"Mal som asi pätnásť rokov, to je ten pubertálny a postpubertálny vek, keď sa u nás objavil swing a to, čomu sa hovorilo tanečná hudba. A to ma okúzľilo. Postupne som sa prehrabal i k jazzu, od neworleanského až ku cool-jazzu... Navyše som sa stále nevzdal predstavy, že budem komikom, a chcel som sa stať tým typom komika, ktorý dopĺňa svoje vystúpenie pesničkami. Keďže som však bol úplný amatér, a navyše neschopný, bolo mi jasné, že pre mňa nikto nič nenapíše, že čo si nenapíšem sám, to nebudem mať," vystupuje Jiří Suchý, ako sa dostal k textovaniu a interpretácii modernej muziky. "Všetko to rozpútal Viktor Sodoma, dnes uvádzaný s prívlastkom starší, ktorý sa však v skutočnosti volal František. S ním sme vtedy spolupracovali ako reklamní grafici v ateliéroch B a R v Propagačnej tvorbe a dali sme dohromady skupinu Accord club." Jiří Suchý textoval melódie odpočuté z "diverzných imperialistických" rozhlasových staníc. Tie potom od roku 1956 za obrovského nadšenia pražskej mládeže hrala skupina Accord club v Redute. "Pôvodne boli moje texty len veselé riekanky, postupne som sa však inšpiroval poetizmom dvadsiatych rokov nášho storočia, najmä Vítězslavom Nezvalom, a tie texty začali byť závažnejšie." Osudový okamih nastal, keď Miroslav Horníček, ktorý si zvykol po svojich predstaveniach chodiť do Reduty, priviedol raz - bolo to v roku 1957 - so sebou i "doktora Šlitru", ako ho predstavil. Začalo nové obdobie autorských pesničiek - Jiří Šlitr písal hudbu, Jiří Suchý pokračoval v textovaní. To však zďaleka nebolo všetko, v roku 1958 založili Divadlo na zábradlí, o rok neskôr Semafor...

ŠLITR & SUCHÝ

"Vždy, keď som uvažoval o komike, túžil som po tom, aby sme boli dvaja, pretože to dáva ohromné možnosti dialógov. Usiloval som sa o to, ale nedarilo sa mi. Prvý

Jiří Suchý a Jiří Šlitr

môj partner, ale nepriamy, bol Ivan Vyskočil, s ktorým sme robili "textappely": on rozprával, a ja som do toho spieval svoje pesničky. Osudové bolo v tomto smere práve až stretnutie so Šlitrom." Prišiel boom, Semafor sa stal hneď po uvedení prvého kusu, muzikálovej komédie "Člověk z púdy", šláglom. Platne mali fenomenálny úspech: album "Včera neděle byla" vyšlo v náklade 360 tisíc kusov, dvestotisícové náklady sa stali pre túto dvojicu čímsi bežným. Prišli i filmy: "Konkurz", "Bylo nás deset", "Kdyby 1000 klarinetů..." "V roku 1969 som mal možnosť nakrútiť dokonca jeden celovečerný film - Nevěsta," spomína Jiří Suchý. "Do toho však prišla normalizácia a tak bol film po dlhom váhaní síce uvedený do kín, ale len mimo centra a len do času, kým si na seba zarobil. Potom ho stiahli." Rok 1969 bol nešťastný po všetkých stránkach - sviatoplyn, unikajúci z plynovej rúry, ktorou si Jiří Šlitr prikuroval vo svojom ateliéri, sa stal tomuto najzábavnejšiemu lekárovi osudným...

JONÁŠ & MELICHAROVÁ

"Po smrti Jiřího Šlitra som bol bezradný. Ale prišiel dar z nebies - Jitka Molavcová. Miroslav Horníček dokonca hovorí, že mi ju určite poslal Šlitr. Prišla sa totiž pozrieť na jedno z posledných predstavení Jiřího Šlitra a krátko na to urobila konkurz do Semaforu." Jitka Molavcová vystupovala spočiatku ako sólistka s gitarou, neskôr založili ešte s Josefom Dvořákom trio Kašpar, Melicharová a Baltazar. "Potom sa Pepa Dvořák urobil pre seba a tá Malicharová mi zostala na krku." Tak vznikla legendárna dvojica Jonáš a Melicharová. V nej sa úloha Jiřího Suchého trochu zmenila - v dvojici so Šlitrom bol živlom, v dvojici s temperamentnou Jitkou Molavcovou sa zmenil skôr na famózneho nahrávača. "Je zaujímavé, že s Jirkom Šlitrom sme spolupracovali 10 rokov, a s Jitkou Molavcovou spolupracujeme už 29 rokov," rozjímá Jiří Suchý, ktorý však zároveň uznáva, že do povedomia divákov sa predsaden ešte viac vryla dvojica Šlitr-Suchý. Svoju úlohu zohralo i to, že Jiří Suchý sa po podpise dvetisíc slov a po rozhovoroch pre západné médiá dostal do nemilosti a nesmel do televízie. Až po skoro dvadsaťročnej pauze prišiel ďalší Suchého film - Jonáš a Melicharová. Nasledoval ešte nepriliš podarený snímok Jak

je důležité mít Melicharovou.

Barrandov, Hollywood ...

"Keď prišla revolúcia, zistil som, že si môžem založiť vlastnú filmovú spoločnosť! To bolo čosi fantastické. Filmová spoločnosť, to pre mňa bol predtým Barrandov a Hollywood... A tak sme založili firmu Perplex a začali ako mravčekovia nakrúcať filmy na video a predávať ich na kazetách. Dokonca sme nakrútili i jeden celovečerný: Magda - její ztráty a nálezy." Knihy zase vydáva Suchého vydavateľstvo Klokočí. Dokonale urovnané štosy kaziet a kníh v Suchého dome svedčia o hercovej systematickosti a napokon i o relatívnom úspechu jeho firiem. Výzdoba však nezaprie dušu milovníka umenia... Nová doba teda priniesla slobodu, umeleckú i podnikateľskú, ale aj úpadok vkusu. "Málo kultúrni diváci sa za svoju nekultúrnosť nemusia hanbiť, ako to bolo predtým, pretože televízie si ich dnes naopak - kvôli sledovanosti a teda ziskom z reklamy - hýčkajú. Presviedčajú ich, že práve ten ich vkus, či skôr nevkus, je správny," so stopami ľútosti v hlase dodáva Jiří Suchý.

Jiří Suchý a Jitka Molavcová

Suchého Česko-Slovensko

K negatívam patrí podľa Jiřího Suchého aj arogantné rozdelenie federácie. A tak z naštvania a bezmocnosti prišiel jeho okamžitý nápad - duchovná federácie. Toho sa potom chytili rôzni ľudia a organizačne sa ho ujali Mosty. Jiří Suchý a Jitka Molavcová sa do veci zaangažovali už v čase, keď sa schyľovalo k rozdeleniu. "Vtedy rozpútal Pavel Tigrid podpisovú akciu za referendum a my sme mu v tom pomáhali. Dali sme dohromady dva a trištvrte milióna podpisov! Balíky s podpisovými archami sme napchali do auta a odviezli ich do parlamentu. Tam nás prijal len nejaký poslanec a povedal nám: 'Položte to tam, do toho rohu.' Tak sme to tam navláčili po schodoch, on nám poďakoval a odvtedy sme o tom nepočuli. Povedal som si, že už nás asi rozdelia, že nás síce môžu rozdeliť zemepisne a politicky, ale nemôžu nás rozdeliť duchovne, že sa môžeme mať radi i cez hranice. A tak som plácol ten nápad s duchovným parlamentom." A rozbehlo sa to. Už len to, že sa zhruba každého štvrt roka schádzajú striedavo v rôznych slovenských i českých mestách dve stovky ľudí, medzi ktorými nechýbajú osobnosti ako Jiřina Bohdalová, Jozef Kroner, Gabriela Vránová, Dagmar Burešová, Jiřina Šiklová či Otto Wichterle, má istý význam. Duchovný...

VLADIMÍR SKALSKÝ, NAĎA VOKUŠOVÁ

Fejeton

Sjednocující živel - knedlíky

Byl jsem od nejtěplejšího mládí označován v rodině i mezi přáteli za knedlíkového. Nepotřeboval jsem nikdy maso, stačily mi knedlíky. S omáčkou, s máslem, s tvarohem, se zelím, s vajíčkem. Hlavně že to byly knedlíky. Houskové, bramborové, tvarohové, špekové, švestkové, škvarkové, kynuté, droždové atd. atd. Ovšem knedlíky důstojné tohoto slova. Ne takové, jak se dnes podávají v pravlasti této lahůdky, vyráběné tam jakoby v jediné velkovýrobně pro celou republiku. Houskové knedlíky bez housek, že by se daly mazat jako pomazánka na chleba.

Říká se jim burizonové, ale jak jste si všimli, neuvedl jsem je mezi vzpomenutými druhy, protože mezi ně nepatří. A za knedlíky je ani nepovažuji. Takové může vyrobit pouze neumětel, jak by řekl Karel Poláček, a sníst pouze člověk, postrádající pátý smysl - chuť. Kdyby je spatřila - a což teprve ochutnala - moje matka, v hrobě by se obrátila. Člověk na její knedlíky dostal chuť už když jen přihlížel lásce, s jakou v jejích rukou vznikaly. Ale ty dnešní?

Jak už jsem sebekriticky přiznal, jsem knedlíkový. Ovšem člověk musí vědět k čemu je jíst. Jako známému knedlíkovému milovníkovi je mi tato lahůdka předkládána všemi přáteli, kteří mě chtějí nějak uctít. Můj vděčný pohled je jim nejlepší odměnou. Ovšem je nutno vědět, kdy a s čím je možno mě jimi uctít. Kdysi jsem byl jednou známou pozván k štědrovečernímu smaženému kapru a ta dobrá žena mi u vědomí mé gurmánské záliby udělala k smažené rybě - houskové knedlíky. Ještě dnes dostávám průjem, když na to pouze pomyslím.

Je to něco podobného, jako jíst vídeňský řízek s rýží, která patří k hovězímu masu s rajskou omáčkou, ale rozhodně nenahrazuje u řízků bramborový salát. Já vím, že mnozí z vás už nebudete se mnou souhlasit, jelikož jste si na tento pazvyk za svůj dlouholetý pobyt v Rakousku zvykli. Ale vzpomeňte si zpátky, co byste byli tomu nedochůdčeti či zmetku na talíři byli řekli doma na mamincině talíři. Samozřejmě existují ještě horší věci, například v Německu podávané vídeňské řízky s jejich Tunke nebo-li sósem! Ale tam se člověk ničemu nediví, protože jsou zvyklí pít dokonce pivo, když napřed přimíchali do půllitru štamprle s malinovou šťávou. Jiné země, jiné zvyky...

Než vraťme se ke knedlíkům! Vzpomínám si na válečnou dobu, kdy byly spojenecké armády na Blízkém Východě víceméně odizolované od jakýchkoliv zdrojů posil z jiných končin světa. Tehdy přišli Američané na tzv. lehký letecký olej, což byla převratná novinka. Chtěli postavit rafinerii na jeho výrobu přímo u pramene, v naftařské oblasti Persie, přes kterou dodávali Sovětům systém lease and lend letadla. Na Peršanů pro jejich proněmecké sympatie nebylo spolehnutí a tak tam spojenci vyslali skupiny příslušníků zahraničních armád, které byly rozmístěny v nejbližším okolí. Každá tam měla svou vlastní jídelnu a vyvažovali společně angličtí vojenští kuchaři.

Když bylo někdy v roce 1942 před 28. říjnem, přišel se nás zeptat velitel kuchyně, co bychom chtěli k státnímu svátku k večeři. Jako z jednoho hrdla vyletělo všem slovo "knedlíky!" Někteří kluci znali recept a tak kuchaři slíbili uvařit dumplings, jak se knedlíky v angličtině nazývají. Na večeři jsme přišli všichni ve slavnostním a celý den už se nám stékaly sliny v ústech. Po letech zase první knedlíky! Ale hned nám bylo divné, že vojáci z ostatních jídelen přicházeli k nám, postavili se kolem stěn a čekali, až nám - mimochodem za našeho velkého jáсотu a hulákání - přinesli indiští vojáci večeři.

Jejich oči byly na stopkách, když jsme začali rozkrájet jakési koule velikosti tenisových míčů, jak se konečně dělají houskové knedlíky také v Rakousku. Totiž - když jsme se snažili je rozkrájet. Jenže ono to nešlo. To nebyly knedlíky, ale kameny, balvany, že se lámaly nože. Pro nás to ovšem byla sváteční strava, na kterou jsme se celý den těšili, dumplings čili knedlíky a tak jsme je piloali a strkali do úst, div že jsme si zuby nevyhlámali a dělové koule jsme do posledního kousku nacpali násilím do chřtánu. Ano, násilím narvali do chřtánu! Kolemstojící jen kroutili hlavami a prohlašovali: Páni, to české jídlo musí být něco hrůzostrašného! Oni posílali všechno netknuté zpátky.

Když jsem pak v sedmdesátých letech dostal v závodní jídelně ÖAMTC druhý extrém, tak měkké knedlíky, že se na vidličkách rozpadaly a já si je nejdříve podle zvyku rozkrájet na plátky, nahnul se k mému stolu jakýsi muž od sousedního stolu a řekl mi chebským nářečím: Tak se mi zdá, pane, že jsme krajané. Ty míče by se spíše hodily na tenisové hřiště než na talíř, vidte!

Tehdy jsem si uvědomil, že se nad knedlíky najde společná řeč dokonce se sudetskými Němci. I s těmi, co křičeli kdysi sebevíc, že chtějí Heim ins Reich!

Jindřich Lion

*** KVIZ ***

Test z českého zeměpisu měst

1) Ve východních Čechách leží město proslavené především výrobou perníků. Také se zde každoročně konají údajně nejobtížnější koňské dostihy s překážkami na světě s vyhlášeným Taxisovým příkopem. Jedná se o

- a) Pelhřimov
- b) Pardubice
- c) Prostějov
- d) Chrudim

2) Ve dvacátém století byl osud města dlouhou dobu spojen především s uranem, v padesátých letech, zde v uranových dolech pracovali i tisíce politických vězňů. Jde o

- a) Jáchymov
- b) Příbram
- c) Klatovy
- d) Krnov

3) Toto středočeské město proslulo v minulosti svými stříbrnými doly. Těžilo - kutalo se zde už od středověku a razily se zde slavné groše. Dominantou města je nádherný chrám patronky sv. Barbory. Město se jmenuje

- a) Choceň
- b) Chotěboř
- c) Březové Hory
- d) Kutná Hora

4) Město, neodmyslitelně spojené s automobily Škoda. Více snad již není nutno dodávat. Každému je jasné, že máme na mysli

- a) Bruntál
- b) Kopřivnice
- c) Mladou Boleslav
- d) Cheb

5) Město českých královen leží na soutoku Vltavy a Labe. Město se pyšní krásným lobkovickým zámkem a okolními vinicemi a jmenuje se

- a) Rostoky
- b) Mělník
- c) Děčín
- d) Liberec

6) Zřejmě nejznámější české lázně a zároveň místo, kde se vyrábí slavná becherovka. Západočeské město, které lze takto stručně charakterizovat, se nazývá

- a) Poděbrady
- b) Teplice
- c) Mariánské Lázně
- d) Karlovy Vary

7) Dříve zde sídlil slavný rod Rožmberků a později Schwarzenbergů. Nádherné jihočeské historické město s překrásným zámekem je také neodmyslitelně spojeno s dílem malíře Egona Schieleho. Na mapě toto město najdete pod označením

- a) Český Krumlov
- b) Česká Třebová
- c) Český Brod
- d) Česká Olešná

8) Obvykle bývá označováno jako město piva a je po něm nazván jeden typ piva. Díky značce Prazdroj nebo v němčině Urquell se po celém světě rozneslo jméno západočeského města. Jedná se o

- a) Rakovník
- b) Krušovice
- c) Plzeň
- d) České Budějovice

9) Toto severočeské město bylo vlastně vybudované znova, jeho stará část zcela podlehla dolování hnědého uhlí, přestěhován byl pouze vzácný děkanský chrám. V současné době sídlo okresu, který drží smutný primát v počtu nezaměstnaných. Máme na mysli

- a) Most
- b) Litvínov
- c) Náchod
- d) Havířov

Hodně štěstí a vědomostí přeje redakce

Podmínky soutěže:

detto jako minule inkl. adresa - malé písmo pak vynechat vylosování a vyluštění, dále ceny, redakce

Oznámení jmen výherců a vyluštění historického testu II bude zveřejněno v prosincovém KLUBU. Vylosování zeměpisného testu a historického testu III a vyluštění obou uvedeme z časových důvodů až v lednovém čísle.

Protože testy II a III jsou velice obtížné prodlužujeme soutěž testu II do 25. listopadu a testu III do 15. prosince.

Nápověda test II

1) v tomto městě je v dnešní době velice známý fotbalový klub

5) správná odpověď se skládá ze 13 písmen

7) tento řád dlouho spravoval vídeňský Karlův kostel

9) správná odpověď obsahuje písmenko r á e

Nápověda test III:

2) správná odpověď se skládá z 12 písmen

3) správná odpověď obsahuje písmenko t á

4) začáteční písmena odpovědi: v z p

Ministr vyháněl čarodějnici

Ministerstvo pro místní rozvoj, které vede místopředseda ČSSD Petr Lachnit, čelí obvinění, že likviduje nepohodlné zaměstnance, kteří znají pravdu o poměrech v resortu. V krátké době byli "odstraněni" všichni členové tiskového oddělení, kteří věděli o pochybných smlouvách ministerstva či o nestandardním způsobu protežování státní záruky za sedmáctimiliardový úvěr pro podnikatele Romana Groliga. Důvody výpovědí jsou velmi nezvyklé. "Propustili například sekretářku, o níž nám řekli, že to je čarodějnice, která se napojuje na naše mozky a vysílá informace mimo úřad," tvrdí Dagmar Plachá, která jako mluvčí také skončila. Její slova potvrzují i další propuštění zaměstnanců. "Postup ministerstva mě šokoval. S takovou arogancí moci jsem se ve své zhruba dvacetileté pracovní kariéře nesetkal," řekl Miloslav Hanuš, propuštěný z tiskového oddělení za údajné hrubé porušení pracovní kázně. Novou ředitelkou odboru pro styk s veřejností, která hraje roli "čističe", se v únoru stala bývalá redaktorka České televize Ivana Navrátilová. Na ministerstvo ji doporučila agentura R.P.A., s níž Petr Lachnit spolupracuje.

jp

Exprezident Clinton v Praze řekl: Vinu mají i Američané

Bývalý prezident Spojených států Bill Clinton, který do Prahy přicestoval na tradiční setkání filozofů, politiků a dalších světových osobností nazvané Forum 2000, přiznal, že za světovou teroristickou krizi mohou i nejbohatší země včetně USA. "Musíme chudé zbavit nenávisti, která je v nich živena, a naopak v bohatých zemích se musí lidé zbavit svého krátkozrakého sobectví," dodal Clinton. Pátý ročník setkání světových politiků a intelektuálů měl v Clintonovi zatím svou největší hvězdu. Někdejší prezident upozornil, že boj proti terorismu bude trvat roky. "Musíme se pokusit vysvětlit, že se nelze zbavit utrpení tím, že způsobí destrukci nám," prohlásil na adresu chudých zemí, v nichž hledají zázemí a podporu teroristé. Mimořádná bezpečnostní opatření spojená s jeho osobou a přirozené charisma nicméně přitahovalo nejvíce pozornosti právě k němu. Zejména poté, co se tibetský duchovní, dalajlama, omluvil, že letos s ohledem na vlastní bezpečí do Prahy nedorazí. Clinton během krátké návštěvy stihl kromě oficialit i osobní radosti, které si naplánoval. Coby milovník jazzu zašel do pražského klubu Agharta. Na chvíli se také zastavil ve vile Václava Havla, aby s ním posléze pokračoval na soukromou večeři v restauraci Nebozízek na pražském Petříně. Zcela utajeně se odehrálo Clintonovo setkání s izraelským ministrem zahraničí Šimonem Peresem v noci v pražském hotelu Hilton.

jp

Situace Romů se prý nemění

Česká republika bude zřejmě i v dalším hodnocení Evropské komise kritizována za přístup vůči romské menšině. Vyplývá to ze zprávy bruselského Open Society Institute, který se podílí na monitorování situace v kandidátských zemích EU. Zpráva připouští, že vláda podnikla v posledních letech řadu prospěšných kroků: nejvíce je ceněna činnost romských poradců a asistentů ve školách. Celkově však převládá kritický tón: "Skutečné podmínky 200 tisíc českých Romů se příliš nezlepšily," konstatuje zpráva. Podle ní "pokračují v hrozivém rozsahu útoky na Romy", některé státní úřady pokračují v šíření protiromských nálad a řada služeb i zboží "zůstává mimo dosah Romů". Ti se navíc proti diskriminaci mohou jen stěží bránit u soudů a jiných státních institucí.

jp

České univerzity si vystávkovaly dvě miliardy

Vysoké školy dostanou dvě miliardy korun, které jim ministerstvo školství na jaře slíbilo, ale v létě zase odebralo. Šéf resortu Eduard Zeman tyto peníze školám oficiálně přislíbil v rámci nového státního rozpočtu. Ministr však odmítl sdělit, odkud se budou dvě miliardy čerpat. "Peníze nebudou z kapitoly ministerstva školství ani z půjček," uvedl Zeman. I přesto je řada vysokých škol rozhodnuta pokračovat v započatých protestech. Rektor Univerzity Karlovy Ivan Wilhelm tak chce přimět ministerstvo k tomu, aby se začalo zabývat i dalšími problémy vysokých škol, zejména jejich rozvojem. Například Filozofická fakulta UK v Praze hodlá přerušit výuku a pozvat dovnitř k diskusím lidi z ulice. Vysoké školy se začaly bouřit proto, že na základě slibu dvou miliard přijaly o deset tisíc studentů víc a hrozilo, že na jejich výuku nebudou mít peníze. Rektoři vysokých škol zatím přijali Zemanovo ujištění s nedůvěrou. "Budeme velmi pozorně sledovat, jestli to opět není jen slib," řekla ČTK rektorka Univerzity Palackého v Olomouci Jana Mačáková. Tato univerzita jako první přerušila výuku. Rektor Masarykovy univerzity v Brně Jiří Zlatuška označil znovu slíbené peníze za udržovací částku s tím, že skutečný rozvoj vysokých škol by potřeboval dalších deset miliard korun.

jp

Odškodnění již dostalo více než 50 000 lidí

Přes 50 000 lidí z ČR již obdrželo finanční odškodnění za nucené práce a další útrapy z dob okupace. Celkem o náhradu požádalo asi 100 000 osob. Na peníze nyní čekají hlavně lidé, kteří musí ke svým žádostem doložit doklady o tom, že byli za války nuceně nasazeni. Německá nadace a rakouský fond obětem nacizmu vyplatily asi 4,2 miliardy korun.

jp

Premiér Zeman: I my jdeme do boje

Po vzoru světových státníků i český premiér Miloš Zeman vystoupil v předvečer prvních amerických náletů na Afghánistán v televizním vystoupení. Svým spoluobčanům oznámil, že se česká republika připojí k celosvětové boji proti mezinárodnímu terorismu. Předseda vlády nabídl spojencům v NATO okamžitě poskytnout polní nemocnice, protichemické jednotky a šestou brigádu speciálních jednotek. V plné pohotovosti je například liberecká rota chemické ochrany, která je součástí elitních sil okamžité reakce NATO. K úkolům této jednotky patří detekce biologických či chemických zbraní, které mají teroristé rovněž ve výzbroji. Přípravenost vojáků prověřil včera náčelník generálního štábu Jiří Šedivý. "Všechny naše jednotky, o které jde, jsou připraveny k vzdušnému přesunu do míst, kde by mohly plnit úkoly," prohlásil. "Nemůže nás nic překvapit - velmi tvrdě jsme trénováni," říká sebevědomě velitel roty major Jiří Gajdoš. Jeho štáb odjíždí shodou okolností na rozsáhlé manévry sil okamžité reakce NATO v Turecku. Gajdoš toto cvičení nedává do souvislosti s předpokládanými útoky proti Talibanu. "Znovu říkám - počítáme se vším," dodal však. Premiér Zeman si je jist, že u části veřejnosti vyvolá rozhodnutí vlády odpor. "Vláda není vládou extremistů a zbabělců a v nastalých těžkých a dlouhých chvílích se jí nebudou třást kolena," řekl premiér. Vláda proto bude bojovat nejen s teroristy, ale i s jejich ochránci. Premiér Miloš Zeman ve svém projevu také připomněl, že Česká republika má historické zkušenosti se situací, kdy agresor není ihned důsledně potrestán. "Kdyby byl Adolf Hitler napaden v roce 1936, kdy obsazoval Porýní, byl by pravděpodobně konflikt krátký. Kdyby nedošlo k mnichovské dohodě v roce 1938, byla by těžká evropská válka, ale počet obětí a ztrát by byl nižší než v roce 1939, kdy začala druhá světová válka," prohlásil Zeman.

jp

Ministr Lachnit propadl ve stranických primárkách

Až na pátém místě kandidátky ostravské sociální demokracie se ocitl ministr pro místní rozvoj a místopředseda ČSSD Petr Lachnit. Jeho šance uspět příští rok v parlamentních volbách a získat místo ve sněmovně jsou mizivé. Předseda ostravských sociálních demokratů Jozef Kubinyi vidí za jeho neúspěchem především kauzy, které se kolem ministra v poslední době rozvířily. Straničtí kolegové Lachnitovi vyčítají, že si za státní peníze najal agenturu, která jej učila komunikovat s médii. Rozporuplné reakce v minulosti vyvolaly jeho podnikatelské aktivity ve společnosti Alfa Horizont a nevyjasněné sponzorování této firmy. Také údajné prosazování zájmů soukromé společnosti, která chtěla v Mošnově na Novojičínsku vybudovat distribuční centrum, mohlo mít vliv na rozhodování voličů. Sám Lachnit zatím odmítá výsledky konference komentovat. Jeho kolegové se v názorech rozcházejí. "Petr Lachnit říká, že za vším stojí média. Že kauzy a různá podezření dokáže jednoznačně vyvrátit. Já osobně si myslím, že obvinění vyvrátil nedostatečně a ostravská veřejnost ho nevnímá příliš dobře," řekl Kubinyi. Dodal, že pokud Lachnit dokáže svou nevinu, může krajský nebo ústřední výbor konečně pořadí na konečné kandidátce ještě změnit.

jp

Čtveřice policistů surově zbila Roma

Čtveřice karlovarských policistů zmlátila sedmatřicetiletého Roma a útok doprovázela rasistickými nadávkami. Policisté jsou postaveni mimo službu a v minulých dnech byli obviněni ze zneužití pravomoci. Případ se odehrál už v květnu. Ve vyšetřovacím spisu se uvádí, že napadenému Romovi se u Karlových Varů porouchalo auto. Když se snažil přivolat pomoc, zastavil policista a zkontroloval mu doklady. Řidič je měl v pořádku, policista přesto vysílačkou přivolał tři kolegy. Roma pak naložili do policejního vozu a zavezli do blízkého lesa. Tam ho bili pěstmi a kopali do břicha. Podle výsledků vyšetřování mu dokonce strčili do úst pistoli. "Nadávali mu do černých buzerantů," uvedl Samuel Trusehka z ústředního odboru ministerstva vnitra. Policejní prezident Jiří Kolář se po prostudování spisu podívil, že útočníci nebyli obviněni z rasově motivovaného zločinu.

jp

Ministr Tvrdík přišel s nápadem, který se nelíbí prezidentovi

Šéf obrany Jaroslav Tvrdík navrhl přestěhování Rádia Svobodná Evropa z centra Prahy do méně frekventované části města. Přiznal však, že jde o citlivou záležitost. "Slyšel jsem názory, které říkají, že Svobodná Evropa musí schválně zůstat tam, kde je, abychom dokázali, že terorismu neustoupíme. Já mám také na mnohé věci kategorické názory. Ale právě s tímhle bych nesouhlasil. Měli bychom si uvědomit situaci, v níž se po teroristických útocích na USA i odvetě nacházíme. Musíme v první řadě chránit nikoliv majetek, ale zdraví a bezpečnost občanů," připomíná Tvrdík. Míni, že Češi časem dojdou k názoru, že by se Svobodná Evropa měla přestěhovat. "Obrana je připravena nabídnout RFE jiný objekt kdekoliv v Praze anebo v České republice tak, aby podmínky k práci lidí z tohoto média byly důstojné a abychom v centru Prahy měli větší bezpečnost. Je to v zájmu této země," říká. Opačný názor než ministr Tvrdík zastává například prezident Václav Havel. Nedávno uvedl, že přestěhování rádia, které v těchto dnech hlídají kvůli hrozbě teroristických útoků obrněnými transportéry, by bylo absurdní.

jp

Štrougal nedostane milost a jde k soudu

Nic už nestojí v cestě tomu, aby se soud zabýval odpovědností někdejšího předsedy komunistické vlády Lubomíra Štrougala za zmařený proces s příslušníky Státní bezpečnosti. Ministr spravedlnosti Jaroslav Bureš dospěl k závěru, že se na Štrougala nevztahuje prezidentská amnestie, a spis nechal odeslat zpátky na Obvodní soud pro Prahu 7, který žádal o ujištění, zda se případu netýká amnestie. "Pan ministr provedl přezkumné amnestijní řízení a rozhodl, že ve věci Lubomíra Štrougala nenavrhne zastavit trestní stíhání," řekla mluvčí ministerstva spravedlnosti Iva Chaloupková. Sedmasedmdesátiletý Štrougal čelí obžalobě, že v březnu 1965, kdy byl ministrem vnitra, zmařil potrestání příslušníků StB odpovědných za surové výslechy a vraždy tím, že jeho přičiněním nebyl odeslán spis na generální prokuraturu. Štrougal se brání, že nic nezákonného neudělal. Soudec obvodního soudu pro Prahu 7 Tomáš Hájek se na ministra obrátil s požadavkem, aby posoudil, zda se Štrougala netýká amnestie prezidenta Václava Havla z roku 1990, podle které je na ministru spravedlnosti, aby přezkoumal a navrhl zastavit trestní stíhání u osob starších šedesáti let.

jp

Klaus opět kritizuje Verheugena

Předseda Poslanecké sněmovny a šéf ODS Václav Klaus v rozhovoru pro evropský týdeník *European Voice* obvinil člena Evropské komise pro rozšíření Güntera Verheugena, že "tragicky zneužil svého postavení".

Günther Verheugen

Verheugen se toho měl dopustit svým výrokem, že pokud ODS příští rok vyhraje volby, Česká republika do unie nevstoupí. Tento původně soukromý výrok komisaře zveřejnil premiér Miloš Zeman po vzájemné schůzce na začátku roku a Verheugen jej neodmítl. "Veřejně a v přítomnosti pana Klause jsem řekl, že politika této vlády nevedla k rychlému přistoupení k EU," řekl později Verheugen. Klaus

však nyní Verheugenovi vyčítá, že bojoval na straně svého sociálnědemokratického přítele Miloše Zemana.

jp

Havel a Klaus se opět přou

Další z tvrdých střetů vypukl mezi předsedou sněmovny a ODS Václavem Klausem a prezidentem Václavem Havlem po Havlově rozhovoru v týdeníku *Respektu*. Prezident v souvislosti s reakcemi na teroristický útok na USA *Respektu* řekl, že ho lehce zneklidňuje myšlení Klause, televize Nova a jejího šéfa Vladimíra Železného, deníku *Super* a dalších. "Tady vzniká zvláštní svět jakési nerudnosti, zapřklé antipatie ke každému kritickému myšlení. Jako by najednou platilo, že žijeme v ideálním kapitalistickém světě a jakákoli kritická myšlenka podporuje teroristy. To považují za nesmírně nebezpečné. Přece tu byl podniknut útok na lidskou svobodu, a jak může někdo ve jménu ochrany této svobody někoho okřikovat za svobodný projev?" uvedl Havel. "Tento svět zvláštní nadrzlosti, kde se míchá živel veksláků s tónem jakéhosi moralizování a karatelství, jak ho předvádí 'Klausův' deník *Super* - to všechno dohromady vytváří atmosféru lehkého strachu ve společnosti," dodal prezident. Klaus prohlásil, že si již zvykl na to, že ho Havel nepřetržitě kritizuje. "Mně kritizování nevádí, já ho (Havla) kritizuji také, ale v souvislosti s jeho osobou nemluví o nerudnosti a nadrzlosti a ve spojitosti s jeho osobou skutečně nemluví o veksláctví a o podobných věcech. Myslím, že touto formou není možné dále pokračovat," prohlásil předseda sněmovny.

jp

Armáda zahájila manévry

Manévry, jaké nemají od války v Perském zálivu před deseti lety obdoby, zahájila česká armáda. Ministr obrany Jaroslav Tvrdík přiznal, že na základě určitých informací ze zahraničí a požadavků oficiálních představitelů USA zesiluje Česko bezpečnostní opatření u amerických objektů v zemi. To, že výsadkáři nehlídají v Praze jen demonstrativně, potvrdil náčelník generálního štábu Jiří Šedivý. Armáda totiž podle něj nevyslala jen čtyři obrněné transportéry k hlídání rozhlasové stanice Svobodná Evropa, ale stovky dalších vozidel k ostraze jiných důležitých objektů v zemi. Generál však odmítl uvést, o jaká strategická místa jde. Zvýšenou pohotovost má i vojenské letectvo. Stroj protivzdušné obrany L-39 například vytlačil ze zakázaného prostoru nad Jadernou elektrárnou Dukovany zbloudilé sportovní letadlo Zlín. Na nebyvalou bezpečnostní akci vojska reagují Češi posměšně. Procházejí kolem čtyř transportérů zaparkovaných před sídlem Svobodné Evropy v horním cípu Václavského náměstí a tiše si mezi sebou vyměňují nové poznatky o bojeschopnosti české armády. Vedení armády totiž vyslalo k budově někdejšího Federálního shromáždění čtyři obrněné transportéry. Z nich na místo určené dojele pouze dva, u jednoho z nich se těsně před cílem vybila baterka, takže celou republiku obletěl snímek, jak vojáci odnášejí starou baterii na místo toho, aby zaujali obranné pozice. Z druhého do druhého dne zase vytekl olej. A aby toho nebylo málo, v době zvýšené ostrahy z obou transportérů noční vtipálci odmontovali koncová světla. O den později dorazily na místo určené i zbylé dva transportéry, které se porouchaly cestou z Hodonína do Prahy.

jp

Druhý muž policie má zajímavé styky s mafií

Podle deníku MF DNES vedou od náměstka policejního prezidenta Václava Jakubíka, pod nějž spadají útvary bojující s organizovaným zločinem, linky ke špičkám mocné ruské mafiie. To může být podle expertů jedním z důvodů, proč Jakubík dosud nemá bezpečnostní prověrku a v dnešních dnech se například nemůže účastnit jednání krizového štábu ministerstva vnitra, při nichž zaznávají důvěrné informace i od zahraničních tajných služeb. "I kdyby šlo 'pouze' o nepřímé napojení, může to být bráno jako bezpečnostní riziko," potvrdil bezpečnostní expert, který je o Jakubíkově případu podrobně informován. Náměstkův problém má jméno Miroslav Čemus. Muž, s nímž Jakubík podnikal, pracoval před listopadem dvacet let jako komunistický rozvědčík. Jakubíkův někdejší partner však navíc stojí i na počátku řetězce firem a osob, na jehož konci najdeme Sergeje Michajlova. Tento třiačtyřicetiletý Rus s izraelským pasem je označován přímo za bossa "proslavené" Solncevské mafiie. Všichni zúčastnění - včetně Jakubíka a Čemuse - popisované napojení označují za nepravděpodobnou shodu okolností. Miroslav Čemus, na jehož "špionskou" minulost vloni upozornil týdeník Respekt, odešel z ministerstva vnitra v roce 1990. Vstoupil do společnosti Intercommerce, která tehdy "odvážela" domů Vietnamce zaměstnané v československých podnicích. Ve firmě měl podle obchodního rejstříku podíl i Karel Láška. Ten rovněž počátkem 90. let založil - dnes již zlikvidovanou - firmu Eden Trading Servis s Čechošvýcarem Josefem Burýškem. A ten zase ve Švýcarsku podniká s André Milowanowem, obchodním partnerem Sergeje Michajlova. Náměstek Jakubík tvrdí, že o podobném propojení nikdy neslyšel. "V životě. To jste mě dostal," reagoval na dotaz novináře z MF DNES.

jp

Spolupracujme, vyzývá Forum 2000

Výzvou bohatým zemím, aby se snažily pomáhat lidem z chudých oblastí světa, skončilo v Praze mezinárodní setkání politiků a intelektuálů Forum 2000. Jedenáctistránkový dokument nazvaný Pražská deklarace v zásadě shrnuje vše, o čem se diskutovalo během pěti ročníků tohoto setkání, které iniciovali český prezident Václav Havel a spisovatel a nositel Nobelovy ceny míru Elie Wiesel. Deklarace označila globalizaci za jeden z nejpříznavnějších rysů vývoje: "Globální trhy nemohou dlouhodobě fungovat, pokud by přinášely prospěch jen pětině obyvatelstva planety za cenu využívání zbývajících čtyř pětin Země," uvádí deklarace. Značná kritika se snesla na funkčnost mezinárodních organizací, zejména Rady bezpečnosti OSN. Její rozhodování podle deklarace spíše připomíná rozdělení moci. Poslanec ruského parlamentu a obhájce lidských práv Sergej Kovaljov volal po vytvoření nadnárodního orgánu, který by se řídil jen právem, ne politickými zájmy, a disponoval sankcemi schopnými obhájit právo kdekoliv na Zemi. Jako příklad uvedl hypotetické rozhodnutí Rady Evropy o sankcích vůči Rusku kvůli Čečensku.

jp

George Bush telefonoval Havlovi

Americký prezident George Bush během afghánské krize několikrát zatelefonoval Václavu Havlovi. "První rozhovor prezidentů trval přibližně deset až patnáct minut. George Bush ocenil veškerou vstřícnost i konkrétní nabídky z české strany a poděkoval za podporu jak prezidentu Havlovi, tak vládě i občanům České republiky," řekl vedoucí tiskové služby kanceláře prezidenta Martin Krafl. Podle Krafla spolu státníci mluvili anglicky, překladatelka byla sice připravena, ale prezident Havel ji nevyužil. "Prezident Bush také vyjádřil, že se moc těší do Prahy na summit Severoatlantické aliance, který se uskuteční na podzim příštího roku," dodal Krafl. Havel Bushe ujistil, že Česká republika je jako člen NATO připravena se podílet i vojensky na akci proti teroristům. Bush se v těchto dnech obrací na své spojence, aby je přímo požádal o podporu v boji proti terorizmu. Udržet koalici, která s rostoucím časovým odstupem od útoků na Spojené státy začíná ztrácet odhodlání, považuje za jeden ze svých hlavních úkolů.

jp

ČT: Fencel vědomě informoval StB

Ministr zemědělství Jan Fencel podle České televize před rokem 1989 vědomě poskytoval informace Státní bezpečnosti. Česká televize vychází z písemných dokumentů, které se dochovaly ve Fenclově svazku, jež na něj vedla StB. Jan Fencel má ovšem čisté lustrační osvědčení, StB jej evidovala jako kandidáta tajné spolupráce. Fencel se ČT odmítl k těmto skutečnostem vyjádřit, již dříve ale popřel, že by se s StB vůbec zapletl. Dva dny po odvysílání dokumentu, vystoupil Fencel před novináři a přiznal, že StB skutečně některé informace dodal. Vzápětí však ale odmítl, že by údaje, které komunistické policii předal, byly strategického charakteru, anebo by někomu mohly ublížit. Česká televize vychází z takzvaného Prohlášení o mlčenlivosti, které Fencel podepsal po schůzce s pracovníky StB Vaculíkem a Sasínem, a dalších dokumentů. Schůzka proběhla 10. března 1988 v Hodoníně. Televize uvedla, že následně se Fencel s oběma muži podle dokladů StB sešel znovu a příslušníky tajné komunistické policie informoval o důvěrných záležitostech cizinců, se kterými se stýkal nebo je znal. "Jak Fencel uvedl, již se u osoby XXX začínají objevovat příznaky senility, jakož i žárlivost, neboť jeho manželka je podstatně mladší," stojí například v jednom z dokumentů, které citovala ČT.

jp

Čtyřkoalice navrhla, jak volit prezidenta

Čtyřkoalice poprvé ukázala svoji představu, jak zavést přímou volbu prezidenta. Lídři čtyřkoaličních stran představili návrh, jak novelizovat ústavu, aby se jejich záměr splnil. Návrh, podle něž by v budoucnu měli volit prezidenta občané, nikoli obě komory parlamentu jako dnes, míří do Poslanecké sněmovny. Návrh nijak nemění prezidentské pravomoci. Poznámku, že jde pouze o předvolební tah, který stejně nebude mít mezi poslanci ostatních stran oporu, odmítají. "Přímá volba prezidenta je dlouhodobě podporována více než sedmdesáti procenty obyvatel," říká předseda Čtyřkoalice Karel Kühnl. Návrh na kandidáta by podle představ Čtyřkoalice mohla podat politická strana, hnutí či občané starší 18 let. "Každý tako-

vý kandidát by ale musel shromáždit dvacet tisíc podpisů pod petici za svou kandidaturu," uvedl předseda lidovců Cyril Svoboda. Volba by pak proběhla stejně jako při volbách do Senátu. Pokud by v prvním kole nedostal nikdo více než padesát procent, dva nejúspěšnější kandidáti by se utkali ve druhém kole. Cyril Svoboda odmítá argumenty těch, kteří se obávají, že by tímto způsobem mohl být zvolen například populární komik. "Kdyby něco takového hrozilo, tak je to spíš otázka, jak to vypadá s naší společností, a nikoli s tím prezidentem. Jací občané, takový prezident," dodal. Ostatní parlamentní strany se zatím k návrhu Čtyřkoalice stavějí zdrženlivě či odmítavě. Shodují se na tom, že ústavu je nutné novelizovat. Nikoli však jen jedním zásahem do volby prezidenta. *jp*

I Češi touží po klidu

Nedávné události zvýšily i v České republice touhu občanů po větším bezpečí před teroristickými útoky. Průzkum agentury TNS Factum ukázal, že kolem 75 procent dospělých obyvatel ČR souhlasí s výraznějším omezením svých osobních svobod, pokud tak bude lépe chráněno před možnými útoky. Osmdesát procent dotazovaných ve stejném průzkumu podpořilo kontroly cestujících i zavazadel ve veřejné dopravě a tři čtvrtiny respondentů nic nenamítalo proti instalaci bezpečnostních zařízení u kin, divadel a muzeí. Podobné údaje o názorech občanů jsou v dnešní Evropě a Americe zcela obvyklé, analytici však varují před jejich přeceňováním. Otázky totiž bývají velice často formulovány tak, aby zvýšili procento kladných odpovědí. Nelze také přehlédnout současnou atmosféru strachu, při které někteří občané v Evropě a Americe panikaří. Jistě by nebylo dobré, aby výsledky nynějších průzkumů byly akceptovány bez vědomí souvislostí a staly se záminkou pro zásadní omezení lidských práv. Naštěstí se zdá, že podobné nebezpečí zneužití současného strachu není příliš vysoké a týká se pouze okrajových otázek občanských svobod. *(MaFr)*

Exministři hrozí za lotynku vězení

Bývalému ministru kultury Jindřichu Kabátovi (KDU-ČSL) opětovně hrozí soud. Kabát v roce 1994 kvůli úvěru pro později zkrachovanou loterii Česká lotynka podepsal dokument, kterým se Komerční bance zastavily dvě vzácné budovy v centru Prahy. Kabát již dříve uvedl, že sice zástavy podepsal, ale až poté, co mu podřízení připravili detailní podklady. Kabát byl původně stíhán za porušování povinnosti při správě cizího majetku, obvodní soud stíhání zastavil kvůli údajnému promlčení. Městský soud v Praze však rozhodl, že zastavení trestního stíhání politika z tohoto důvodu nebylo správné, a podpořil tak stížnost státního zastupitelství. "Podle našeho názoru totiž přichází v úvahu mnohem přísnější právní kvalifikace žalovaného skutku," uvedla předsedkyně stížnostního senátu Stanislava Pichová. Kauzou se nyní již nebude zabývat obvodní soud, ale bude ho rozhodovat soud městský. Podle úterního verdiktu lze bývalého ministra stíhat pro zneužití pravomoci veřejného činitele, a navíc i pro podvod velkého rozsahu, za což Kabátovi v případě odsouzení hrozí pět až dvanáct roků. *jp*

V Ruzyni byla protitanková střela

Ruční protitankovou střelu našli pracovníci pražského letiště Ruzyně v místě asi kilometr vzdáleném od přistávací plochy. Jak se střela do blízkosti letiště dostala, policisté nebyli schopni zatím říct. Podle nich s ní však bylo možné ohrozit letadla, která směřovala z a nebo na pražské mezinárodní letiště. Policie spolu s armádou vzápětí po nálezů zvýšila ostrahu letiště. *jp*

Ožije Zelená Hora?

V rámci integrovaného projektu cestovního ruchu mikroregionu Nepomucko, k jehož realizaci by mělo dojít v letech 2002-2004, by mělo dojít i k rozsáhlé rekonstrukci zámku Zelená Hora, který nechal vystavět v 17. století Václav Vojtěch ze Šternberka. Zámek se ovšem proslavil především díky humoristickému románu Miroslava Švandrlíka Černí baroni zobrazující období padesátých let, kdy v prostorách někdejšího panského sídla sídlila kasárna proslulých technických praporů, v nichž sloužili vojáci, kterým tehdejší armáda nemínala svěřit zbraně. Výdaje na záchranu vzácné památky a na její částečné zpřístupnění se odhadují zhruba na půl miliardy korun, které se město Nepomuk snaží získat z programu Záchrany architektonického dědictví a z prostředků předstupního programu Evropské unie Sapard. Integrovaný projekt cestovního ruchu Nepomucko počítá i s budováním informačních turistických center, naučných stezek, cyklotras a nových cest pro agroturistiku. Obnoveno by mělo být i poutní místo sv. Vojtěcha u Vrčene, ve Spáleném Poříčí by mělo vzniknout nové víceúčelové hřiště a o dotace z programu Sapard se ucházejí i navazující soukromé podnikatelské projekty jako stavby penzionů nebo agrofarem. Nepomucko by se v případě úspěchu integrovaného projektu cestovního ruchu mohlo stát vyhledávaným cílem turistů z domova i zahraničí a zároveň by odvrátilo nebezpečí neodvratné zkázy množství zajímavých kulturních památek, ke kterému v současné době v mnoha oblastech České republiky dochází. *(MaFr)*

Češi už žijí jako na Západě

Podle sociologů se životní styl občanů východní a západní Evropy začíná sjednocovat. Sociologové zkoumali každodenní život občanů Německa, Francie, Británie a Španělska, čtyř států Evropské unie a čtyř kandidátů - Česka, Slovenska, Polska a Maďarska. Postkomunistické země se vyrovnaly Západu například v tom, že mladí lidé odkládají založení rodiny. Stále však přetrvávají i rozdíly, což je podle sociologů způsobeno tím, že lidé v západní Evropě jsou bohatší, a podle toho si uzpůsobují pracovní den i osobní volno. Pokud by například mladí lidé v kandidátských zemích byli bohatší, mnohem více by žili sami ve svých bytech. Rozdíl je také v tom, že Češi na rozdíl od Západoevropanů mnohem více pracují i v neděli, protože pracovní týden nestačí k dostatečnému výdělku. Lidé v Česku také tráví mnohem méně času v autech - jezdí tramvají a autobusem.

jp

Poutní místo v Císařské jeskyni

Poutní místo v Císařské jeskyni nedaleko Ostrova u Macochy na Blanensku obnovila o víkendu katolická církev. Do jeskyně se po 50 letech vrátila socha Panny Marie Lurdské, pouť do jeskyně chce církev pořádat dvakrát do roka. Poutě do Císařské jeskyně byly zakázány před lety komunistickým režimem. Jeskyně nyní slouží k léčbě dětí s dýchacími potížemi takzvanou speleoterapií - pobytem v podzemí.

Jeskyně získala své jméno v roce 1808 poté, co ji navštívili synové rakouského císaře Františka I. V roce 1933 vytvořili věřící v Císařské jeskyni Moravské Lurdy, protože podzemí u Ostrova jim připomínalo jeskyni v Lurdech.

ČSA školily podezřelé muže

Tajné služby prověřují podezření, zda se na speciálním trenážeru Českých aerolinií neproškolili lidé napojení na teroristické skupiny. Ve školicím středisku ČSA si loni a začátkem letošního roku zaplatili několik lekcí na trenážeru letounu Boeing 737 dva lidé s libanonskými cestovními doklady. "Byli v Praze na dovolené a jako zpestření si objednali výcvik. Byli tu asi třikrát, poprvé loni v červnu a naposledy letos v únoru," potvrdil vedoucí školicího střediska Miloš Kvapil. Školení zprostředkovala libanonská cestovní kancelář. Nyní se do případu vložila Bezpečnostní informační služba, která chce o cizincích zjistit bližší informace. "V tuto chvíli nejsme schopni říct, zda tito lidé byli napojeni na nějakou teroristickou organizaci. Právě to se teď ve spolupráci se zahraničními kolegy ověřuje," uvedl pracovník tajné služby, který má o případu informace. Podezření vzbudila i skutečnost, že cizinci platili nezvykle hotovostí, což potvrdil i mluvčí ČSA Dan Plovajko. Podle Kvapila se kromě mužů z Libanonu další soukromé osoby z arabských zemí ve středisku neškolily. Trenážer věrně napodobuje provoz letadla. Vyškolení piloti, kteří dříve létali třeba se sportovními stroji, z něj mohou rovnou přejít na pravidelné linky. Až do teroristického útoku ve Spojených státech si lekci na trenážeru ČSA, ale i v dalších téměř třech tisících podobných zařízeních po celém světě mohl zaplatit prakticky kdokoli. Po 11. září, kdy teroristé unesli čtyři boeingy a spáchali s nimi vražedné útoky v USA, se však pravidla velmi zpřísnila. "Nyní již proškolujeme pouze vlastní piloty a letce z leteckých společností, které si u nás lekce zaplatí," říká Kvapil. Dva muže z Libanonu, ale i další soukromé osoby ze zahraničí si nechaly ČSA prověřit cizineckou policií. Všichni prověrkou prošli. Cizinecká policie ověřila, že nebyli vyhoštěni z České republiky a že nejsou na seznamu mezinárodně hledaných osob či lidí podezřelých z obchodu se zbraněmi. Po útocích na USA se však ukázalo, že v seznamech tehdy nebyl žádný z teroristů, kteří později útoky spáchali. Školení na trenážeru, který je v Praze v Ruzyni, věrně simuluje let s letouny Boeing, a to i v případě požáru motorů. Lze na něm navolit start a přistání na mnoha velkých světových letištích a také let s plným či prázdným strojem. Zhruba po dvaceti lekcích v trenážeru je pilot, který již předtím létal například se sportovními letouny, schopen řídit dopravní letadlo. Jedna hodina školení na trenážeru ČSA stojí 400 amerických dolarů, tedy necelých patnáct tisíc korun. Za tři čtyřhodinové lekce by tak cizinci zaplatili asi 180 tisíc korun. České aerolinie do provozu přímo z trenážeru piloty nepouštějí.

jp

Nové vysoké školy do středních Čech?

Na základě nového vysokoškolského zákona uvažuje řada středočeských měst o možném vzniku nových vysokých škol na jejich území. V Mladé Boleslavi by měla být podle projektu předloženého ministerstvu školství Obchodní akademií a Vyšší odbornou školou Mladá Boleslav založena vysoká škola ekonomického zaměření, v Poděbradech by mohla vzniknout Vysoká škola Jiřího z Poděbrad specializovaná na hoteliérství a v Čáslavi a Kutné Hoře usilují společně o schválení akreditace vysoké školy zaměřené na strojírenství a elektrotechniku. S výukou už se začalo na Vysoké škole finanční a správní na Kladně v oborech veřejná správa a podnikové finance. V souvislosti s prudkým nárůstem počtu žádostí o akreditace vysokých škol vznikla pochopitelně obava, zda tímto způsobem nedojde k naprosté devalvaci vysokoškolského vzdělání, ale právě akreditační řízení by mělo podobnému nebezpečí zamezit. Jde však o velice složitou otázku, která v případě nezvládnutí zejména ze strany českého ministerstva školství může těžce zkoušené vysoké školství zatížit dalšími obtížně zvladatelnými obtížemi. (MaFr)

Policie poprvé stíhá obchod s novorozenci

Česká veřejnost si musí zvykat na nový druh podnikání - obchod s dětmi. Policie totiž obvinila dvě ženy z toho, že s tímto "netradičním artiklem zboží" obchodovaly. Je to vůbec první případ, který dospěl tak daleko. O "prodávání" dětí se už mezi sociálními pracovníky mluvilo, ale důkaz policii dosud chyběl. Až tříleté vězení nyní hrozí dvěma ženám. Ukrajince, která před třemi roky a letos na jaře porodila dvě děti, jež nechtěla. Druhou obviněnou je zdravotní sestra z Fakultní nemocnice v Praze-Motole. Policie ji podezírá, že Ukrajince v obou případech sehnala rodiny, jež měly o dítě zájem. Obě rodiny získaly novorozence za peníze - jednoho za osm set dolarů a druhého za 46 tisíc korun. A to je považováno za trestný čin obchodu s dětmi. Žena, jež děti porodila, označila za otce pokaždé muže z té rodiny, která měla o dítě zájem. Tito "otcové" pak převzali děti do péče. České zákony takový postup, byť se tím obchází adopční řízení, neznemožňují. Pokud v něm nejde o peníze. Prokáže-li se obchod i u soudu, úřady oběma rodinám děti odeberou. Vyšetřovatelé sami přiznávají, že jde o citlivý problém. "Samozřejmě, že člověka napadne, jestli těm dětem teď není lépe. Ale na druhou stranu se dostaly do rodin, aniž by kdokoli detailně prozkoumal zázemí nových rodičů, jejich psychologické posudky a podobně. Není tady záruka, že se děti po čase rodičům třeba neznelíbí a nebudou se jich chtít zbavit. Právě od toho je tu ono složité adopční řízení, složitý systém osvojení," uvedl jeden z vyšetřovatelů, který má o případu informace, a dodal: "Tady šlo o obchod s dětmi. Noví rodiče si je koupili. A nelze přistoupit na to, že za peníze si můžete koupit, co chcete." O obchodu s dětmi se shodou okolností zmínila sociálnědemokratická poslankyně Jana Volfová, odmítla však svá tvrzení doložit konkrétními příklady. Volfová použila svá slova na podporu poslaneckého návrhu zákona, který by legalizoval anonymní porody. Ženy by pak mohly porodit dítě bez udání svého jména a nechat je v porodnici. Podle kritiků návrhu by se tím však případnému obchodu s dětmi nijak nezamezilo.

jp

I v Česku už zná dosud neznámé slovo - antrax - téměř každý školák

Česká republika má za sebou první vážné hrozby antraxových balíčků a obyvatelé se nechtějí sžívat s pocitem, že napříště mohou být adresáti takových zásilek také oni. V Čechách podivně vyhlížející obálky již obdržely všechny významné celostátní deníky, ministerský předseda, různé firmy, ale i jednotlivci. Ve všech případech se zatím jednalo o planý poplach, nezřídka se za odesílatelem skrýval neznámý vtípálek, závistivý soused atd. Zatím nejvážnější případ hlásila policie z Liberce. V liberecké nemocnici byli hospitalizováni tři lidé z firmy Autostar Velimex. Výhrůžný dopis, jenž jim přišel z USA a nikdo ho nečekal, obsahoval výňatky z bible. Ženě, jež dopis otevřela, dokonce začali liberečtí lékaři dávat preventivně antibiotika. "Není důvod, aby kdokoli propadal panice, lidé jsou v nemocnici jen z preventivních důvodů," uvedl po zasedání krizového štábu ministr vnitra Stanislav Gross. "Nemáme v tuto chvíli jedinou informaci, která by nasvědčovala tomu, že by v České republice byl nebo měl být proveden nějaký trestný čin biologickou látkou." V týdnu, kdy Amerika zaznamenala první útok sporou sněti slezinné, agentury chrlily zprávy o podezřelých obálcích, plastovém kufříku před pražským hlavním nádražím, rozsypaném prášku před Úřadem práce ve Zlíně.

jp

Havel slavil v restauraci, které dříve Pražané přezdívali U sviní

(ČTK) - Havel není příznivcem velkolepých narozeninových oslav. Již několik let slaví narozeniny podobně - dopoledne předá cenu své nadace významnému mysliteli, a pak navštíví některou z pražských restaurací. Letošní cenu Nadace Dagmar a Václava Havlových Vize 97 převzal významný biolog a filozof Zdeněk Neubauer. Večer prezident navštívil v doprovodu manželky Dagmar a její dcery Niny pražskou restauraci Galerie Arzenál ve Valentinské ulici nedaleko Staroměstského náměstí. Původně na místě, dnes velmi vybraného podniku, sídlil hostinec, kterému Pražané přezdívali U sviní.

Jako předkrm servírovali číšníci sekané kuřecí maso obalené ve smaženém rýžovém papíru. Poté se na tabuli objevilo například vepřové maso v červené kari omáčce s kokosovým mlékem či smažená ryba v červené kari pastě s feferony a bazalkou. Slavnostní hosté ochutnali také smaženou kachnu, podávanou se sladkokyselou omáčkou, broskvemi a kešu ořechy a také nudle s kuřecím masem, feferony, bazalkou a bambusovými výhonky. K pití si podle obsluhy objednali víno Chardonay Charles de France.

Karlovarské muzeum představuje sbírku hodin ze svého depozitáře

ČTK - Sluneční hodiny z 18. století namalované na kameni a neorenesanční hodiny s bronzovou plastikou zobrazující císaře Karla V. V Tizianově ateliéru patří mezi rarity, které mohou obdivovat návštěvníci Karlovarského muzea v centru lázní. V expozici Strážci času představuje muzeum sedm desítek hodin a hodinových strojů ze svého depozitáře. Výstava potrvá do konce roku.

Schwarzenberg: Vláda vybočila z evropských norem chování

(ČTK) - Vláda svým postupem proti týdeníku Respekt vybočila z evropských norem chování ke svobodnému tisku, řekl vydavatel Respektu Karel Schwarzenberg. Premiér Miloš Zeman v pondělí po jednání kabinetu oznámil, že vláda podá na časopis trestní oznámení a jednotliví ministři se budou soudit o odškodně. Zeman se netajil přáním, aby Respekt zanikl.

"Je mi to trochu líto, protože to velice vybočuje z československých masarykovských tradic," řekl Schwarzenberg ČTK telefonicky z Vídně. Postup kabinetu podle něj ukazuje, že vládnoucí třída nemá pochopení pro úlohu nezávislého tisku ve společnosti. "Namísto vývoje směrem třeba k Belgii se orientujeme na Minsk," uvedl Schwarzenberg. Bývalý kancléř prezidenta Václava Havla vlastní 51 procent společnosti R-presse, která Respekt vydává.

Miloš Zeman

Ministři se cítí poškozeni pondělním komentářem šéfredaktora týdeníku Petra Holuba. S odvoláním na nedávno zveřejněný průzkum společnosti Transparency International v něm napsal, že vláda nedokázala zabránit korupci. Kromě pro ČR nelichotivých výsledků průzkumu porovnávajícího korupční prostředí jednotlivých zemí, Holub poukázal na "korupční chování" členů kabinetu, nejmladším ministrem Karlem Březinou počínaje a nejstarším ministrem průmyslu Miroslavem Grégrem konče. Ministři, podle kterých Holub všechny členy vlády obvinil z korupce, si své dobré jméno cení každý na deset miliónů korun. Kdyby jim dal soud za pravdu, bude muset Respekt zaplatit 170 miliónů korun.

"Budeme se bránit, samozřejmě," reagoval Schwarzenberg. Stále však doufá, že nakonec zvítězí zdravý rozum. Každý novinář se podle něj může zmýlit a v Respektu prý platí pravidlo, že v takovém případě se časopis omluví.

Karel Schwarzenberg Obří panství

Čtyřiašedesátiletý Karel Schwarzenberg se pravidelně objevuje v žebříčcích nejbohatších Čechů, přestože má i švýcarské občanství. Ale nejen to. V roce 1997 ho rakouský týdeník News zařadil na čtvrté místo mezi největšími miliardáři s modrou krví v Rakousku. Přestože svých šlechtických titulů (kníže ze Schwarzenbergu, vévoda krumlovský, hrabě ze Sulzu, landskrabě kleggavský) byl jeho rod zbaaven v roce 1918, s majetkem dopadl o něco lépe. V restituci dostal rodový zámek Orlík, kde jako malý kluk žil před tím, než rodina v roce 1948 emigrovala z poválečného Československa. Zároveň má nárok i na šest set hektarů pozemků zatepených po výstavbě orlické přehrady. Kromě Orlíku mu vrátili ještě zámky Čimelice, Hraběšín a Sedlec. „Ale Sedlec je spíš zřícenina,“ řekl v rozhovoru pro Právo. V Čechách vlastní rybníky, lesy a pozemky o rozsahu jedenáct tisíc hektarů. Jeho majetek v Rakousku je ještě rozsáhlejší. Podle listu News má hodnotu 3,5 miliardy šilinků (přibližně 8,4 miliardy korun) a zahrnuje dvacet čtyři tisíc hektarů lesů, dvacet hradů a zámků, sto padesát zemědělských statků, čtrnáct pil, devatenáct cihelen, šestadvacet lesních závodů a dvě gastronomické pro vozovny. Ovšem spravuje jej ne sám Schwarzenberg, ale rodinná nadace. „Co chcete, dělám jen hostinského a fořta,“ vtipkuje bývalý kancléř prezidenta Václava Havla. Karel Schwarzenberg je nejenom správcem ohromného majetku v České republice a Rakousku, ale také podnikatelem (pomineme-li jeho široké kulturní a politické zájmy, které mu ovšem asi moc nevynášejí). Nedávno prodal svůj podíl v likérce Jan Becher - Karlovarská Bechevka. Je také většinovým majitelem týdeníku Respekt a členem dozorčí rady akciové společnosti Patria Finance.

Karel Schwarzenberg

LN

Gang, jenž vydělal miliardu, byl zničen

Mezinárodní policejní tým rozbil gang převaděčů, který během posledních dvou let převedl do západní Evropy nejméně šedesát tisíc běženců a tím vydělal více než miliardu korun. V policejních celách v Česku, Německu a Rakousku skončilo celkem jedenačtyřicet lidí. Organizovali převádění především afghánských uprchlíků, od kterých celkem inkasovali minimálně třiatřicet milionů amerických dolarů.

jp

Dagmara Pecková

Mezzosopranistka Dagmar Pecková se stala podruhé maminkou. Umělkyni, která na jaře oslavila čtyřicáté narozeniny a má čtyřletého syna, se v Praze 25. září narodila dcera Dorothea Schiessarová. Na koncertní pódiu se znovu chystá 6. listopadu v Lipsku, o dva týdny později přednese v Praze s tenoristou Valentinem Prolatem koncert árií pro nadaci Vize manželů Havlových.

Dagmar Pecková se synem

Jedna z celebrit české vážné hudby se na operu zatím nechystá, chce se více věnovat dětem. Do Lipska pojedou Pecková s manželem, dětmi a chůvou. Cestuje tak po světě již se synem Theodorem Kaspříkem, jehož narození také neznamenalo výrazné omezení jejich uměleckých plánů. "Tedyšek chtěl sestřičku. Slibuje mi, že se o ni bude starat," prohlásila pěvkyně.

Po dvou nevydařených partnerských vztazích - s publicistou Jiřím Vejvodou a violoncellistou Alešem Kaspříkem - se Pecková před rokem provdala za německého hudebníka Klause Schiessera. Po svatbě se netajila touhou po druhém dítěti. Za Schiesserem se chce počátkem příštího roku vystěhovat do jižního Německa.

LN

Vědci: Tycho Brahe moderními metodami navěky změnil astronomii

Tycho Brahe konstrukcí hvězdářských přístrojů a tím, že prosadil systematické pozorování nebeských těles, navěky změnil astronomii. Na tiskové konferenci v pražském Karolinu se na tom shodli vědci a znalci jeho díla. Do Prahy se sjeli na mezinárodní sympóziu "Tycho Brahe a Praha - křižovatky evropské vědy", svolané při příležitosti 400. výročí hvězdářovy smrti. Brahovo systematické pozorování hvězd bylo natolik průkopnické, že vedlo k zakládání observatoří, mimo jiné i v Paříži, zdůraznil předseda organizačního výboru sympozia Osven Gingerich z Harvardovy univerzity. Fyzik Petr Hadrava připomněl, že Brahova pozorování matematicky využil k výpočtu planetárních drah jeho současník a asistent Johannes Kepler, který stejně jako on působil v Praze ve službách císaře Rudolfa II.

V mrakodrapu úřadovali i Češi

Adresu v již neexistujících mrakodrapech WTC měla i newyorská kancelář firmy ICZ. Byla mezi 430 společnostmi z pětadvaceti zemí jediná z Česka, která se mohla chlubit sídlem v nejvyšším mrakodrapu New Yorku. Osudného 11. září se adresa i s "českou" kanceláří stala minulostí. "Naštětí v těchto týdnech nikdo v naší úřadovně nepracoval," říká zaměstnanec ICZ Juraj Donoval, který před šesti lety kancelář ve dvaadvacátém patře severní věže pronajímal. "Připravovala se však už nová skupina pracovníků, kteří měli ze Světového obchodního centra rozjet v USA další projekt," líčí Donoval. Tedy kdyby teroristé zaútočili o několik dnů později, pravděpodobně by v padajících troskách kolosu našli Češi z ICZ smrt. "I když Američané chodí do práce až po deváté ráno, naši zaměstnanci by už v době útoku dávno seděli za stoly. Musí se totiž brzy ráno kvůli časovému posunu spojit s centrálou v Praze," vysvětluje Donoval. Když se o teroristickém útoku dozvěděl, nemohl tomu uvěřit. "Vypadalo to tak neskutečně," vzpomíná Donoval, který mnohokrát z okna americké kanceláře shlížel na malý kostelík u parkoviště. Letecký atak jej stejně jako více než stopatrové věže vymazal z mapy. Vedení firmy už začalo počítat škody na majetku v kanceláři, právníci přitom zjišťují, zda díky pojistkám a nájemní smlouvě získají finanční náhradu." *jp*

Bývalý tenista a sponzor ODS půjde za mříže

Dva soudní tribunály rozhodly, že někdejší reprezentant v tenise a štědrý donátor Klausovy ODS Milan Šrejber při finančních machinacích porušil zákon. A že lidi, kteří mu v kuponové privatizaci svěřili své peníze, připravil o 13 milionů korun. Šrejber půjde za finanční spekulace na pět let do vězení. Vrchní soud jej definitivně poslal za mříže, když zamítl Šrejbrovo odvolání. Původní verdikt Městského soudu v Praze snížil Šrejbrovi vrchní soud o půl roku. Po odpykání trestu má Šrejber také na tři roky zakázáno účast ve statutárních orgánech. Šrejber byl odsouzen za obchodování s cennými papíry, během něhož svou společnost Šrejber Tennis Investing nezákonně obohatil o třináct milionů korun na úkor fondů, které spravoval. Transakce zprostředkovávala společnost, kterou ovládal rovněž Šrejber. Zatímco v předchozích kolech procesu vystupoval Šrejber znuděně a bez emocí, po čtvrtčním verdiktu se neovládl. "To ale musíte zavřít celou zem," vykřikoval směrem k senátu během čtení rozsudku. Šrejbrův případ znamená průlom. Komise pro cenné papíry dosud v souvislosti s kapitálovým trhem eviduje celkem 70 trestních oznámení. Řada z nich souvisí právě s fungováním investičních fondů. Jen sedm lidí bylo odsouzeno, z toho pouze dva pravomocně: Šrejber a ruský podnikatel Alim Karmov ze skupiny Futurum Aurum. *jp*

Spořitelna vyplatila milion, a neví komu

Česká spořitelna se ocitla v citlivém sporu s klientem, jemuž za dosud nevyjasněných okolností v srpnu zmizelo z účtu přes milion korun. Peníze někdo vybral těsně po sobě ve dvou různých pobočkách. Klient, majitel stavební firmy Libor Simek, tvrdí, že on to nebyl. K jeho verzi se zatím přiklání i policie. Ani spořitelna s určitostí neví, zda peníze vydala Simkovi, či cizímu člověku. Klienta však ponechá bez peněz do doby, než případ vyšetří policie. V době, kdy česká média přinesla první zprávy o případu Simkova konta, se ozvali další poškození klienti největšího peněžního ústavu v zemi. *jp*

577 let od úmrtí husitského vojevůdce Jana Žižky

Výročí 577 let od úmrtí husitského vojevůdce Jana Žižky si minulý týden připomněli v Táboře. K Žižkově pomníku na náměstí položil věnec tábořský starosta František Dědic, slavnostního aktu se zúčastnili také představitelé církvi. "Žižka a husitství jsou symboly, které k Táboru patří. Tábor byl v roce 1420 založen husity jako jejich opevněné centrum. Na kritiky některých historiků, že husitství přineslo ve svém důsledku pouze ničení památek a bohatství země, Dědic řekl, že Žižkova epocha nebyla určitě pouze vandalstvím. Připomněl, že na základech husitství staví i moderní církev, která musela uznat, že poprava Jana Husa nebyla oprávněná. Žižkovo válečné tažení, které po popravě začalo, bylo podle starosty pouze důsledkem toho, že tehdejší mocní nepochopili, o co v učení husitů šlo.

Jan Žižka z Trocnova zemřel roku 1424 ve věku asi 64 let nedaleko Přibyslavi. Jako husitský vojevůdce neprohrál žádnou bitvu, k jeho nejznámější vítězstvím patří bitvy u Sudoměře, na Vítkově, pod Vyšehradem a u Malešic. Při dobývání hradu Rabí v roce 1421 zcela oslepl.

Nejlepší pивní sklo z ČR

V Čechách se nevyrábí pouze dobré pivo, ale dělají se zde i krásné nádoby sloužící k jeho pití. Potvrzením této skutečnosti se staly výsledky soutěže o Pivní sklenici roku, která proběhla v rámci světového veletrhu nápojové techniky Drinktec Interbrau 2001 v Mnichově. Mezinárodní porota tvořená špičkovými odborníky v oboru pivovarnictví posuzovala zhruba čtyři stovky sklenic z celého světa a nakonec rozhodla udělit prestižní ocenění české společnosti Sahn Č.S., která vyvinula luxusní sklenici na nožce pro světoznámou značku Budweiser Budvar.

(MaFr)

Památník Edvarda Beneše

Místopředseda vlády Vladimír Špidla a ministr Karel Březina v Sezimově Ústí slavnostně otevřeli první část památníku Edvarda Beneše. Pracovní a ložnici bývalého čs. prezidenta mohou zájemci v Benešově vile zhlédnout do konce roku ještě 17. listopadu a 2. prosince. Dnešní podoba památníku je jeho první fází, konečnou verzi uvidí návštěvníci až za tři roky. Vilu tradičně užívají čeští vládní představitelé a veřejnosti tak bude přístupná pouze o státních svátcích nebo ve výroční dny rodiny Benešových.

Nově objevená kantáta J.J. Ryby

V premiéře zazněla kostelem Povýšení sv. Kříže v Rožmitálu pod Třemšínem na Příbramsku drobná, nedávno nalezená kantáta zdejšího učitele, skladatele Jakuba Jana Ryby (1765 až 1815). Skladba byla součástí koncertu k výročí skladatelova narození. Ryba je jedním z prvních autorů písní s českými texty. K jeho nejznámějším počínům patří známá Česká mše vánoční "Hej mistře, vstaň bystře".

Američtí astronauti českého původu na návštěvě České republiky

Krátce před nehodou, která se stala při cestě Cernana do Bernartic u Tábora odkud pocházel jeho dědeček, astronauté Cernan a Blaha, které k návštěvě ČR pozval náčelník generálního štábu české armády Jiří Šedivý, besedovali v pražském planetariu se zájemci z řad veřejnosti. Ojedinelou možností setkat se s Cernanem - legendou programu Gemini a Apollo a posledním člověkem, který zatím vstoupil na Měsíc, ale i s Johnem Blahou, který na orbitu pilotoval raketoplán, využilo mnoho lidí. Besedy se zúčastnil první a jediný československý kosmonaut Vladimír Remek, který byl 87. pozemšťanem na oběžné dráze, a také jeho náhradník Oldřich Pelcák.

Při nehodě nikdo nezahynul. Ve vrtulníku byli čtyři členové posádky a osm cestujících. Všichni utrpěli střední až těžká zranění. Při havárii zřejmě vysadil vrtulníku Mi-8 ve výšce asi 150 metrů motor.

Posádka přesto dokázala s vrtulníkem nouzově přistát. Příčinu havárie dále šetří komise, kterou ustavili náčelník generálního štábu a velitel vzdušných sil.

Své nenadálé hospitalizace využil americký astronaut Cernan k setkání s prezidentem Václavem Havlem, který si ve stejné nemocnici léčil zánět průdušek. Původně se měli setkat až na Pražském hradě při slavnostním předávání státních vyznamenání.

Oba astronauti vzpomínají na své české předky. Blahuv dědeček žil do svých 20 let v obci Heralce u Humpolce. "Nikdy bych nevěřil, že se do této obce někdy dostanu, ale nakonec se mi to s manželkou podařilo," řekl Blaha.

Cernanova babička pochází z Nužic u Tábora, dědeček z Kysuc na Slovensku. Z českých slov zná Cernan prý jen ta, která křičel jeho dědeček na neposlušný dobytek. Právě jeho zásluhou se československá vlajka dostala na povrch Měsíce, když ji tam v prosinci 1972 přivezl. V roce 1974 odmítli tuto vlajku přijmout představitelé tehdejšího totalitního státu. Nyní je vlajka připevněna k pilíři největšího dalekohledu v ČR na observatoři v Ondřejevo u Prahy.

Jindřichův Hradec oslavil jubileum Adama Michny z Otradovic

Třídenními slavnostmi od 2. do 4. listopadu připomenou si obyvatelé Jindřichova Hradce 401. výročí narození českého barokního skladatele a básníka Adama Michny z Otradovic. Slavnostmi chce město vzdát hold zdejšímu rodákovi a pozdějšímu měšťanovi, regenschorimu, varhaníkovi a pedagogovi.

Skladatel a básník Adam Václav Michna z Otradovic (asi 1600 - 1676) je autorem kancionálu Loutna česká, Česká mariánská muzika a Svatoroční muzika, z nichž byla řada písní přejímána do dalších kancionálů a např. píseň Chtíc, aby spal zlidověla.

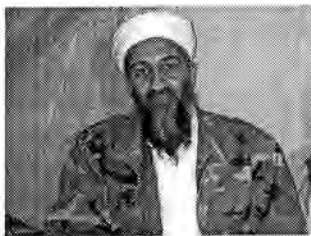
Češi a Slováci v Praze uctili památku M. R. Štefánika

Při příležitosti 83. výročí vzniku společného československého státu uctili Češi a Slováci v Praze památku spoluzakladatele samostatného Československa, generála Milana Rastislava Štefánika. Slovenský astronom, diplomat, voják a politik Štefánik (1880 až 1919) se do začátku první světové války věnoval astronomickým pozorováním v různých částech světa. Organizoval československé legie na všech frontách. V roce 1918 byl jmenován brigádním generálem a byl rovněž jako ministr vojensství členem exilové vlády. V roce 1919 zahynul při leteckém neštěstí u Bratislavy.

Ládinovi průj pomáhali i Češi

Pro teroristickou síť Usámy bin Ládina v Afghánistánu údajně pracovali také Češi. Tvrdí to ruská zpráva vypracovaná na žádost OSN, z níž citovala agentura Reuters. Zpráva z letošního března popisuje, že bin Ládin měl počátkem roku v Afghánistánu k dispozici nejméně 55 základů a kanceláří. V nich

Usáma bin Ládin

bylo údajně přes 13 000 mužů včetně nepřesného počtu českých občanů. "Neznámý počet Čechů a Bulharů je podle zprávy aktivní v dobře chráněné základně v provincii Lógar jižně od Kábulu," uvádí Reuters. Dokument byl podle agentury vypracován na základě žádosti Rady bezpečnosti z roku 1999, která chtěla znát informace o výcvikových táborech teroristů v Afghánistánu. V počtu lidí pracujících pro bin Ládina se shoduje s odhadem pákistánských tajných služeb, podle nichž je však počet základů přibližně poloviční. Znalci poměrů ovšem informace o Čechích zpochybňují. "Konzultoval jsem to s ruským a bulharským kolegou a oba mě ujistili, že tyto zprávy považují za dezinformaci," uvedl český velvyslanec v Pákistánu Petr Přibík. Také české tajné služby, bezpečnostní složky ani ministerstvo zahraničí o Čechích pod bin Ládinovým vedením nevědí. "V této chvíli víme pouze to, co se objevilo v agenturách. Bude záležet na tom, zda Rusové odkryjí k této zprávě další podrobnosti, kterých bychom se mohli chytit. O to je samozřejmě požádáme," reagoval jeden z šéfů tajných služeb.

jp

Atta jednal s iráckým špiónem

Egyptan Muhammad Atta, který spáchal jeden ze sebevražedných útoků na Světové obchodní centrum, byl v Praze nejméně dvakrát. Při druhé loňské návštěvě se s velkou pravděpodobností sešel s představitelem irácké špionáže, s bývalým konzulem Ahmedem Ibrahimem. "Existuje na to svědectví konkrétního člověka," uvedl představitel české zpravodajské služby. Tyto informace získaly české tajné služby v minulých dnech. Doposud se přitom mělo za to, že Atta byl v Praze jen jednou. První zpráva o Attově pobytu v České republice je z června 2000. Tehdy přiletěl do Prahy z Německa a v tranzitu pražského letiště v Ruzyni několik hodin čekal na spoj do New Jersey. Atta tehdy neměl vízum a nemohl letiště opustit. S bývalým konzulem Ahmedem Ibrahimem se Atta sešel při druhé návštěvě v Praze o pár měsíců později. "Toto setkání ale nemáme nijak zadokumentované, nevyfotili jsme je, ani nenahráli obsah rozhovoru. Stojí to tedy na svědectví třetí osoby, která nám informace o schůzce poskytla," dodal médiu citovaný zpravodajec. V tuto chvíli tedy úřady nevědí, o čem přesně se Atta s Ibrahimem bavili. Ze schůzky proto nelze podle tajných služeb automaticky vyvozovat, že režim Saddáma Husajna je spojen se zářijovými teroristickými útoky na USA. Pátání tajných služeb prozatím ani neprokázalo, že by Atta v Praze byl těsně před sebevražedným atentátem. Atta studoval v Německu. Praha pro něho mohla být strategickým místem právě kvůli schůzkám s iráckými špióny. V Německu totiž Irák nemá zastupitelský úřad, v Praze ano. Jisté je naopak to, že Ahmed Ibrahim pracoval pro iráckou rozvědku. Americká zpravodajská služba CIA dokonce letos upozornila české úřady, že Ahmed Ibrahim je jeden z nejvýkonnějších mužů irácké špionáže pro střední a východní Evropu. Letos v dubnu ministerstvo zahraničí Ahmeda Ibrahima ze země vyhostilo. "Odchýlil se od svých diplomatických povinností," znělo oficiální zdůvodnění. Hlavní důvod však nebyl ani tak v jeho příslušnosti k irácké tajné službě, jako v tom, že tu provozoval podezřelý obchody spojené s nelegální migrací. Ibrahim přišel do Prahy v roce 1999 s hlavním cílem: oživit skomírající agenturní síť irácké zpravodajské služby. Jeho předchůdce Džábír Salím se totiž Iráčanům moc "nepovedl". Byl takzvaný dvojí agent: pracoval pro irácké tajné služby i pro Brity. V roce 1998 přeběhl definitivně a s celou rodinou i balíkem strategických informací se uchýlil pravděpodobně do Londýna

jp

Kdy do EU?

Opakovaný průzkum společnosti STEM ukázal, že v této otázce mají čeští občané poměrně jasno. Zhruba 62 procent se jich domnívá, že se Česká republika stane členem Evropské unie v následujících třech až pěti letech. Zároveň si ovšem jen zhruba polovina dotázaných myslí, že tou dobou bude republika na vstup připravena. Z těchto čísel je vidět, že určitá část českých občanů očekává bolestný proces přerodu ještě po oficiálním přijetí za členu EU. Zejména panují určité obavy, jak budou snášet české firmy ostrou konkurenci na evropském trhu zejména vzhledem ke kvalitativním parametrům. Na druhé straně je však možno konstatovat, že opravdu dokonale připravena nemůže být žádná kandidátská země nikdy. Vždy se musí počítat s určitým, byť krátkým, obdobím určitého dolaďování. (MaFr)

Senátorka

Jaroslava Moserová

Česká senátorka Jaroslava Moserová ukončila své dvouleté působení v čele Generální konference Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO). Další dva roky bude tomuto vrcholnému orgánu UNESCO předsedat zástupce Iránu Ahmad Dzalali. Moserová je teprve druhou ženou v historii organizace, která generální konferenci řídila. Před tím, než byla zvolena do této funkce, zastupovala Českou republiku ve Výkonné radě UNESCO. Do té letos žádný český zástupce nekandiduje.

V souvislosti se zářijovými teroristickými útoky na USA Moserová zdůraznila, že UNESCO by se mělo zaměřit na potírání vzniku a šíření nenávisti. Vzhledem k tomu, že "bludnému kruhu" nedůvěry, nepochopení a nenávisti lze čelit výchovou, bude hrát UNESCO v budoucnu velmi důležitou roli, řekla ČTK Moserová.

Poznámka redakce: Mnozí čtenáři si jistě vzpomenu, že senátorka Jaroslava Moserová na pozvání KK vedla senátní skupinu Stálé komise pro krajany žijící v zahraničí, která navštívila před třemi lety krajany ve Vidni.

V Terezíně si pamětníci připomněli deportace Židů z roku 1941

Na 260 bývalých vězňů terezínské ghetta a koncentračních táborů si v Terezíně na Litoměřicku připomnělo zahájení hromadných deportací českých Židů. Začaly právě před 60. lety. Pietní vzpomínky se zúčastnil ministr kultury Pavel Dostál a zástupci velvyslanectví některých zemí, jejichž obyvatelé byli za války zavlčeni do Terezína. Prezident Václav Havel poslal účastníkům dopis. "Vážím si toho, že jste dokázali přemoci bolest osobní paměti a napřeli jste síly na vydání svědectví, na uchování individuální i kolektivní paměti o této době," napsal prezident do Terezína těm, kteří přežili transporty i vyhlazovací tábory.

Do Terezína nacisté v letech 1941 až 1945 zavlekli na 155.000 Židů z celé Evropy. Na 35.000 jich zde zemřelo. Terezín byl pro naprostou většinu deportovaných Židů přestupnou stanicí na cestě do vyhlazovacích táborů.

Barrandovské terasy hořely

Na Barrandovských terasách, které patří manželce prezidenta Dagmar Havlové, hořelo. Velitel hasičů Miloš Němec uvedl, že vyhořel bývalý bar Trilobit. Hořelo na ploše padesát krát dvacet metrů a plameny šlehalo deset až patnáct metrů vysoko. Oheň byl vidět až z Jižní spojky na druhé straně Vltavy. Hasiči poslali k ohni deset vozů. Čtvrt hodiny před půlnocí měli požár pod kontrolou. Příčinu požáru zatím neznají. Bar Trilobit byl postaven roku 1937 podle návrhu architekta Vladimíra Grégra. Barrandovské terasy připadly manželce prezidenta Havla loni v květnu, kdy odkoupila zbylou polovinu od své švagrové za dvacet milionů korun. Před měsícem Dagmar Havlová představila projekt rekonstrukce teras, který měl přijít na téměř půl miliardy korun.

jp

V Borové si připomněli 180. výročí narození Karla Havlíčka Borovského

Výročí narození spisovatele a novináře Karla Havlíčka Borovského (1821-1856) si připomněli v Borové na Havlíčkobrodsku. V jeho rodné domě v Borové je už 70 let muzeum mapující jeho život. Představitelé obce o 922 obyvatelích položili kytice u sochy, která na náměstí stojí 100 let.

Vysoké učení technické podepsalo smlouvu s vídeňskou technikou

Smlouvu o spolupráci v oblasti vzdělávání a vědeckého výzkumu podepsali v Brně rektori Vysokého učení technického a vídeňské technické univerzity. Smlouva by měla rozšířit možnosti výměnných pobytů mezi oběma školami a usnadnit vytvoření nadnárodních výzkumných týmů. Obě univerzity budou společně podporovat zejména zapojení do evropských vzdělávacích programů. Předpokladem sjednoceného vzdělávání podle EU je, aby každý student strávil až deset procent svého studia na některé ze zahraničních univerzit. K tomu slouží například vzdělávací programy jako Erasmus, Sokrates, nebo Aktion.

Fenomén Havel

Poslední prezidentské tažení Václava Havla

Pětašedesát let na světě a z nich bezmála dvanáct na Pražském hradě. To je narozeninová bilance Václava Havla. Nepočítáme-li monarchie, je nyní v Evropě funkčně nejstarší hlavou státu právě český prezident. I on ale už zvolna nastupuje své poslední prezidentské tažení. Jeho jazyku dramatika by ale spíše odpovídalo říci, že se po řadě úspěšných repríz už pomalu vylepují plakáty na jeho hradní dceřině.

Když Václav Havel 29. prosince 1989 poprvé skládal prezidentský slib na tehdy ještě socialistickou ústavu, stál v čele Spojených států George Bush senior, v Sovětském svazu byl na vrcholu moci Michail Gorbačov, Britové se zvolna loučili s Margaret Thatcherovou a Francouzi pokračovali v éře Françoise Mitterranda. Pád železné opony věštil dlouhý mír a konec vojenských bloků. Tehdejší Československá socialistická republika měla za sebou první kroky vlády Mariána Čalfy, o všem důležitém se ale ještě dlouho rozhodovalo v Havlově pracovně. Z dnešního pohledu jsou to všechno hlubiny dávnověku.

Když Václav Havel jako trojnásobný prezident slavil v říjnu 1996 šedesátiny, vládl už Americe Bill Clinton, Rusku Boris Jelcin, Francii Jacques Chirac a v Británii se na Downing Street pomalu střídali John Major s Tonym Blairem. Svět již byl poučen výbušností islámského světa a Češi byli na nejlepší cestě do NATO. Doma byl pátým rokem u moci dominantní Václav Klaus, patové volby ale daly Havlovi šanci postupně se začít vracet zpět do hry. I to je už prehistorie.

Václav Havel oslavil pětašedesátku a na prezidentování mu zbývá prakticky rok. Bude-li alespoň relativně zdravý, oslaví na Hradě i příští, definitivně poslední prezidentské narozeniny. Jak bude v tu dobu vypadat svět i Česká republika, je v tuto chvíli ve hvězdách. Svět stojí na prahu války proti teroru a Češi navíc před supervolebním rokem. Jisté je jen to, že v den příštích narozenin bude Havlovi do prezidentského střídání zbývat čas sotva na vyklizení hradních šuplíků.

Václav Havel

Zdatný soupeř V.H.

Co lze ještě čekat od Václava Havla v jeho posledním funkčním roce? U amerických prezidentů platí, že ve svém prvním funkčním období dělají vše pro to, aby byli zvoleni i podruhé. A až ve druhých pěti letech se v Bílém domě zaměřují na to, co je skutečně potřeba. Platí totéž i pro Václava Havla? Lze čekat jeho drtivý závěr?

Ano i ne. U Havla nelze hovořit o dvojí strategii, protože nikdy nezažil situaci, kdy by musel aktivně usilovat o své znovuzvolení. Od chvíle, kdy pro něj coby protisocialistického živla s bezmála pěti lety vězení na kontě hlasovalo všech 350 poslanců Federálního shromáždění včetně 250 členů KSČ, byl více prezidentem-monarchou než prezidentem-úředníkem. Vyjma okrajů české politiky si jeho postavení a pokračování ve funkci netroufl zpochybnit nikdo. Dokonce ani ODS, i když poslední volba následovala jen měsíc po Havlově proslulém rudolfinském projevu.

Drtivý závěr dvanáctiletého prezidentství zpochybňují i omezené pravomoce hlavy státu. Prvních pět let v roli českého prezidenta (1993-1998) strávil Havel až na samý závěr v hlubokém stínu Klausova premiérství. Následovalo půlroční posílení pozice po jmenování "prezidentské" vlády Josefa Tošovského a pak další ústup vynucený opoziční smlouvou.

I v úzkých hranicích svých pravomocí se ale Havel postupem času naučil být zdatným

65 let Václava Havla

5. 10. 1936 Narození V. Havla
- 1947 - 1957 Václav Havel studoval. Komunistický režim však studia z politických důvodů ztěžoval
- 1959 - 1969 Po absolvování základní vojenské služby pracoval Havel pro divadlo. Začal psát své první divadelní hry a vyjadřovat názory nezávislé na komunistickém režimu
- 1969 - 1989 Režim znemožnil Havlovi uměleckou činnost, pracoval mimo jiné i jako dělník. Stal se jedním z iniciátorů a hlavních představitelů Charty 77 - opoziční skupiny kritizující komunistický režim. Více než tři roky byl vězněn: z vězení jej propustili kvůli vážnému zápalu plic
29. 12. 1989 Jako vůdčí představitel revolučního Občanského fóra byl krátce po pádu komunismu zvolen československým prezidentem
20. 7. 1992 Rezignoval na funkci prezidenta necelý půlrok před zánikem československé federace
26. 1. 1993 Zvolen prvním prezidentem samostatné České republiky
2. 12. 1996 Lékaři vyoperovali Havlovi zhoubný nádor na plicích
4. 1. 1997 Havel se rok po úmrtí své první manželky Olgy znovu oženil. Vzal si herečku Dagmar Veškrnovou
20. 1. 1998 Havel zvolen podruhé českým prezidentem
14. 4. 1998 Havel operován ve vážném stavu v rakouském Innsbrucku
5. 10. 2001 Václav Havel oslavil své pětadesáté narozeniny

Václav Havel jako prezident v číslech

Udělené milosti

(do 28. srpna 2001) - 1225

Přednesené projevy a veřejná vystoupení - 479

Oficiální státní a pracovní návštěvy - 125

Pozoruhodnou změnou prošel Václav Havel i v ohledu osobnostně-volním. Z nedůrazného váhavce, který před čelními střety dává přednost zákulisním tahům, se stal soupeř, který se stále méně vyhýbá tvrdým úderům, jízlivostem či přímo urážkám.

Z toho všeho lze vytušit, že jsou rozdány karty na pořádně horký politický rok.

Čas zúčtování

Formálním a snad i ceremoniálním vrcholem Havlova prezidentství by měl být podzimní summit NATO v Praze. Otcem myšlenky uspořádat summit u nás byl právě Havel a vrcholní státníci planety chtějí této příležitosti využít k rozloučení s doyenem světové politiky. S tím, který v roce 1990 navrhoval NATO rozpusťt a který vždy sklízel větší ovace ve světě než doma.

Skutečně vrcholy prezidentství ale asi Havla čekají jinde, na domácí půdě. A budou mít podobu konečného účtování s nenáviděnou opoziční smlouvou a hlavně osobou jeho tradičního rivala Václava Klause.

V dělbě moci, kterou určuje česká ústava, je prezident v průběhu volebního období postavou méně či více neviditelnou. Kladečem věnců a morální autoritou, která tu a tam varovně vztyčí ukazovák. Vše se ale mění ve chvíli, blíží-li se volby. Doba kolem voleb, hlavně čas povolebního taktizování, činí z hlavy státu silného hráče. Václav Havel se této roli nikdy nebránil a jistě si ji rád zahraje i naposledy. První věcí, kterou může Havel udělat, je, že vystupňuje svou kritiku opoziční smlouvy a ve volbách otevřeně vyjádří podporu jedné straně. Po krachu projektu nové strany je přítom téměř jisté, že prezidentovou stranou bude ve volbách čtyřkoalice. V zastřenější podobě prezident vyjadřoval přízeň už dříve, v "hodině pravdy" ale může dát věcem pravá jména.

Hlavní chvíle pro Václava Havla ale přijde s oznámením volebních výsledků. Ústava prezidenta naprosto nijak neomezuje v tom, kdy a koho má pověřit sestavením vlády. A Havel v minulosti dokonce přicházel s instituty, které ústava vůbec nezná - například pověřoval pouhým jednáním o sestavení vlády. Šíře manévrovacího prostoru prezidenta je taková, že ani přesvědčivý volební vítěz nemůže mít klidné spaní (a ODS ho preventivně asi nemá už dnes).

Poslední velký zásah prezidenta do české politiky lze čekat před volbou jeho nástupce. Václav Havel může v duchu masarykovské tradice s definitivní platností doporučit jednoho svého nástupce - pravděpodobně Petra Pitharta - nebo mu dokonce přímo pomoci získat politickou podporu.

Na prahu posledního roku Havlova prezidentství lze říci, že uspěje-li v těchto střetech, stane se vlastně vítězem celých třinácti polistopadových let.

Miroslav Korecký LN

Nové spojení ČR s Ruskem

Až o dvacet procent se mají snížit náklady na železniční přepravu do České republiky z Ruska a doba dopravy měla poklesnout o čtrnáct procent po úspěšném dokončení projektu v hodnotě zhruba 200 miliónů dolarů, jehož stavbu zahájil počátkem října v severomoravském Bohumíně premiér Miloš Zeman. V rámci projektu by měl v Bohumíně vzniknout obrovský mezinárodní terminál na překládání zboží z ruských širokorozchodných železnic a počítá se s vybudováním 140 kilometrů dlouhé železniční tratě z polských Katovic do Bohumína. Česká republika by se tak měla napojit na Transsibiřskou magistrálu a umožnit lepší spojení středu Evropy s Dálným východem. Koordinátorem celé akce je nadnárodní společnost Shiran, která chce v Bohumíně vystavět i obrovské úložiště nafty a přečerpávací stanici. Terminál má zahájit činnost už začátkem roku 2003 a procházet přes něj by mělo minimálně sto tisíc kontejnerů zboží ročně. S celou akcí již dříve souhlasila i polská strana a čeští vládní představitelé při zahájení stavby vyjádřili své přesvědčení, že na tomto souhlasu nic nezmění ani výměna politické garnitury v Polsku po nedávných volbách. Pokud by však přece jen Polsko od dohody odstoupilo, mají projektanti připravenou náhradní trasu přes Slovensko, která by si ovšem vyžádala významně větší náklady. Se stavbou bohumínského terminálu velmi úzce souvisí s výstavbou chystané dálnice D 47 na trase Lipník nad Bečovou-Ostrava-Bohumín, u které je hlavním investorem izraelské uskupení Housing & Construction. Bez fungování této významné předpokládané silniční tepny by nemohl bohumínský terminál plnit svou funkci. Česká ekonomika čím dál častěji obrací svou pozornost na východ, kde tuší velice perspektivní trhy a pomalu se tak začíná zbavovat hluboko zakořeněných předsudků. Nadále však platí, že i omezená expanze na tyto v budoucnu pravděpodobně lukrativní trhy si vyžádá výraznou pomoc státu. Současná vláda jeví k podobným projektům náklonnost, ve hvězdách však je, zda tento trend bude pokračovat v následujícím volebním období, zejména když státní rozpočet neustále zápasí s obrovským schodkem. (MaFr)

Rusko vrátí část dluhu

Česká republika se přiblížila vyřešení valné části dlouhodobě nespláceného ruského státního dluhu. Do konce roku by z něj měla získat 20,9 miliardy korun. Rusko dluží celkem 137 miliard korun. Průlomovou dohodu o splacení části dluhu podepsali při návštěvě ruského premiéra Michaila Kasjanova v Praze zástupci ministerstev financí obou zemí. České straně má peníze uhradit firma Falcon Capital, před níž varovalo vládu v tajně zpráve ministerstvo vnitra kvůli jejímu napojení na organizovaný zločin a zahraniční tajné služby. Falcon doporučila ruská strana. Tamní ministerstvo financí jí jako jediné dalo pověření k jednání s českou stranou. Ruský premiér Michail Kasjanov však odmítl tento výběr komentovat. "My jsme se nezajímali, koho si česká vláda vybrala," řekl Michail Kasjanov. Jak celá transakce proběhne? Falcon má do konce tohoto roku poslat Česku 20,9 miliardy korun a teprve poté mu Česká republika převede část své pohledávky ve výši 97 miliard korun. Česko tak získá 23 procent z celkové výše ruského dluhu. Po umoření hlavní části dluhu zbude k zaplacení 40,1 miliardy korun. Ty by měly být podle Zelinky uhrazeny v letech 2002 až 2020. Podle ekonomů je výtěžnost dluhu - necelých 23 procent - na hranici úspěšnosti. Pochyby o dohodě zveřejnil šéf ODS Václav Klaus. "Já si myslím, že to, co slibuje pan Zeman, nebude tak slavné a velkolepé," prohlásil Klaus. Celkem dosáhlo loni zahraniční zadlužení vůči Česku asi 219 miliard korun. Kromě Ruska jsou druhým největším dlužníkem arabské státy s 65 miliardami korun. Z nich pravidelně nesplácí skoro nikdo.

Majetkové přiznání zavrženo

Česká poslanecká sněmovna v polovině října definitivně pohřbila nový pokus vlády zavést povinné přiznání majetku nad deset milionů korun. Sociálnědemokratické vládě se tak již po druhé v tomto volebním období nepodařilo prosadit jeho zavedení. Pravicová opozice proti zákonu namítala, že jde o špiclování bohatších občanů a o apriorní zpochybňování poctivého původu jejich peněz. Předkladatelé naopak očekávali, že zákon pomůže omezit praní špinavých peněz a daňové úniky, které jsou pro mnoho českých podnikatelů velmi oblíbeným sportem. (MaFr)

Internet do českých škol od AutoContu a Telecomu

Výběrová komise doporučila českému ministru školství Eduardu Zemanovi, aby přijal nabídku jediného uchazeče o dodávku internetového vybavení základním a středním školám sdružení AutoCont On Line a Český Telecom. AutoCont On Line, což je sdružení společností AutoCont CZ, AT Computers a Logos, a Český Telecom se tak stanou generálními dodavateli počítačů a přípojek do škol a zároveň budou poskytovateli příslušných služeb, které budou pro školy zdarma zajištěny do roku 2005. Vláda na projekt zavedení internetu do základních a středních škol vyčlenila celkem 7 miliard korun. Určitý problém však může nastat při hledání vhodného pedagogického zázemí a s následky prudkého rozšíření znalosti sítě mezi školáky, kteří ještě neumí dobře odhadnout hodnotu jednotlivých informací. Výhody internetové gramotnosti mládeže však tato nebezpečí bohatě kompenzují. Navíc s podobnými zámkami bychom mohli také dětem zabraňovat učit se číst. Je ovšem potřeba, aby se problematice internetu věnovala dostatečná pozornost a byly vypracovány dostatečně kvalitní filtrovací programy, které nedokáže překonat každý trochu přemýšlivý žáček. Také by bylo velice vhodné, kdyby vláda věnovala i určité prostředky na rozšiřování internetového vzdělání mezi dospělými, protože jinak se ocitnou mnozí rodiče v této oblasti vůči svým ratolestem v dost trapném postavení. (MaFr)

Nájemné v příštím roce o 5 %

Jednání české tripartity, tedy vlády, odborů a zástupců zaměstnavatelů, se shodlo na souhlasu s plánem ministerstva financí zvýšit regulované nájemné v červenci příštího roku zhruba o pět procent. Přesto však zaměstnavatelé a odboráři zaujímají pochopitelně v této otázce odlišné pozice. Zatímco představitelé Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů nepovažují míru zvýšení za ideální a souhlasili s vládním návrhem pouze z obav před přílišným tlakem na zvýšení mezd v případě růstu nájemného na, podle jejich názorů, optimální výši, zástupci odborů naopak argumentují, že současné nájemné již pokrývá potřebné náklady a v mnohých případech poskytuje i nezanedbatelný zisk. S pokračováním regulace nájemného již tradičně projevil ostrý nesouhlas Občanské sdružení majitelů domů, jehož představy jsou však v některých případech notně vzdáleny od reality sociálních vztahů a možností. (MaFr)

Zavedeny poplatky za odběr minerálních vod

Vláda schválila počátkem října zavedení poplatku za odběr minerálních vod z přírodních zdrojů ve výši tři koruny za jeden krychlový metr. Původní návrh přitom počítal s poplatkem o dvě koruny vyšším. Podle mluvčího vlády by se zavedení poplatku, které vychází z nového lázeňského zákona, nemělo projevit ve zdražení minerálek pro občany, protože přepočteno na jeden litr se jedná o sumu nižší než pět haléřů. Vzhledem k tomu, že poplatek se vybírá nikoliv podle skutečně odebraného objemu, ale podle množství, které se z daného zdroje smí odebírat, lze očekávat, že podstatně větší dopad bude mít na drobné výrobce, kteří nevyčerpávají celou povolenou kvótu. Poplatek se nebude vybírat u léčivých minerálních vod typu Vincentky nebo Zaječické kyselky. Celkový výnos pro státní pokladnu bude odpovídat relativně nízké výši poplatku - ročně by měl dosáhnout zhruba šesti miliard korun. Státní rozpočet tedy minerálky rozhodně nespasí. (MaFr)

Pivovary se spojují

Nutnost čelit stále silícímu tlaku obřích nadnárodních společností tlačí české pivovary do nejrůznějších fúz. Nedávno oznámila největší severočeská skupina zabývající se výrobou nápojů, ústecká společnost Drinks Union, že se hodlá spojit s druhým největším severočeským producentem zlatavého moku, Pivovarem Louny. Společný podnik by se se čtyř- až pětiprocentním podílem na trhu měl zařadit na šesté místo mezi tuzemskými výrobci. Kapitálově by se podle oznámení svých představitelů měly propojit i jihomoravští výrobci piva Starobrno a Hostan Znojmo. Koncentrace na pivovarském trhu bude asi i nadále pokračovat a pozice malých producentů se dále zhoršuje. Lze očekávat, že se počet českých značek v blízké budoucnosti sníží a vedle nejrozšířenějších druhů se udrží pouze nečetné množství specialit. (MaFr)

Nelegálního softwaru v ČR ubývá

Nová čísla týkající se používání nelegálního softwaru ukazují, že Česká republika už není zaslíbenou zemí počítačového pirátství. Zatímco v roce 1994 zde bylo 66 procent všech používaných programů nelegálních, v současné době se jedná pouze o 42 procent. Na výrazném zlepšení se podílela nejenom policejní represe, ale především zlepšení softwarové podpory mimo USA ze strany softwarových firem a nezanedbatelným aspektem byl i pokles cen v tomto odvětví. Úrovně Rakouska, které se pohybuje zhruba na úrovni světového průměru (36 procent softwaru nelegální), Česká republika sice zatím nedosáhla, ale překonala v tomto ukazateli například i Slovensko (46 %), Maďarsko (52 %) a Polsko (62 %). Nejhorší je situace v některých asijských zemích, kde procento nelegálně pořízeného softwaru dosahuje i devadesáti procent. (MaFr)

Reorganizace v české armádě

V rámci rozsáhlé reformy české armády, do které se pustil ministr Jaroslav Tvrdík by mělo dojít k

ministr Jaroslav Tvrdík

razantnímu propouštění občanských pracovníků armády, kterých by měla odejít více než polovina tj. přes jedenáct tisíc. Propuštění by měly dostat příslušné odstupné a pomoci najít další uplatnění by jim měly speciální týmy pro tvorbu sociálních programů. Ministerstvo zároveň chce co nejdříve předat opouštěný majetek obcím a městským úřadům a umožnit, aby někteří její zaměstnanci přešli do služeb nových vlastníků. Reorganizace má zároveň proběhnout i ve vojenských technických ústavech a vojenských opravárenských podnicích, z nichž mnohé se nacházejí v zoufalé finanční situaci. (MaFr)

Internet v ČR dostupnější

Podle studie Internet Monitor sdružení GfK-TN Sofres-Stenmark se meziročně dostupnost internetu v České republice zvýšila o 32 procent a přístup k němu nyní má více než čtvrtina české populace. Typickým uživatelem je muž ve věku 20 až 29 minimálně se středoškolským vzděláním. Nejčastěji se lidé připojují z práce, ale výrazně roste počet lidí, kteří mohou využívat internet přímo z domova. Průzkum ukazuje, že česká společnost se s novým médiem velice rychle sžívá a překonává své dosavadní zaostávání za jinými státy. Potvrzuje se tak hypotéza z některých předchozích výzkumů, že přijímání nových technických a technologických vymožeností patří spíše mezi silné stránky české společnosti, i když ji často brzdí nedostatek finančních prostředků. (MaFr)

Pokles českého vývozu energie do Německa

Velmi výrazně se projevilo ve statistice vývozu elektřiny z České republiky do Německa rozhodnutí koncernu E.ON Energie neodebírat elektrickou energii od takřka monopolního českého exportéra ČEZ. Export elektřiny z ČR do Německa v červenci poklesl v meziročním srovnání o více než třetinu. Přesto však zatím čeští energetici nemusí věšet hlavy - celkový export za prvních sedm měsíců letošního roku se oproti roku 2000 zvýšil. (MaFr)

Evropský soud řekl, že Češi smí podnikat v EU

Státy Evropské unie nesmějí bránit Čechům ani jiným občanům z kandidátských zemí v samostatném podnikání na svém území. Tak rozhodl Evropský soudní dvůr, nejvyšší soud Evropské unie. Podle soudu dávají asociální dohody mezi unií a jednotlivými uchazeči jejich občanům stejné právo na samostatně výdělečnou činnost v unií, jaké mají jiní obyvatelé EU. "Tito státní příslušníci jsou oprávněni k takovému nakládání, jež není o nic méně výhodné než nakládání s firmami a občany členských států," uvedl soud. Je to vůbec poprvé, co v této věci postavil členy a nečleny EU na stejnou úroveň. Jeho výrok se týká řemeslníků, obchodníků i jiných samostatně výdělečně činných profesí. Státy unie jsou tak povinny vydávat pobytová víza žadatelům, kteří chtějí na jejich území podnikat. To ovšem neznamená, že je musí vydat každému. Žadatel o vízum musí předložit důvěryhodný podnikatelský plán a musí se vykázat dostatečnými prostředky (například pro Německo to je 25 tisíc marek). Navíc musí prokázat, že jejich samostatné podnikání nebude zástěrkou pro práci u nějaké firmy - tím se má předejít narušení omezení pro volný pohyb pracovníků, které pro uchazeče nadále platí. Po splnění těchto podmínek by jim státy unie neměly odmítnout pobytové vízum jako dosud, a to ani kvůli své imigrační politice. jp

Vzrostou v ČR spotřební daně?

Český ministr financí Jiří Rusnok předložil vládě návrh na zvýšení spotřebních daní. Cílem je přiblížit daňové zatížení podmínkám v Evropské unií, proto by také úpravy daní měly proběhnout ve dvou fázích - první od počátku roku 2003 a druhá okamžitě po vstupu České republiky do Evropské unie. Zvýšení daní v první fázi by se mělo týkat některých pohonných hmot, cigaret a piva. Zatímco u benzínu a nafty se neočekávají dramatické skoky, u cigaret je situace značně odlišná. Česká republika sice vyjednává s Evropskou unií o přechodné období v této oblasti, ale ministerstvo financí chce přesto výrazně rozdílné mezi daňovým zatížením tabákových výrobků v ČR a Evropské unií, který v současné době dosahuje jedenácti procent prodejní ceny. Cena balíčku cigaret nejběžnějšího druhu by tak měla vzrůst z dnešních asi 40 korun na 46, 40. O zvýšení spotřebních daní v ČR však zdaleka není definitivně rozhodnuto. I kdyby vláda návrh ministra Rusnoka podpořila, lze očekávat odmítnutí ze strany pravicové opozice v parlamentě. Ta argumentuje, že na srovnání hladiny spotřebních daní s Evropskou unií je dost času. V pozadí je však možno hledat i nechuť povolit levicové vládě vzestup příjmů do státní kasy. (MaFr)

Škoda Auto bude propouštět

V příštím roce se chce mladoboleslavská automobilka Škoda zbavit zhruba pěti set ze svých 25 000 zaměstnanců a přispět tak k růstu své produktivity. Dotknout by se toto rozhodnutí mělo především nevýrobních pracovníků, přičemž některým bude nabídnut přechod do výroby. Další pracovní příležitosti by pak měly vzniknout v souvislosti s rozšířením servisních a prodejních služeb firmy. Odboráři se s propouštěním víceméně smířili, i vzhledem k současné situaci v jiných světových automobilkách. Zároveň se odboráři asi nechťejí pouštět do konfliktu s vedením poté, co řada představitelů vedení koncernu Volkswagen dala najevo svou nelibost v souvislosti s mírou zvýšení platů ve Škodě, dosaženou v rámci kolektivního vyjednávání. Šéfům Volkswagenu nebylo příliš po chuti ani odbory prosazenému posílení výrobní linky na Fabie, které zpomalilo růst produktivity práce. I přes určité sociální ústupky nebo možná právě díky nim se však rozvíjí Škoda Auto velmi dynamicky. Meziročně prodej jejich vozů stoupl v prvním pololetí o více než sedmáct procent a 132 767 vozů se jí podařilo umístit na náročné západoevropské trhy. I doma se jí dařilo a její odbyt v tuzemsku stoupl o 12, 4 procenta. Díky tomu mohla Škoda sáhnout i ke zvýšení cen u většiny svých modelů. (MaFr)

Vzduch i řeky jsou čistší

Životní prostředí se loni zlepšilo, v některých oblastech však zůstalo stejné nebo se mírně zhoršilo. Vyplyvá to z nejnovější ekologické zprávy, kterou schválila vláda. V čem se zlepšilo? Elektrárny, chemičky a další továrny pokračují v omezování emisí oxidu siřičitého a už několikátou zimu po sobě nemusely při inverzích omezovat výrobu. Do ovzduší uniklo loni z továrních komínů o 86 procent méně síry než před deseti lety. Voda v řekách je nejčistší od roku 1990. Zatímco na počátku devadesátých let bylo v nejhroší kategorii - velmi silně znečištěná voda - třicet procent délky sledovaných vodních toků, loni už to bylo jen devět procent. Republika patří mezi premianty ve snižování skleníkových plynů, které způsobují globální oteplování. Česko vypouští do ovzduší oproti roku 1990 o 27 procent méně těchto plynů, přičemž podle mezinárodních závazků musí mezi lety 2008 a 2012 omezit tyto emise o osm procent. "Výhled je velmi optimistický," řekl ministr životního prostředí Miloš Kužvart, podle něhož se začíná projevovat větší efektivita průmyslu a využívání ekologicky šetrnějších technologií. jp

Fond národního majetku v deficitu

Zejména kvůli přesunu prodeje státního podílu v Českém Telecomu a České pojišťovně do roku 2002 nesplnil český Fond národního majetku své plánované příjmy a byl nucen omezit i plánované výdaje. Škrty nejvíce postihnou fond bydlení, který dostane o skoro 17,5 miliardy korun méně než původně předpokládalo ministerstvo financí. Dotace fondu dopravy by se měla snížit o 2,7 miliardy a Fond národního majetku bude muset odsunout i placení úvěrů ve výši 26,2 a poskytnutí čtyřicetimiliardové rezervy pro rozjezd projektované Sociální pojišťovny. I přes tyto razantní úsporné kroky by však hospodaření Fondu národního majetku mělo letos skončit deficitem přesahujícím 14 miliard korun. Naopak v následujícím roce se očekávají rekordní výnosy z privatizace ve výši skoro 263 miliard korun. Fond národního majetku hodlá z těchto peněz nejen proplatit na letošek slíbené peníze fondu dopravy a fondu bydlení, ale do fondu dopravy hodlá navíc přispět dalšími více než 22 miliardami. Celkové výdaje Fondu národního majetku by měly v příštím roce dosáhnout výše 151,6 miliardy korun. Je samozřejmě třeba vzít v úvahu tvrzení pravicové opozice i některých odborníků, že sociálnědemokratická vláda očekávané výnosy z privatizace silně nadsazuje. Na druhé straně zůstává faktem, že pro příští rok se počítá s prodejem většinového státního podílu v nepochybně velice atraktivní firmě jako je prozatím monopolní provozovatel pozemní telefonní sítě v ČR a zároveň vlastník největší české mobilní sítě Český Telecom nebo s privatizací třicetiprocentního státního podílu v České pojišťovně. U druhé společnosti je již kupec jasný - akcie České pojišťovny patříci dosud státu by měl získat za 3,9 miliardy korun majoritní vlastník firmy, finanční skupina PPF. PPF vznikla v době kupónové privatizace a jejími vlastníky jsou české fyzické osoby. Skupina ovládla koncem devadesátých let Českou pojišťovnu skoupením akcií od České spořitelny, ČSOB, IPB a Interbanky. Kromě státního podílu by měla za stejných podmínek získat i desetiprocentní podíl Komerční banky, takže po ukončení transakce jí bude náležet plných 92 procent akcií českého pojišťovacího giganta. (MaFr)

Vinaři letos méně spokojení

Letošní úroda se českým a moravským vinařům nevydařila tolik jako v předcházejících dvou letech. Ještě v srpnu vypadalo vše v nejlepší pořádku, pak ale zkomplikovalo situaci velmi deštivé počasí a vlhko navíc přispělo i k bujení nebezpečných chorob, zejména plísňových. Celkové výnosy sice patrně nebudou nejhorší, ale očekává se celkově oproti loňsku a předloňsku pokles kvality hroznů a z toho vyplývající menší výroba kvalitních vín. Spotřeba vína za posledních pět let v České republice mírně stoupla a pomalu (leč přece) se zvyšuje úroveň vinné kultury. V oblíbené vedou v současnosti vína červená, což českým a moravským vinařům zavedeným spíše na pěstování bílých odrůd, činí určité potíže. Zároveň se musí vyrovnávat i s velkou zahraniční konkurencí, na kterou si někteří zejména v oblastech stolních a jakostních vín jaksí nemohou zvyknout. Představa, že "Pražáci" (v tomto případě všichni lidé z oblastí, kde se nepěstuje víno) vypijí všechno stále bohužel straší v hlavách některých českých a zejména moravských vinařů.

Zachmuřená čela ovšem letos nemají jen výrobci jiskrného moku. Deštivé počasí nesvědčilo ani ovocí a oproti loňskému roku se očekává úroda nižší zhruba o 29 procent. Nejvíce se na tomto propadu podíli nižší výnosy jabloní, které ve srovnání s rokem 2000 klesly o asi 31 procent. Ještě hůře než profesionální pěstitele postihlo letošní počasí drobné zahrádkáře. V tzv. neintenzivních sadech, tedy běžných zahradách a v alejích, by se mělo sklídit v meziročním srovnání méně o více než šedesát procent. Pochopitelně panují poměrně značné regionální rozdíly a jsou místa, která letošní jablečná krize nezasáhla. Bohužel to nestačí na pokrytí deficitu z méně šťastných míst, a tak lze očekávat, že ceny jablek, nejběžnějšího a nejoblíbenějšího českého ovoce stoupnou. (MaFr)

Pražská a hradecká televize TV 3 v obtížích

V soukromé televizi TV 3, která vysílá v Praze a v Hradci Králové došlo k velkým sporům mezi držitelem licence Martinem Kindernayem a jejím investorem, lucemburskou společností European Media Venture (EMV), které měly za následek, že EMV výrazně omezila přítok peněz. TV 3 proto musela začít výrazně špřit, zrušila osobní ohodnocení a odměny, začaly padat první výpovědi. Zpravodajství však zatím funguje v původním rozsahu. Mluvčí TV 3 však konstatoval, že pokud EMV přestane televizi financovat, bude to znamenat její zánik, protože reklamy nejsou schopny zaplatit její provoz. Reálně tak hrozí, že přestane vysílat jeden z mála konkurentů trojice mocných televizí - ČT, Novy a Primy. (MaFr)

ČKD Dopravní systémy definitivně pro Siemens

Dceřiná firma německé společnosti Siemens AG, Společnost kolejových vozidel koupila po několika letech jednání za 750 milionů společnost ČKD Dopravní systémy, která se již od ledna 2000 nachází v konkursu. Převzetí by mělo být dokončeno v průběhu dvou měsíců a všechny rozpracované zakázky Dopravních systémů, z jejichž názvu zmizí tradiční zkratka ČKD, by měly být podle představitelů Siemensu dokončeny. Přesto z Dopravních systémů bude muset odejít pětina dosavadních zaměstnanců a i pro zbývající nemá Siemens zatím zcela zajištěnou pracovní náplň. Prozatím předpokládá, že do pražského závodu převede výrobu některých komponentů své divize Siemens Transportní systémy. Přesto však dohodu se Siemensem považují odbory za úspěch, protože původní představy vedení Siemensu byly ještě daleko nemilosrdnější. Pracovníkům Dopravních systémů teď nezbývá než doufat, že současná varianta nepředstavuje pouze krátkou přestávku k naplnění dřívější vize Siemensu, podle které by si své místo z dosavadních 1000 zaměstnanců mělo podržet tři stovky z nich. (MaFr)

Přečíslování českých telefonních stanic se blíží

V noci z 21. a 22. září příštího roku by mělo podle rozhodnutí Českého telekomunikačního úřadu dojít k všeobecnému přečíslování telefonní sítě v celé České republice. Počet telekomunikačních obvodů se má výrazně snížit ze současných 159 na 14, přičemž by se hranice nových obvodů měla zásadně shodovat s hranicemi nových krajů. Orientaci ve změnách by měl napomoci Telefonní seznam bytových stanic a stanic organizací v České republice Bílé stránky 2001/2002 na CD-ROM, který by měl vyjít v nejbližších dnech. Kromě aktuálních čísel jsou v něm v kulatých závorkách uvedena i nová čísla, platná od 22. září 2002. (MaFr)

Francouzi vládnou Komerční bance

Nový majoritní vlastník Komerční banky, francouzská finanční skupina Sociétés Générale, provedl v řídicích orgánech banky rozsáhlé personální přeměny dokumentující jeho pozici. Lidé z jejího okruhu obsadili tři z pěti míst v představenstvu a většinu křesel v dozorčí radě a podle ČTK se rozhodli podobným způsobem ovládnout i výkonný výbor, který má vedle členů představenstva tvořit osm Francouzů a jenom dva členové bývalého představenstva Komerční banky. Z banky překvapivě odchází i její bývalý generální ředitel Radovan Vávra, s jehož setrváním se víceméně počítalo. Objevili se spekulace, že by mohl zamířit do eBanky, ale část odborníků se domnívá, že svým výkonem v Komerční bance přesvědčil špičkové politiky, aby jeho služeb využili pro některou další velkou společnost ovlivňovanou státem, pověsti zatím hovoří o ČSA. (MaFr)

Inflace klesla, nezaměstnanost stagnuje, stavební výroba zpomaluje růst

Čísla o zářijové inflaci naprostou většinu odborníků potěšila. V meziročním srovnání totiž ceny stouply o 4,7 procenta, což představuje daleko lepší výsledek než se očekávalo. Ve srovnání se srpnem ceny dokonce o 0,7 procenta snížily. Méně peněz museli občané vydat za potraviny (zejména za zeleninu, ovoce a brambory), některé telekomunikační poplatky, mobilní telefony a za turistické zájezdy. U zájezdů sezónní pokles cen zvýraznil i nižší zájem zákazníků zejména o cesty do muslimských zemích, jako je např. Egypt nebo Spojené arabské emiráty, který donutil cestovní kanceláře k vylepšení nabídek. Inflaci snižovala i levná ropa a silná pozice koruny proti euru. Naopak proti převládajícímu trendu působil růst cen vzdělávání, tedy školního stravování a ubytování apod. Nepříjemnou zprávou je významné zdražení léků o dvě procenta. Celkově se však zdá, že České národní bance se letos podaří udržet inflaci na předpokládané nízké úrovni, což znamená, že se zmenšilo riziko zvýšení repo sazeb centrální banky, určujících vývoj úrokových sazeb ostatních bank. Česká národní banka však ústy svých představitelů oznámila, že si i nadále uvědomuje riziko inflačního vývoje kvůli uvolněné rozpočtové politice a zvyšování mezd a bude proto i nadále situaci bedlivě sledovat. Současný vývoj však výslovně označila za příznivý. Ministr Jiří Rusnok dokonce doporučil České národní bance, aby snížila svou úrokovou míru o čtvrt procenta a uvedla ji tak zpátky na úroveň před červencovým zvýšením inflace, ale odborníci pochybují, že tato iniciativa má naději na úspěch.

Poměrně příznivě vypadá i situace na trhu práce, kde se míra nezaměstnanosti v září udržela na srpnovém čísle 8,5 procenta, což v absolutních číslech znamená pokles počtu nezaměstnaných o tři tisíce na 440 472 osob. Odborníci i nadále počítají pro říjen se stagnací, v dalších měsících je očekáván mírný vzestup, který by však neměl znamenat nějaký dramatický zlom. Negativním rysem však zůstávají velké regionální rozdíly nezaměstnanosti - v nejkřivovější situaci jsou severočeské okresy, zejména Most, kde se míra nezaměstnanosti stále pohybuje na úrovni dvaceti procent. Z dalších oblastí nejvíce trpí velkým počtem lidí bez práce severní Morava a některé oblasti jižní Moravy. Naopak nejméně nezaměstnaných je v Praze a okolí.

Trochu méně potěšující výsledky vykazala v září stavební výroba, která vykazala poněkud menší růst výkonnosti než se očekávalo. Pozici hlavního tahouna si nadále udržují investice a vládní poptávka, zatímco opravy a údržba zřetelně stagnovaly. Ekonomičtí odborníci přes horší čísla zůstávají optimističtí a poukazují na celkový prudký růst produktivity práce, který nedoprovází stejně rychlé zvyšování reálných mezd, a na velké vyhlídky stavebního sektoru v době, kdy se počítá s investováním částí příjmů z privatizace do programu bydlení. Představitelé odborů se ovšem na nepoměr mezi růstem produktivity a mzdami budou asi dívat s menším potěšením a bylo by logické očekávat, že tlak na vylepšení platových podmínek ve stavebním odvětví stoupne, i když je zde silná konkurence dělníků ze Slovenska a z Ukrajiny. V současném stavu odborového hnutí v České republice si však stavební podnikatelé asi zatím hlavu příliš nelámou.

Pro maloobchod jsou zatím k dispozici pouze čísla ze srpna, které ukazují, že v tomto měsíci vzrostly meziročně o 3,2 procenta. Po dlouhém období však absolutně klesl prodej nepotravinářského zboží, zajišťovaný především malými podnikateli. Nedařilo se zejména firmám specializovaným na prodej knih, časopisů, počítačů a softwarového vybavení. Naopak nejrychleji rostly tržby obřích obchodů se smíšeným zbožím, tedy různým hyper- či megamarketům. (MaFr)

Tvrďý boj o rozpočet

V říjnu podle očekávání zamítla česká poslanecká sněmovna vládní návrh rozpočtu, který počítal se schodkem ve výšce 52, 2 miliardy korun. Přesto však vládní sociální demokracie nepropadá zoufalství, protože se jí za pomoci poslanců ODS podařilo zablockovat přijetí usnesení, které by další návrhy prakticky znemožnilo, například požadavek Miroslava Kalouska (KDU-ČSL, tedy strana lidová) a Ivana Pilipa (Unie svobody), aby vláda v příjmové straně mohla využít pouze příjmy řádné. I někteří představitelé tzv. čtyřkoalice (Unie svobody, lidovci, DEU a ODA) se však oprávněně rozpočtového provizoria obávají, protože dobře vědí, že by to byl velmi negativní signál pro zahraniční investory. Do velmi špatné situace by se také dostaly nově budované krajské správy a omezeny by byly prakticky všechny státní investice i investice obcí. Provizorium by zároveň podle odborníků mohlo rozkolísat i finanční trh, zejména oblast trhu s dluhopisy. V požadavcích sněmovny na změny v návrhu rezonovala některá dlouho přetřásaná témata - nedůvěra k některým položkám na straně příjmů, jako je např. výnos z příslibného splácní ruského dluhu (výslovný požadavek nezahrnout tento příjem do návrhu rozpočtu však neprošel) nebo očekávání velmi vysokých výnosů z privatizace nebo požadavek zvýšení vlastních příjmů kraje. Daleko nejvíc rozruchu vyvolala otázka financování vysokých škol a především problém původně příslibných dvou miliard korun navíc. Většina představitelů českých vysokých škol s vládním návrhem rozpočtu velice energicky nesouhlasila a část studentů, zejména z olomoucké Univerzity Palackého hrozila důraznými protestními akcemi. Na přerušení výuky a další protesty se ovšem začala připravovat i pražská Univerzita Karlova a některé další vysoké školy. Pod tímto tlakem se nakonec vláda rozhodla ustoupit a v novém návrhu by měla být, podle slibu premiéra Miloše Zemana, částka pro vysoké školy zvýšena. Ministr školství Eduard Zeman si ovšem zachoval svůj arogantní tón, poukázal na skutečnost, že právě tato vláda nejvíc zvýšila státní výdaje na vysoké školy a napadl hospodaření šesti vysokých škol, zejména bouřící se Univerzity Palackého. Odvolával se přitom na zprávu Nezávislého kontrolního úřadu. Zároveň poradil vysokým školám, aby si pomohly vědeckou komerční činností, něčím, co lze prodat. Tato formulace z úst sociálnědemokratického ministra školství působí trochu zarážejícím způsobem a dokazuje silnou podrážděnost ministra, který vždy projevoval pochopení především pro problematiku základního školství a ostatní otázky jeho resortu mu někdy zůstávají trochu vzdálené. Rektori vysokých škol přijali zprávu o dodatečném zvýšení rozpočtu vysokého školství prozatím skepticky, protože vládní představitelé jim zatím nebyli schopni sdělit, kde hodlají chybějící miliardy získat. Zároveň vrcholní představitelé vysokých škol neskrývali své rozhořčení nad skutečností, že k prosazení svých požadavků musí nakonec pomoci nátlaková akce. Otázka, zda se vládě nakonec podaří přijít s návrhem, který většina sněmovny podpoří zůstává nedořešena. Jisté je, že se budou intenzivně hledat kompromisy a zdroje možných úspor. Pokud se poslancům i vládě podaří státnickou zkoušku, kterou bezpochyby jednání o rozpočtu je, složit, bude to představovat velmi významný pozitivní signál směrem do zahraničí. (MaFr)

Aliatel na Slovensko

Společnost Aliatel, která se v ČR zabývá poskytováním datových, internetových a veřejných hlasových služeb z pevných telefonních linek a neúspěšně se účastnila i výběrového řízení na třetího operátora mobilní sítě, se připravuje na expanzi na slovenský trh, k níž by mělo dojít po liberalizaci telekomunikací ve Slovenské republice 1. ledna 2003. Aliatel založil již na Slovensku dceřinou firmu a chce se zde zúčastnit všech výběrových řízení a ucházet se o všechny udělované licence. Nová dceřiná firma by také měla usnadnit i další předpokládané pronikání na maďarský i rakouský trh. (MaFr)

Česká republika pomáhá Jugoslávii

V říjnu byl uveden v jugoslávském Kragujevacu do provozu nový most, který za české peníze postavilo konsorcium firem Stavební obnova železnic Olomouc, Mostostav Brno a Tebrico Žilina spolu s dalšími třemi mostními objekty v okolí v rámci vládního projektu pomoci Jugoslávii. Česká republika také dodala 30 autobusů pro hlavní město Bělehrad a možnosti dodávky dalších vozů se ještě rýsují. Česká pomoc vytváří příznivé ovzduší pro rozvoj obchodních vztahů mezi oběma zeměmi a má pomoci otevřít Jugoslávii českým podnikům. Růst objemu hospodářských kontaktů je velmi zřetelný, ve srovnání s rokem 2000 se zvýšil o plných 13 procent. Češi se tak znovu vracejí na jeden ze svých tradičních trhů na Balkáně. Snad z něj zakrátko nebudou vypuzeni tak, jak se jim to již jednou stalo.

(MaFr)

Kvóty na mléko zůstanou zachovány

Český ústavní soud zamítl návrh na zrušení produkčních kvót na mléko na období 2001 až 2005, který podala skupina 28 opozičních poslanců na žádost Asociace soukromých zemědělců a zrušil pouze dvě dílčí ustanovení, která základní smysl kvót nemění. Ústavní soud nesouhlasil s názorem, že omezení produkce mléka kvótami nenarušuje svobodu podnikání a není nepřipustným zásahem do vlastnických práv majitelů dobytka. Soudci zároveň konstatovali, že kvóty na mléko jsou slučitelné s tržním pořádkem v Evropské unii. Podobné regulaci jako mléko podléhá v současné době také produkce cukru a pěstování cukrové řepy, další komodity by se však podle ministerstva zemědělství neměly podobným způsobem prozatím ovlivňovat.

(MaFr)

Ústupek EU v oblasti pohybu pracovních sil

Česká republika předběžně prosadila v Bruselu kompromis v otázce volného pohybu pracovních sil po vstupu země do Evropské unie. Stále platí, že dosavadní členské státy mohou omezovat pohyb pracovníků z nově přistoupivších zemí po dobu až sedmi let, přičemž na horní hranici trvají zejména Rakousko a Německo, zatímco některé jiné členské státy Evropské unie jako Nizozemsko, Švédsko, Dánsko nebo Irsko deklarovali, že žádná podobná omezení vůbec zavádět nehodlají. Česká republika však na oplátku bude moci recipročně zavést ochranná opatření pro svůj pracovní trh. Zdánlivě se jedná o bezcennou výhodu, protože při srovnání platů například ČR a Rakouska se nedá očekávat nějaký příliš-

ný zájem rakouských občanů o práci v České republice. Musíme si však uvědomit, že vstup ČR do Evropské unie přinese s sebou řadu strukturálních změn, především zcela volný pohyb kapitálu. Navíc již dnes působí v České republice řada například německých manažerů, kteří určitě budou nelibě snášet licitace ohledně svého pracovního povolení a budou usilovat o překonání omezujících opatření. O ještě mnohem důležitější otázce se však zatím v Bruselu vyjednává - česká strana chce také prosadit, aby státy omezující pohyb českých pracovních sil mohly liberalizovat poměry pouze u některých profesí pouze po konzultaci a jednání s Českou republikou. Čeští vyjednávači se tak snaží čelit možnému úniku mozků, který zejména v případě Německa s jeho nabídkami pro počítačové odborníky představuje velice reálnou hrozbu.

(MaFr)

Slovensko je už cieľovou krajinou utečencov

Slovensko už nie je len tranzitnou, ale postupne sa stáva aj cieľovou krajinou utečencov. Za prvých osem mesiacov tohto roka požiadalo o politický azyl na Slovensku 4 008 ľudí. Na medzinárodnej konferencii o migrácii v Európskom parlamente to nedávno povedal štátny tajomník ministerstva vnútra Ivan Budiak.

O azyl však nežiadajú všetci, ktorí na územie Slovenska prichádzajú. Za prvých osem mesiacov prišlo na územie Slovenska až 5 800 nelegálnych migrantov. Najviac z Afganistanu (28 percent), Indie a Rumunska.

Utečencov, ktorí sa rozhodnú na Slovensku ostať, umiestňujú do záchytných centier v Brezovej pod Bradlom a Adamove, kde sa prispôbujú sociálno-ekonomickým podmienkam, učia sa jazyk a postupne sa integrujú do spoločnosti. Kapacita oboch je asi 800 ľudí, ostatní utečenci sú v ďalších táboroch.

Slovensko pripravuje nový zákon o pobyte cudzincov, ktorý by mal vstúpiť do platnosti budúci rok. Jeho uplatnením budú podmienky pobytu utečencov na Slovensku plne v súlade s podmienkami v Európskej únii. EB

Grand Prix pre režiséra Barabáša

Grand Prix IX. medzinárodného festivalu horských filmov v Poprade, ktorý sa nedávno skončil projekciou ocenených snímok, získal film slovenského dokumentaristu Pavla Barabáša Mustang. Trojčlenná medzinárodná porota mu hlavnú cenu udelila za pôsobivé zobrazenie života spoločenstva, ktoré si uchoválo vlastnú identitu v jedinečnom kráľovstve Mustang. Pre Barabáša to nie je prvýkrát, čo jeho film zabodoval na popradskom festivale. Zo známych a ocenených snímok spomeňme aspoň 118 dní v zajatí ľadu, 80 metrov pod vrcholom. Tajomné Mamberamo a ďalšie.

Niekoľkokrát tu dostal aj divácku cenu. Doposiaľ mal vo festivalovej súťaži 15 filmov. Aj tentoraz pri projekcii atmosféra hustla a párkrát sa zdalo, že publikum sa roztlieska.

Druhá cena poputuje do Talianska tvorcom filmu Všetko so zbraňami, ktorý predstavuje extrémny šport - dry tooling. Cenu filmári získali za vynikajúcu prácu s kamerou v náročných podmienkach. Tretí skončil švajčiarsky projekt ľadové Eldorado o zneužívaní hľadačov zlata v Rinconade v Peruánskych Andách. Ťažký život Eskimákov v ľadovom svete Grónska ukázal taliansky film Grónsko - ľadový osud, ktorý získal štvrtú cenu. Umelecké spracovanie pohľadu na hory len prostredníctvom hudby a obrazov v rakúskom filme Tirolské impresie zaujalo porotu natoľko, že mu udelila špeciálnu Cenu poroty. Počas piatich dní diváci v dvoch popradských kinách sledovali 35 súťažných titulov z 13 krajín. EB

Väčšina súkromných ambulancií bola dva dni zatvorená

Väčšina súkromných ambulancií lekárov bola dva dni zatvorená. Lekári mali tzv. sanitačný deň. Touto formou protestu, na ktorý vyzvala Asociácia súkromných lekárov SR, chceli lekári vyjadriť nesúhlas s návrhom nového cenového opatrenia ministerstva zdravotníctva. Do protestu sa zapojilo asi 90 percent z nich, podobne ako 19. septembra.

Poskytovanie zdravotnej starostlivosti pacientom bolo zabezpečené v redukovanej forme. Cieľom akcie bolo opätovne upozorniť zodpovedné orgány, ale i občanov, že zdravotníctvo nie je dobre financované. EB

Správa: Na Slovensku je rasizmus

Správa o ochrane menšín na Slovensku, ktorú nedávno dostali orgány Európskej únie, vyznieva kritickejšie ako po iné roky. Vypracovala ju organizácia Open Society Institute a bude slúžiť ako podklad pre pravidelnú správu Európskej komisie o Slovensku.

Správa jasne konštatuje a dokumentačne dokladá, že na Slovensku existuje segregácia rómskej menšiny v oblasti bývania, školstva a zdravotníctva. Orgány verejnej správy Rómom znemožňujú prihlásiť sa na trvalý pobyt, čo im komplikuje prihlasovanie detí do škôl a prakticky znemožňuje uplatniť volebné právo. Vytvárajú sa rómske triedy a niekde aj rómske školy.

V zdravotníckych zariadeniach na východnom Slovensku je podľa správy úplne bežná segregácia na gynekologických a pôrodných oddeleniach. Správa upozorňuje aj na informácie z Fínska, kde po zdravotnej prehliadke rómskych žien vzniklo silné podozrenie, že v slovenských nemocniciach ich po roku 1990 sterilizovali.

Opatrenia vlády sa ukázali ako málo účinné a aj s príspevom štátnych orgánov sa segregácia Rómov ďalej prehľbuje. Väčšinová spoločnosť túto segregáciu akceptuje a vo veľkej miere schvaľuje.

Správa podrobne monitoruje aj rasistické vyjadrenia politikov. Cituje starostu, ktorý odporúča problém vyriešiť vystrieaním Rómov. V správe sú aj protirómske citáty poslanca Vítazoslava Morica (SNS) a návrh poslanca Michala Drobneho (HZDS) segregovať Rómov, "aby sa predišlo šíreniu infekčných chorôb".

EB

Černáka súd oslobodil

Vývoj procesu s údajným bossom podsvetia Mikulášom Černákom, označovaného za historický proces či proces storočia, po konečnom rozhodnutí nabúral všetky očakávania obžaloby. Černák podľa nedávneho rozhodnutia senátu Krajského súdu v Banskej Bystrici nezavraždil poľského podnikateľa Grzegorza Szymaneka ani sa nepodieľal na jeho únose. Informáciu po takmer štyri roky trvajúcim obvinení z vraždy a brania rukojemníka, za ktoré mu hrozil trest 15 rokov, prijal Černák úplne chladne, bez emócií. Povedal jedine: "Vzdávam sa odvolania." To isté urobili aj jeho spoločníci Ján K. a Andrej A.

Žalujúca prokurátorka Kováčová nedokázala po verdikte senátu zakryť nervozitu. Ako povedala, je rozhodnutím senátu sklamaná a tvrdí, že ukázalo trhliny v legislatíve a možnosť rôznych interpretácií práva. Dôkazy obžaloby boli podľa nej na uznanie viny dostatočné. Prokurátorka priamo na pojednávaní využila možnosť a proti oslobodzujúcemu rozsudku sa odvolala.

"Cítim potrebu podať odvolanie, pretože obžaloba bola podaná na základe dôkazov," konštatovala prokurátorka.

Senát pri rozhodovaní o vine či nevine vychádzal z výpovedí manželky mŕtveho Szymaneka, ktorá neoznačila za únoscu jednoznačne Černáka, ale aj z výpovedí korunného svedka Alexandra Horvátha, ktoré predseda senátu označil za nedôveryhodné. Senát v odôvodnení rozsudku kritizoval aj prácu znalcov, ktorých posudky sa v priebehu procesu menili a iniciatívne dopĺňali.

Bez pochybností v kauze Černák a spol. sú zatiaľ iba tri veci.

Szymanek bol unesený, ale nebolo preukázané, kto ho uniesol. K vražde došlo, pretože mŕtvola existuje, ale nevie sa, či skutočne patrí Szymanekovi.

Černák je vinný zo skrátenia dane a poplatkov a porušenia pravidiel o obehu tovaru v styku so zahraničím. Keďže sa prokurátorka odvolala, kauzou sa znova bude zaoberať Najvyšší súd. Samuel predpokladá, že spis aj s odvolaním sa môže na Najvyšší súd dostať najskôr o tri-štyri mesiace. Černák zatiaľ bude ďalej sedieť, pretože si odpykáva právoplatný trest 8,5 roka za vydieranie.

ED

Úspech karikaturistov

Slovenskí karikaturisti Ivan Kováčik a Lubica Konková získali ocenenia na Medzinárodnej súťaži karikaturistov v severoizraelskom meste Haifa. Kováčik obsadil prvé miesto a Konková sa spolu s ďalšími tromi autormi z Belgicka, Thajska a Izraela podelila o tretie miesto.

Diela všetkých 245 účastníkov súťaže zo 40 krajín sveta sú od konca septembra prezentované na výstave v priestoroch Kinocentra v Haife. Slovenskú republiku okrem Konkovej a Kováčika zastupuje aj tvorba ďalších siedmich autorov.

EB

SOI zakázala 140 tovarov

Krajský inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie kontroloval 76 predajní v Bratislave. V pätnástich prípadoch kontrolóri zistili predrazenie nákupov, v jednej predajni im účtovali menej. Viac o 9,60 Sk si záúčtovali napríklad v reštaurácii na Miletičovej ulici. V deviatich predajniach nebol tovar označený cenovkami, v štrnástich predávali nekvalitné potraviny alebo po lehote spotreby, v siedmich mal rovnaké nedostatky priemyselný tovar. Tovar bez certifikátov a tovar bez označenia ponúkali napríklad v predajni textilů a obuvi na Starej Vajnorskej ceste a v hudobniach na Gröslingovej. SOI udelila pokuty vo výške 21 600 korún a zakázala používať 141 tovarov.

EB

Za českú korunu sa na Slovensku platí rekordne

Hodnota českej koruny sa nedávno vyšplhala na nové rekordy voči euru a jej silu už pocítili aj Slováci nakupujúci v blízkych mestách na Morave. Aj kurz, za aký banky ponúkajú českú menu, je na historicky najvyššej úrovni 1,33 slovenskej koruny a inak to nie je ani na devízovom trhu.

Hoci za rastom českej koruny v posledných týždňoch sú aj špekulácie, hlavnou príčinou je dôvera investorov a predpokladaný prílev zahraničných investícií.

Od útokov na New York posilnila česká mena už o tri percentá, a hoci sa spolu s ňou zhodnocovala aj slovenská koruna, českej to šlo podstatne rýchlejšie.

EB

Policajti obvinení z mučenia

Siedmi policajti z Jelšavy a Revúcej boli nedávno obvinení z ojedinelého zločinu v histórii novodobej slovenskej kriminalistiky - z mučenia a iného neľudského a krutého zaobchádzania.

Banskobystrickí vyšetrovatelia sťahujú svojich kolegov a dali podnet na ich vzatie do väzby za to, že pred vyše dvoma mesiacmi na smrť umlátili 50-ročného Róma Karola Sendreia. Obvineným hrozí trest odňatia slobody od 8 do 15 rokov.

Z predbežných informácií možno zhruba rekonštruovať priebeh zločinu. Karola Sendreia po konflikte na dvore u vtedajšieho starostu Magnezitoviec bili policajti, medzi ktorými bol aj starostov syn, najprv na obvodnom oddelení v Jelšave a potom v Revúcej.

Postupne sa pri tom vystriedali siedmi policajti vrátane starostovho syna, niekoľko hodín ho mlátili obuškami, pástami, kopali ho a na záver mužovi bezvládne ležiacemu na chodbe obvodného oddelenia jeden z nich skočil na hrudník. *EB*

Ekonomická sila Slovákov rastie

Ekonomická sila obyvateľstva bola v auguste na najvyššej úrovni od decembra 1999. Hodnota indexu ESO, ktorý na základe viacerých štatistických ukazovateľov počíta Slovenská ratingová agentúra, stúpila za posledný rok o dve percentá.

Kým ešte pred dvoma mesiacmi hovorila agentúra o stagnácii ekonomickej sily občanov, trend posledných mesiacov označuje za jednoznačne pozitívny. Dôvodom je minulomesačná revízia údajov o maloobchodných tržbách, ktoré štatistický úrad prehodnotil a pôvodne nízke hodnoty rastu nahradil optimistickejšími údajmi.

Vyhliadky v tejto oblasti sú stále priaznivé. "Pokračujúca výplata dlhopisov FNM a pokles inflácie pravdepodobne pomôžu (tržbám v obchodoch) k ďalšiemu reálnemu rastu," tvrdí hlavný ekonóm agentúry Ludovíť Ódor. *EB*

Prokuratúra zastavila stíhanie Mečiara

Bývalý premiér Vladimír Mečiar nespáchal trestný čin tým, že svojim ministrom vyplácal odmeny. Aj keď podľa zákona o platových pomeroch ústavných činiteľov ministrov na odmeny nárok nemajú, Generálna prokuratúra dospela k takémuto rozhodnutiu. Stotožnila sa teda s rozhodnutím okresného prokurátora Michala Barilu.

"Konanie Mečiara nie je takého charakteru, aby mohlo byť posúdené ako trestný čin," uvádza sa vo vyhlásení Generálnej prokuratúry.

Obhajca Vladimíra Mečiara, právnik Miroslav Ábelovský rozhodnutie komentuje: "Myslím, že už bol najvyšší čas, pretože rozhodnutie sa dlho odkladalo. Hovoril som aj s pánom Mečiarom, ktorý to berie ako určitú satisfakciu. Prípadoh mohol byť uzavretý minimálne na konci minulého roku. Vyšetrovanie totiž ukončili ešte vlni na jeseň."

Vyšetrovatelia obviňovali Mečiara z trestného činu zneužitia právomocí. Najvyšší kontrolný úrad ho totiž upozorňoval na protizákonnosť vyplácania odmien, no členovia vlády ich dostávali ďalej. "Podľa dokladov založených v spise plnila vláda okrem bežných úloh aj ďalšie mimoriadne a osobitne významné úlohy. Z tohto pohľadu možno preto poskytovanie odmien hodnotiť ako odôvodnené, vedené snahou oceniť členov vlády za ich náročnú prácu a taktó ich motivovať k plneniu svojich úloh," píše sa vo vyhlásení Generálnej prokuratúry.

Poslanec za HZDS Vojtech Tkáč rozhodnutie prokuratúry chváli: "Ale verdikt mal byť vynesený skôr. Potom by sa nemohli zneužívať pracovnoprávne a trestnoprávne kauzy na kriminalizáciu politických protivníkov a na ovplyvňovanie verejnej mienky."

Šéf sekcie vyšetrovania a kriminalisticko-expertíznych činností Anton Kulich zobral rozhodnutie prokuratúry na vedomie. Policajti to viac nekomentovali. "Pán Kulich poslal stanovisko a viac sa k prípadu nebude vyjadrovať," povedal Karol Tonka z tlačového oddelenia ministerstva vnútra.

Mečiara vlni predviedli na vypočúvanie za asistencie kukláčov, ktorí sa dostali do jeho domu pomocou výbušniny. Miroslav Ábelovský hovorí, že to bol silový krok a forma nebola adekvátna. Poškodenie domu pri výbuchu odhadujú Mečiarovci na 700-tisíc korún. Napriek tomu je otázne, či polícia vyplatí odškodné, hoci Mečiar nespáchal trestný čin.

"Poškodený môže v občianskoprávnom konaní žiadať o náhradu škody. Pán Mečiar sa však nedostavoval na výsluch, niekoľkokrát neprevzal predvolánku. V tomto prípade asi nezohráva úlohu, či bol vinný, alebo nie. Keď sa predvolaný odmieta dostaviť na výsluch, vyšetrovateľ nemôže vedieť, ako nakoniec prípad dopadne. Súčasťou vyšetrovania je vypočúvanie a vyšetrovateľ má právo využiť inštitút predvedenia," povedal Ján Bazovský z ministerstva vnútra. *EB*

Protest proti odstaveniu bohunickej elektrárne

Asi 300 nespokojencov nedávno v Jaslovských Bohuniciach neďaleko Trnavy protestovalo proti plánovanému odstaveniu dvoch blokov tunajšej atómovej elektrárne.

Demonštranti upozornili, že odstavenie dvoch blokov elektrárne zhorší ekonomickú situáciu v regióne. Nespokojenci chcú v krátkom čase odovzdať petíciu s asi 2500 podpismi aj premiérovi Dzurindovi.

Vláda schválila 26. septembra návrh dohody s Európskou bankou na obnovu a rozvoj o poskytnutí 150 miliónov eur (6,45 miliardy Sk) na odstavenie oboch blokov atómovej elektrárne V-1 v Jaslovských Bohuniciach.

Podľa ministra hospodárstva Haracha je cieľom dohody získať finančné prostriedky, ktoré budú použité pri postupnom vyradovaní atómovej elektrárne z prevádzky. *EB*

Slováci si už môžu vybrať, kde si poistia auto

Štyria poisťovatelia - Allianz, Česká poisťovňa Slovensko, Kooperatíva a Slovenská poisťovňa - dostali nedávno licencie na predaj povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Úrad pre finančný trh tak naplnil svoje predošlé vyhlásenia, že žiadosti posúdi v čo najkratšom čase. Spoločnosti, ktoré už dostali licenciu, môžu už predávať poisťky. Predpokladá sa, že najprv spustia kampaň - predstavia svoju ponuku, ceny, lákadlá - a až v priebehu nasledujúcich dní začnú podpísavať zmluvy.

Poisťovne, ktoré už licenciu získali, majú určitú výhodu oproti tým, ktoré ju ešte nedostali. Keďže sa však očakáva, že úrad rozhodne o udelení ďalších povolení v najbližšom čase, táto výhoda by mala byť len minimálna. Okrem toho sa predpokladá, že aj tak veľa motoristov si nechá výber poisťovne a zaplatenie poisťného na poslednú chvíľu.

O povolenie na predaj povinného zmluvného poistenia doteraz žiadalo osem subjektov. O tom, či licenciu dostanú aj Ergo, Generali, Komunálna poisťovňa a Uniq, by sa mohlo rozhodnúť už čoskoro.

EB

Slováci si môžu v krajinách únie založiť živnosť

Za prácou do sveta odišlo vlni zo Slovenska 80-tisíc ľudí. Kvôli práci samotnej, peniazom, príležitostiam. Najviac ich smerovalo do Čiech, ďalšie tisícky do Nemecka a Rakúska, stovky do Maďarska, desiatky do Švajčiarska alebo do Luxemburska.

Každá krajina si však bráni zamestnanosť svojich občanov - prísnymi limitmi pri poskytovaní práce občanom iných krajín. Pokiaľ ide o podnikanie, "slovenskí občania aj živnostníci môžu v krajinách Európskej únie na základe asociačnej dohody podnikáť už dnes," hovorí Andrea Matisová, riaditeľka odboru hlavného vyjednávača ministerstva zahraničných vecí. Členský štát únie totiž nesmie odoprieť občanovi krajiny, ašpirujúcej na členstvo v únii, povolenie pre jeho národnosť, štátnu príslušnosť alebo situáciu na vlastnom národnom trhu práce.

Mnoho vecí sa zmení k lepšiemu aj vstupom Slovenska do Európskej únie. Kvalifikovaní Slováci získajú oveľa viac možností na uplatnenie. Podobne, ako je to teraz pri vzájomne neobmedzenom zamestnávaní slovenských občanov v Česku a naopak.

Striktanou výnimkou budú počas prvých niekoľkých rokov po vstupe vari iba Nemecko a Rakúsko. Tie si zo strachu pred zástupmi gas-tarbeitrov vymohli od únie osobitné zákazy zamestnania cudzincov pre vybrané profesie.

Budúce uplatnenie slovenských kvalifikovaných ľudí v cudzine vidí ružovo aj minister práce Magvaši. Ako nedávno vyhlásil, viaceré európske krajiny majú enormný záujem o najrôznejších odborníkov. "K úplnej liberalizácii pohybu osôb sa prihlásilo napríklad Švédsko. Pritom vo Švédsku chýba oficiálne okolo 500 lekárov a 4 700 zdravotných sestier," povedal. Pre porovnanie - na slovenských a českých univerzitách končí ročne 600 - 700 mladých slovenských lekárov, z ktorých vyše stovka pravidelne do pol roka rozmnožuje rady nezamestnaných.

Na to, aby vzdelaní ľudia mohli dostať prácu vo vyspelých krajinách čo najskôr, musíme mať s každou z nich dohodu. Zatiaľ to tak nie je. Magvaši tvrdí, že na dohodách horúčkovo pracuje.

EB

Európske stredisko pre práva Rómov žaluje Slovensko za smrť Róma Ľubomíra Šarišského

Európske stredisko pre práva Rómov so sídlom v Budapešti sa obrátilo na Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu s tým, že príslušné orgány Slovenska nezabezpečili adekvátny trestný postih vinníka za smrť Róma Ľubomíra Šarišského v roku 1999.

V žalobe, ktorá nasledovala po využití domácich opravných prostriedkov, sa hovorí o zabití, mučení, potupujúcom prístupe a diskriminácii.

Ľubomíra Šarišského (21) predviedla popradská polícia v auguste 1999 pre podozrenie z krádeže horského bicykla. Počas výsluchu, ktorý sa dobrovoľne podujal uskutočniť policajť mimo služby, zadržaného postrelili do brucha, čo napriek prevozu do nemocnice viedlo k jeho smrti, pripomína sa v informácii Rómskeho tlačového strediska v Budapešti. Za neadekvátne použitie zbrane odsúdili slovenské orgány policajť, ktorý robil výsluch, iba na rok odňatia slobody podmienčne.

EB

Vakcínu proti antraxu Slovensko nemá k dispozícii

Na Slovensku nie je zatiaľ k dispozícii vakcína proti antraxu. Doteraz preto nebolo možné zaočkovať ani pracovníkov laboratória Štátneho zdravotného ústavu v Banskej Bystrici, ktorí sú v priamom kontakte s podozrivými zásielkami, ktoré sa denne vyskytnú.

Hlavná odborníčka ministerstva zdravotníctva pre epidemiológiu Mária Avdičová oslovila všetkých dodávateľov, aby podnikli kroky na jej zabezpečenie. "Látka sa vyrába len v Spojených štátoch amerických, Veľkej Británii a Rusku. Verím, že sa nám ju podarí zohnať čo najrýchlejšie," povedala Avdičová. Najakútnejšie by potrebovali vakcínu pre minimálne 20 ľudí. S financiami by podľa nej problémy nemali byť, pretože "ministerstvo vyčlenilo na tieto účely prostriedky z rezervného fondu, určeného pre takúto situáciu".

EB

Sudcovia sa musia deliť aj o zákony

Ročne sa na Slovensku novelizujú stovky zákonov, ale sudcovia sa k ich textom dostávajú veľmi ťažko. Nemajú počítače, a teda ani internet. Zbierky zákonov dostávajú len v tlačenej podobe, ale peniaze nestačia na to, aby každý z 1300 sudcov dostal výtlačok. Hoci zo zákona na to majú nárok.

Pišu na starých písacích strojoch. Nie je výnimočné, že v jednej schátratej kancelárii o miesto na policiach bojuje viacero sudcov.

Vzdelávanie sudcov viac zabezpečujú stavovské organizácie ako ministerstvo spravodlivosti, ktoré ho má na starosti. Koncepcia vzdelávania sudcov neexistuje, školiace aktivity prebiehajú prinajlepšom v rámci polročného plánu.

Podľa správy pre Európsku komisiu pracovné podmienky slovenských sudcov niekedy vytvárajú prekážku pre ich prácu. Jasná metodika tvorby rozpočtu vraj neexistuje a systém administratívneho prepojenia výkonnej a súdnej moci je taký, že "prostredníctvom funkcionárov ministerstva môže minister ovplyvniť akékoľvek rozhodnutie alebo politiku predsedov súdov súvisiacu so správou súdov".

EB

Konzílium rozhodlo: Figel môže ísť do Bruselu

Slovenská lekárska špička v Kováčovej rozhodla, že hlavný vyjednávač Slovenska s Európskou úniou Ján Figel zvládne cestu a rokovania v Bruseli bez zdravotných komplikácií. Stalo sa tak mesiac po náročnej operácii chrbtice a miechy. Figel sa ťažko zranil 9. septembra pri futbalovom zápase.

Figelov zdravotný stav sa podľa riaditeľa Národného rehabilitačného centra Myróna Malého tak zlepšil, že bude môcť koncom októbra na niekoľko dní prerušiť liečbu a absolvovať náročné rokovania týkajúce sa prístupového procesu do únie a transatlantických štruktúr. Malý odhaduje, že liečba by mala trvať ešte najmenej 6 týždňov.

Riaditeľ Malý vyjadril isté pochybnosti v súvislosti s cestou a typom korzetu, ktorý štátny tajomník momentálne nosí. Trvá na tom, aby rokovania absolvoval, aj napriek istému nepohodliu v pôvodnom korzete, ktorý je bezpečnejší.

Figel sa denne venuje rehabilitácii 5,5 hodiny, zvyšok úraduje.

EB

V Bratislave žije asi 30-tisíc narkomanov

Pred tromi rokmi začalo občianske združenie Odyseus v uliciach Bratislavy s projektom terénnej pomoci pre prostitútky a narkomanov. Počas tohto obdobia nadviazali kontakt s viac ako 23-tisíc užívateľmi drog a prostitútkami. Väčšina z nich, asi 40 percent, bola vo veku 22 až 26 rokov.

"Vymieňame injekčné striekačky, rozdáваме kondómy a zdravotnícky materiál, aby sme predišli šíreniu ochorenia HIV, pohlavných chorôb alebo hepatitídy. Nepomáhame len narkomanom, ale ochraňujeme tak všetkých obyvateľov, počas troch rokov sme napríklad vyzbierali 214-tisíc ihliel, ktoré by inak zostali považovať sa na ulici," povedala pracovníčka združenia Katarína Jirešová. Počas troch rokov rozdal Odyseus aj 277-tisíc nových striekačiek a skoro 37-tisíc kondómov.

Terénni pracovníci v Odyseovi sú najmä vysokoškolskí študenti, ktorí prešli školením. Po centre Bratislavy, najmä na uliciach Krížna a Vajanského štyrikrát do týždňa pešo roznášajú kondómy a striekačky, raz za týždeň vyrážajú autom aj do Vrakuše. V budúcom období chce Odyseus svoje pôsobenie rozšíriť aj o iné mestské časti - najmä Devínsku Novú Ves, Dúbravku alebo Raču. Ďalším plánom do budúcnosti je zriadenie kontaktného centra. Slovensko je jednou z mála krajín, v ktorej nefunguje žiadne podobné centrum. V susednej Českej republike má každé okresné mesto jedno centrum. Zatiaľ sa Odyseus snaží vyriešiť čo sa dá priamo v teréne - minulý rok realizoval projekt mobilnej ambulancie. Vtedy gynekológ a psychológ ordinovali priamo v aute, robili sa aj testy na HIV.

Čerstvou službou klientom je testovanie na HIV priamo v teréne zo vzorky slín. "Klienti majú veľký záujem, len za prvé dve hodiny sme vyšetřili desať ľudí," povedala Jirešová.

Záujem je aj o projekt sociálnej asistencie, keď dobrovoľníci z Odysea sprevádzajú klientov na úradu alebo na vyšetřenia k lekárom. Najväčší záujem je o vyšetřenia u gynekológa.

V Bratislave žije podľa odhadov asi 30-tisíc narkomanov, pokiaľ ide o prostitútky, terénni pracovníci sa stretávajú asi s tisíckou žien. Ide však len o tie, ktoré pracujú na uliciach v centre mesta, nie v baroch či v bytoch.

Terénni dobrovoľníci a klienti si už navzájom dôverujú.

EB

Schusterovcom sa anonym vyhráza zabitím

Zatiaľ neznámy páchateľ, ktorý poslal nedávno prezidentovi republiky Rudolfovi Schusterovi výhrážny list, sa podľa šéfa slovenských vyšetrovateľov Antona Kulicha pravdepodobne dopustil trestného činu násillia proti skupine obyvateľov a jednotlivcov.

Šéf vládných ochrankárov František Zemko povedal, že prípad preverili ochrankári a odstúpili ho policii. Prezident i jeho rodina majú posilnenú ochranu.

Páchateľ, ktorý sa prezidentovi a jeho manželke vyhrážal zastrelením, sa podpísal menom muža z Banskej Belej v okrese Banská Štiavnica. Polícia zistila, že tento muž má doma počítač, ale expertíza, či anonym bol odoslaný z tohto počítača, bude hotová až neskôr. Osoba, ktorá je pod listom podpísaná, existuje. Podľa rodičov však teraz pracuje v Taliansku.

Výhrážny list dostala kancelária prezidenta Schustera na svoju internetovú stránku. Podľa Dáriusa Rusnáka z prezidentovej kancelárie anonym oznámil, že do 1. decembra tohto roku zavraždí prezidenta i jeho manželku.

EB

Mostom Márie Valérie sa valili davy

Maďarský premiér Viktor Orbán a komisár Európskej únie pre rozšírenie Günter Verheugen boli poslednými pasažiermi, ktorých previezla z Ostrihomu do Štúrova dunajská kompa. Tá bola donedávna jediným spojením maďarského a slovenského brehu Dunaja od Komárna po Budapešť a bola náhradou za zničený most Márie Valérie, ktorý v decembri 1944 vyhodili do povetria ustupujúce nemecké vojská. Vyše päťdesiat rokov stáli na oboch brehoch iba jeho torzá.

"Tento most v sebe nesie posolstvo. Dlhé roky jeho ruiny symbolizovali vzťahy medzi Slovákami a Maďarmi. Nová podoba mosta by mala reprezentovať nové vzťahy," povedal krátko pred otvorením zrekonštruovaného mosta slovenský premiér Mikuláš Dzurinda. Podľa Viktora Orbána sa medzi Štúrovom a Ostrihomom skončila druhá svetová vojna tým, že Slovensko a Maďarsko zlikvidovali jej posledné ruiny. Znovuotvorenie mosta nie je však podľa maďarského premiéra iba záležitosťou oboch susediacich štátov. "Ide o záležitosť Európy. Ako by sme chceli zjednotiť Európu, keby sme neboli schopní spojiť dva národy na brehoch Dunaja?"

Za európsku udalosť označil túto slávnosť aj Günter Verheugen, ktorý spolu s Dzurindom a Orbánom na moste prestrihol pásku. Slávnostné otvorenie obnoveného Mosta Márie Valérie sledovali z oboch brehov Dunaja tisíce ľudí. Krátko po jeho sprístupnení sa oboma smermi pohli davy. Oveľa emotívnejšie prežívali otvorenie mosta ľudia z maďarského brehu Dunaja. Mnohí sa po 514-metrovom moste prešli aj niekoľkokrát a viacerí absolvovali cestu medzi oboma colnicami len kvôli novej pečiatke do pasu s dátumom, ktorý im bude pripomínať znovuotvorenie mosta.

Na obnove Mosta Márie Valérie sa premiéri oboch krajín dohodli v septembri 1999 a samotná rekonštrukcia sa začala vlni v októbri. Stavba železného oblúkového mosta, ktorý je kópiou pôvodnej Márie Valérie, stála 11,7 milióna eur. Európska únia prispela na ňu desiatimi miliónmi, zvyšné náklady sa rozdelili medzi Slovensko a Maďarsko.

EB

V nemeckom Passau sa začali Slovenské týždne

V rámci cyklu Ľudia v Európe - sa Slovensko predstavuje od 5. októbra do 23. novembra v bavorskom meste Passau. Záštitu nad celým podujatím má vydavateľská skupina Verlagsgruppe Passau. Po Nemecku, Rakúsku, Poľsku, Česku a Taliansku dostalo tento rok priestor na prezentáciu Slovensko.

Cieľom podujatia je predstaviť politický systém, ekonomiku, cirkevný život, kultúru a turistické možnosti Slovenska.

Kultúrnou časťou programu bolo otvorenie troch expozícií slovenských umelcov.

Svedectvo - takto nazval svoju výstavu známy slovenský sochár a výtvarník Jozef Jankovič. Expozícia je umiestnená v mediálnom centre spoločnosti Verlagsgruppe Passau.

V múzeu moderného umenia vystavuje sedemnást slovenských umelcov pod názvom Slovenské sny. Ide o prierez slovenským umením od šesťdesiatych rokov až po súčasnosť. Umelecké predmety sú zapožičané zo súkromných zbierok a zo zbierky Slovenskej národnej galérie.

V Kaplnke svätej Anny bola výstava slovenského umenia pod patronátom Prvej slovenskej investičnej skupiny.

Na politickej, ale aj kultúrnej časti podujatia sa za slovenskú stranu zúčastnili vysokí predstavitelia slovenskej politiky: podpredseda vlády Ivan Mikloš, ktorý zastupoval premiéra Mikuláša Dzurindu, podpredsedovia vlády Mária Kadlečíková a Pál Csáky a minister kultúry Milan Kňažko. Na konferencii o rozširovaní Európy Slovensko okrem politikov reprezentoval aj orchester Ján Berkyho Mrenicu.

Do Passau sa Slovensko okrem iných chystajú reprezentovať aj džezman Peter Lipa a Ján kardinál Chryzostom Korec.

EB

Prípad Alojza Lorenca sa vlečie už desať rokov

Opätovné pojednávanie proti Alojzovi Lorencovi, poslednému komunistickému námestníkovi federálneho Ministerstva vnútra ČSSR a šéfovi komunistickej tajnej služby sa znova začalo na Vojenskom obvodovom súde v Bratislave. Lorenc je obžalovaný za trestný čin zneužitia právomoci verejného činiteľa spáchaného formou spolupáchateľstva.

Podľa obžaloby sa ho mal dopustiť tým, že od októbra 1988 do 17. novembra 1989 spolu s ďalšími funkcionármi Ministerstva vnútra ČSSR nariaďoval a organizoval preventívne zatýkanie občanov. Išlo najmä o disidentov, ktorých polícia zatýkala a držala v celách predbežného zadržania pred výročiami, akými bolo napríklad 70. výročie vzniku ČSR alebo 20. výročie upálenia Jana Palacha.

Na takýto postup podľa žaloby neboli splnené zákonné podmienky a boli porušované základné občianske práva.

Prípad Lorenc sa ťahá už viac ako 10 rokov. Právoplatne ho odsúdil na štyri roky väzenia český vojenský súd v Táboře. Výkonu trestu sa však vyhol tým, že po rozdelení republiky ostal na Slovensku, kde sa jeho vyšetrovanie začalo od začiatku.

Vyšší vojenský súd v novembri minulého roku uznesením potvrdil rozhodnutie vojenského obvodového súdu o zastavení jeho trestného stíhania s odôvodnením, že podľa slovenskej legislatívy nemôže byť niekto dvakrát odsúdený za ten istý skutok.

Najvyšší súd toto rozhodnutie zamietol a vrátil proces na opätovné pojednávanie.

Na Slovensku nebol zatiaľ nikto právoplatne odsúdený za zločiny komunizmu. Niekoľko rokov trvá aj proces proti Vasilovi Bilakovi.

Podobne sa ťahá aj súdny proces v Poľsku proti bývalému prezidentovi a vysokému komunistickému predstaviteľovi Wojciechovi Jaruzelskému. Podľa nedávnej správy sa Varšavský oblasťný súd po deviatich neúspešných pokusoch opäť vracia k prerokovaniu tohto procesu.

EB

Valko odchádza z Devín banky

Právnik Ernest Valko sa vzdal funkcie konkurzného správcu Devín banky. "Vzhľadom na verejne deklarované odhodlanie niektorých verejných činiteľov zasahovať do procesu konkurzu považujem v záujme veriteľov za najlepšie riešenie odmietnuť funkciu správcu konkurznej podstaty Devín banky," vyhlásil Valko.

Na tlačovej besede v sídle Devín banky označil kauzu okolo svojej odmeny za "krycí manéver" na zahmlenie skutočných problémov v skrachovanej banke. "Domnievam sa, že tí, čo sa zúčastňujú na tejto kampani, sa pokúšajú zakryť svoj podiel viny na dnešnom stave Devín banky."

V tejto súvislosti upozornil najmä na predchádzajúce vyhlásenia ministerky financií a guvernéra Národnej banky Slovenska a na dlhodobú nečinnosť bankového dohľadu centrálnej banky.

Valko je presvedčený, že konkurz na Devín banku nebol vyhlásený zámerne jeden deň pred platnosťou novej vyhlášky, ktorá mala obmedziť odmenu správcu na najviac 10 miliónov korún.

Valko sa snažil vyvrátiť aj medializované informácie o výške svojej odmeny za výkon správcu, ktoré ako prvá priniesla ministerka Schmögnerová, a hovorili o sume blízkej pol miliarde korún. Zdôraznil, že slabá kvalita aktív banky približuje prípadnú odmenu správcovi k nule. "Z 12 miliárd aktívnych vkladov je v banke 600 miliónov," tvrdí Valko. Jeho odchodom z funkcie konkurzného správcu sa trvanie konkurzu predĺži, pretože súd musí vymenovať nového správcu na návrh schôdze veriteľov. Jej zvolenie je zatiaľ v nedohľadne. Valko sa nevyhol ani komentáru rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, ktorý paradoxne vyškrtol Fond ochrany vkladov zo zoznamu veriteľov skrachovanej banky. Hoci je jeho rozhodnutie právoplatné, môže ho zvrátiť takzvané dovolanie, ktoré je podľa Valka automatické, ak výrok Najvyššieho súdu odporuje nižšiemu súdu.

EB

Slovenská armáda sa zásadne zmení

Slovensko sa vydalo smerom k malej a plne profesionálnej armáde. Rada obrany štátu schválila novú koncepciu výstavby ozbrojených síl Model 2010, ktorá počíta s radikálnym znížením počtov ľudí v armáde i vojenskej techniky na úroveň, ktorú si republika môže ekonomicky dovoliť. Armáda by mala byť malá, ale moderná. Na zasadaní rady sa nezúčastnil jej predseda - prezident Rudolf Schuster.

Koncepcia vychádza z bezpečnostnej, obrannej a vojenskej stratégie štátu (aj keď tú poslednú parlament ešte neschválil), schvaľovať ju bude vláda a dostane sa i do parlamentu. Pripravuje sa v spolupráci s NATO. Dokument počíta s tým, že v roku 2006 by malo prestať povolávanie brancov na základnú vojenskú službu. Úplné prezbrojenie sa skončí až v roku 2015, splácať nákupy techniky budeme pravdepodobne ešte dlhšie.

"Za dôležité považujem, že máme vecne jasno, akým spôsobom sa bude uberať modernizácia našej armády, ako budú vyzeráť jej jednotlivé zložky," povedal premiér Mikuláš Dzurinda.

Malá, ale pohotová armáda by mala zabezpečiť obranu štátu až po úroveň regionálneho konfliktu a zároveň by nemala nadmerne zafažovať jeho rozpočet. "Armáda nie je koncipovaná na veľký globálny konflikt," hovorí minister obrany Jozef Stank. Po 11. septembri podľa Dzurindu vystupuje do popredia to, aby vojaci boli nielen vyzbrojení a vycvičení, ale aj morálne a mravne pripravení.

Prezbrojenie bude stáť 80 miliárd korún, ale do roku 2010 môže armáda na novú výzbroj minúť len 41 miliárd (asi 5 miliárd ročne). Preto prezbrojovanie potrvá o päť rokov dlhšie.

Na reorganizáciu, profesionalizáciu a výcvik, ktoré dostali prednosť, minie armáda asi 15 miliárd korún ročne a v roku 2010 má byť všetko hotové.

EB

Jediný koncert jubilujúcej Hany Hegerovej

Najznámejšia československá šansonová speváčka Hana Hegerová mala v Bratislave jediný koncert pri príležitosti svojho životného jubilea. Na koncerte zazneli takmer všetky jej známe piesne, nechýbali ani Levandulová, Čerešne, Kolotoč, Tak už bal alebo Láska má. Večerný recitál Hany Hegerovej sprevádzala skupina Petra Maláska.

Šansonierka a herečka Hana Hegerová, vlastným menom Carmen Farkašová, sa narodila 20. 10. 1931 v Bratislave. Gymnázium vyštudovala v Komárne a dramatický odbor na bratislavskom Konzervatóriu. Odišla do Žiliny, kde v miestnom divadle získala angažmá. Neskôr sa opäť vrátila do Bratislavy, kde účinkovala v Tatra revue. Na základe konkurzu sa dostala do pražského divadla Rokoko a tam si začala tvoriť vlastný repertoár. V roku 1988 v ankete odborníkov Zlatá nota sa stala najlepšou speváčkou roka a jej platňa Potmšilý host bola vyhlásená za album roka. Počas svojej kariéry získala aj Rad francúzskej akadémie a cenu ministra Spolkovej republiky Nemecko Goldene Europa.

EB

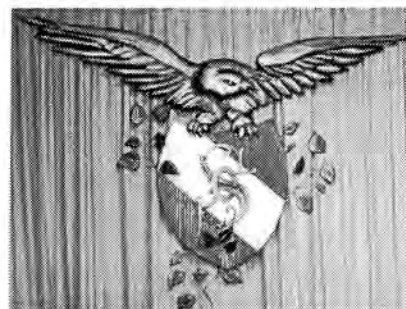

Sokolská jednota Vídeň III./XI
si Vás dovoluje pozvat
na slavnostní odpoledne

v neděli dne 9. prosince v 15 hodin

do sálu České školy
na Sebastianplatz 3, Vídeň 3

Svým programem oslavíme 100leté výročí
založení naší jednoty.

Sokolská jednota Vídeň III./XI. hledá zájemce o volejbal

Sokolská jednota Vídeň III./XI. hledá zájemce - ženy i muže - o volejbal. Předpokladem jsou základní znalosti a sportovní nadšení. Hrajeme každé pondělí od 17,30 do 19,15 hod. v X. okrese. Bližší informace podá N. Štěrbová, tel.: 967 84 93 nebo e-mail K.Sterba@gmx.at.

Co se v Sokolovně 10 děje

Začátek podzimního období

v Sokolovně 10

ÚTERÝ

DIENSTAG

ŽACTVO	17 - 18 h	SCHÜLER
SPORTOVNÍ TANEC	18 - 19 h	SHOWDANCE
AEROBIK	19 - 20 h	AEROBIC
ŽENY	20 - 21 h	FRAUEN
MUŽI FOTBAL	20 - 21 h	MÄNNER FUSSBALL

STŘEDA

MITTWOCH

AEROBIK	9 - 10 h	AEROBIC
BADMINTON ŽACTVO	9 - 20 h	BADMINTON SCHÜLER
BADMINTON DOSPĚLÍ	20 - 21 h	BADMINTON ERWACHSENE

STŘEDA 3. 10. 14 - 19 h

SENIORSKÉ ODPOLEDNE SENIORENTREFFEN

1100 Wien Angeligasse 21, tel: 600 20 20

Informace a dotazy strosta jednoty Tonda Valenta, tel.: 0676 964 59 74
<http://members.Eunet.at/SokolX>, e-mail: sokol.x@eunet.at

Výzva

Ženy se zájmem
o gymnastická cvičení
s prvky zdravotní
tělesné výchovy,
přijďte mezi nás
do tělocvičny
české školy vždy
ve čtvrtek
od 19 hodin.

Sokol Vídeň XVI./XVIII

pořádá
v sobotu

1. prosince 2001 v 19,30

v tělocvičně 1170 Vídeň,
Steinergasse 74

Mikulášskou zábavu

Srdečně zveme
krajanskou veřejnost

Sokol Vídeň

III / XI.

Česká škola,
1030 Vídeň,
Sebastianplatz 3

Čtvrtek:

ženy od 19,00
do 21,00 hod.

Kulturní akce

- SOKOL XII / XV

2. 12. 2001 Adventní odpoledne,
15.00 hod., Slovanská beseda

19. 01. 2002 Šibřinky v národních
krojích, Haus der Begegnung
Rudolfsheim

Netypické, ale veselé Moravské hody Sokola 1215.

Již dávno před 19. hodinou se scházeli návštěvníci do sálu fary Gatterholz. Když začala hrát ve 20 hodin výborná hudba "LIPOVJANKA", která přijela v menším obsazení, zato s výtečnými zpěvačkami, byl sál téměř plný. Pak se dostavovali pouze jednotlivci, kteří už jen ztěžka nacházeli volná místa k sezení. Ovšem nutno říci, že se velmi hojně tančilo. Parket se zaplňovalo při pomalých i rychlých kouscích a bylo vidět jen rozzářené tváře jak českých, tak i rakouských návštěvníků. Nový starosta jednoty, br. Kalousek ml. zahájil hody a uvítal dvojjazyčně přítomné. Tež zavedl upozornil všechny tančící na uvedení České besedy ve 23. hod. Z krajanů jsme uvítali několik herců Vlastenecké omladiny, sestry a bratry z některých vídeňských Sokolských jednot., krajany, žijící z části v Praze a další naše příznivce. Netradiční bylo podávání gulášové polévky br. Sedou za asistence br. Vlčka. Tež atypický byl průběh prodeje nápojů. Zatímco se pila pilně minerálka a Budvar, bílé víno téměř "nešlo". Zato zbylo vína červeného velmi málo. Novinka byla také nabídka 0,7 litrových lahví speciálních vín. Děkuji touto cestou br. Hovorkovi za rychlé doplnění chybějících zásob. U "sladkého" se činily sestry Hmčřřová, Dáša Seveldová a Boženka Maternová. Netypické, ale velmi potěšující, byla hojná návštěva sokolské i nesokolské mládeže. Dovolují si tvrdit, že v české vídeňské menšině je dosti mladých, je jen třeba, je podchytit. Bratři jednoty se starali, aby všechny ženy tančily a tak náš rakouský příznivec, pan Walter dobrovolně donášel prázdné sklenky k umytí. Zasloužil si zato "štamprlí". Přes intenzivní zábavu se návštěvníci počali rozházet už těsně po půlnoci, takže ples byl, už tradičně, ukončen zapěním několika nejkrásnějších moravských písniček, těsně před druhou hodinou. Zbývá ještě poděkovat sestřím a bratrům za přípravu sálu v pátek večer a za úklid v neděli dopoledne. Těšíme se na další akce Sokola 1215.

2.12.2000 v 15. hod ve Slovanské besedě Adventní odpoledne a Šibřinky v národních krojích 19.1.2002 v Haus der Begegnung Wien 15.

NAZDAR.

Drob.

Trenérem století Václav Ježek

V anketě pořádané Unii českých fotbalových trenérů získal titul trenéra století s velkým náskokem Václav Ježek, který národní tým přivedl k vítězství na mistrovství Evropy v roce 1976 a pražskou Spartu k šesti mistrovským titulům. Na druhém místě skončil Rudolf Vytlačil, jeden z tvůrců českého stříbrného úspěchu na mistrovství světa v Chile v roce 1962 a třetí příčku obsadil Dušan Uhrin, pod jehož vedením se národní tým proboujel do finále mistrovství Evropy v roce 1996. Za ním se umístil trenér pražské Dukly v jejích nejslavnějších časech Jaroslav Vejvoda a první pěťici uzavírá současný kouč reprezentačního mužstva do 21 let Karel Brückner. (MaFr)

Vedení Pittsburghu odvolalo Hlinku

Severoamerická hokejová liga přišla o jediného hlavního trenéra ze starého kontinentu. Renomovaný klub Pittsburgh Penguins odvolal 51 letého českého kouče Ivana Hlinku. Stalo se tak v návaznosti na bídnou bilanci klubu v začátku nové sezóny. Pittsburgh prohrál tři úvodní utkání a Ivanu Hlinkovi vzplála půda pod nohama.

Po návratu do Pittsburghu oznámil generální manažér klubu Craig Patrick Ivanu Hlinkovi zprávu o jeho odvolání. Trenéroví, jak později sdělil tisku, v tu chvíli rozhodně nebylo do smíchu. Jeho průkopnické poslání zde končí.

"Lodivod" olympijských vítězů z Nagana začal svou zámořskou anabázi loni jako přidružený hlavní trenér tehdejšího pittsburghského kouče Herba Brookse, přičemž už bylo jasné, že se v průběhu sezóny postupně vypracuje na jediného nejvyšší postaveného "dirigenta" celého týmu. S vedením podepsal dvouletou smlouvu a jeho cílem bylo v této pozici vydržet až do konce. Spolu s ním se v té době v NHL objevil ještě

další evropský trenér, Suhonen z Finska, ale ten se na střídačce chicágo-ských "černých jestřábů" příliš nestihl zabydlet. Přestože byl Ivan Hlinka o poznání úspěšnější, dovedl svůj tým až do semifinále bojů o Stanley cup, neustále se nacházel v dost rozporuplné pozici. Bylo mu vyčítáno příliš evropské pojetí hry a nedostatek přizpůsobivosti. Velkou rolí také hrála jistá jazyková bariéra a s ní související potíže při komunikaci s hráči. Hladinu amerického hokejového života také neustále vyřily diskuze o jeho roustoucích neshodách s největší hvězdou klubu Jaromírem Jágre. Ten po sezóně odešel do Washingtonu, a tak se s napětím čekalo, jak si bez něj Hlinka poradí. Vedení klubu se českého trenéra o letní pauze snažilo přimět k některým změnám v přístupu. Prý mu dokoce chtěli zaplatit kurzy angličtiny, ale Ivan Hlinka raději volil prázdninovou cestu domů. "S jazykem byly jisté potíže," připustil po odvolání zklamaný trenér, "ale věřím, že bych se s tím vyrovnal. Jinak se měnit nechci, vzali mě přece jako Hlinku." Lze tedy konstatovat, že bývalé velké hráčské hvězdy v padesáti letech chyběl dostatek pružnosti. Snad až příliš pozdě pochopil, že sám celou NHL nepředělá.

Podle vyjádření Craiga Patricka se však klub služeb Ivana Hlinky rozhodně nezřiká. "Vážím si ho, pro jeho zkušenosti a velký hokejový cit," prohlásil generální manažer, "Rád bych, kdyby u nás zůstal jako skaut nebo pozorovatel soupeřů." Sám Hlinka ještě neví, kam ho cesta hokejovým světem zavede dál. Jedno je však jisté. Ať už půjde kamkoliv, můž jít se vztyčenou hlavou. Protože, ačkoliv ve své průkopnické roli nevydržel až do konce, ukázal cestu všem dalším evropským trenérům, kteří se v budoucnu mohou poučit z jeho chybných kroků a zopakovat ty vydařené.

MARTIN PIŠECKÝ

Muzikál Babička v české škole.

Kdo by z nás neznal postavu Babičky z knihy Boženy Němcové?

Sotva by se někdo našel. Povídky známé spisovatelky patřily a patří prostě k základnímu školnímu vzdělání v

Babička

Česku a bývalém Československu. První premiéra této hry se uskutečnila v minulém roce v Ratibořicích. Sešlo se na ní tenkrát sto tisíc nadšených diváků, jak uvádí v minulém čísle Česká a Slovenská Vídeň dnes. Na první premiéru v zahraničí u nás v české škole přišlo podle mého odhadu asi tak sto padesát lidí! Že by nezáměr o tento kulturní zážitek? Ale ne. Tentokrát nefungovala asi organizace a tím pádem reklama a oznámení v krajském tisku.

Co se týká provedení muzikálu, bylo to skvělé, lyrické představení se známými, nebo nám méně známými českými umělci. V roli kněžny hrála Miluška Voborníková, roli hajného Petr Haničinec, Babičku ztělesnila Eva Bošková, vojáka Richard Pachman, Viktoru Iona Vozničková, Hortenzii Linda Škarlandtová, Proškovou byla Jana Chládková a Barunku hrála okouzující mladooučká Berekina Kohoutová.

Celý muzikál byl velmi pěkně romanticky a lyricky zpracován a působil pohlazení na duši, jak píše Česká a Slovenská Vídeň dnes, která vyšla i s reklamou v den vídeňské premiéry! Na štěstí existuje u nás ve Vídni perfektně fungující spolek JPP. (Jedna paní povídala), čili ústní propaganda, jinak by přišlo ještě méně diváků a ostuda by byla hotová. A nakonec zbývá dodat-organizátoři polepšete se!

Foto a text: Vladimír Čevela

Babička dojala Vídeň k slzám

Babička

Z úspěšného vystupování ve vídeňském divadle Spolek Komenský se vrátili protagonisté muzikálu Babička. "Zažili jsme nádherné přijetí a fantastické publikum, které jsme dojali k slzám. Na závěr každého představení plakal málem celý sál," prozradil nám Richard

Pachman, který v Babičce hraje Černého vojáka a zároveň je autorem hudby.

MFDNES-gra, zkráceno

Nechme Babičku Babičkou!

Ptát se, kdo nezná Babičku, je jistě zbytečné. Snad není Čecha, který by se s ní v životě nesetkal. Sama vím, kolik chvil pohody mi připravila. Jak jsem, coby dítě, tou-

žila mít právě takovou milou babičku, když mi moje vlastní tak brzo zemřela. Chtělo se mi slyšet její vyprávění na Starém bělidle, doprovázet ji na procházkách s vnučaty, sbírat její moudrost.

Taková krásná, čistá a česká ve mně až dodnes přežívá.

Nedávno jsem dostala ze školy pozvánku na muzikál Babička. Nedokázala jsem si představit 'zmuzikálovanou' Babičku. Češtináři mi snad tento výraz prominou, ale 'zhydženou' nemohu vyslovit, ačkoliv by byl tento výraz výstižnější.

Umělci z Prahy pilně před vystoupením zkoušeli. Seřizovali mikrofony, zesilovače a veškerou techniku, kterou má divadlo v české škole k dispozici.

Moje zvědavost mě sem přivedla již hodinu před začátkem, tudíž jsem měla dost času vše pozorovat a hlavně vidět, jak pracují opravdoví profesionálové.

Konečně jsem se dočkala.

Na odpolední představení uvedly paní učitelky všechny děti do sálu a zajistily klid. Avšak! Po úvodu vypravěče připadla nevděčná úloha hudebního otvírání scény na Barunku. Bylo mi jí líto. Její jistě krásný dívčí hlásek naprosto zanikl v reprodukované hudbě. Technici zřejmě nezvládli za celou dobu příprav aparatury natolik seřadit, aby zpěvačku bylo alespoň trochu slyšet. Podobný osud stihl i představitelku babičky. Nechci se rozepisovat o výkonech jednotlivých účinkujících, ale fakt je ten, že celá produkce nezaujala ani dospělé diváky, ani děti. Ukázalo se, že označení 'muzikál' bylo zavádějící. Na sterilním jevišti s třemi mikrofony se nepochopitelně střídalo několik postav, které víceméně staticky odzpívaly svůj part.

Paní učitelky měly práci udržet děti v klidu a nebylo divu: příliš hlasitá hudba, příliš tiché zpěvy, usínající vypravěč. Představení proběhlo během necelých dvou hodin a bez přestávky. A to bylo dobře, kdoví, kdo by si chtěl poslechnout i druhou část. Nicméně, dočkali jsme se konce a mně bylo líto času, který jsem místo představení mohla strávit s dětmi předčítáním nebo listováním v opravdové Babičce.

Za několik dní se mi dostal do rukou výstřížek z českých novin, ve kterých autor hudby a představitel Černého myslivce vychvaloval vlastní produkci a popisoval slzy dojetí vídeňských diváků a jejich nadšeného přijetí.

Všichni moji známí, kteří Babičku společně se mnou shlédli, si nebyli jisti, zda si autor článku a hudby nespletl dobu a místo. O slzách dojetí nemohla být řeč, spíše se mohlo jednat o slzy lítosti nad ztraceným časem a ze zoufalství, co je možné z krásné literatury udělat.

Myslím si, že Babička Boženy Němcové nám má i dnes co říci, je přínosem češtví a českého jazyka i po tolika letech. Je v ní tolik krásna, kterému ani moderní hudba nic přidat nemůže. Naším dětem bychom ji snad měli raději věnovat v klasické podobě a ne jako jepiči 'muzikál', ze kterého si nikdo nezapamatuje ani jedinou melodii.

Tolik k představení samotnému. Není mi ale líto jenom ztraceného času. V posledních letech pozoruji úbytek návštěvníků na kulturních akcích, 'dovezených' z České republiky. Nedovedla jsem si to vysvětlit, býval přece dříve sál české školy Komenského přímo nabit divá-

ky a musely se přistavovat i židle! Nesmírně si vážím možnosti vidět ve Vídni představení, na které bych v Praze těžko sháněla lístek. Viděla jsem samozřejmě i produkce, které bych vidět nemusela, ovšem muzikál Babička tomu nasadil korunu. Není se potom co divit, že naopak hodnotná představení, jako bylo divadlo „Tři na lavičce“ s hvězdným obsazením, se pořadatelé bojí dát do školy, aby hlediště nezelo prázdnotou!

Tak co s tím?

Marian

"Babička dojala Vídeň k slzám"

Babička dojala Vídeň k slzám, píše se v Mladé frontě dnes, skutečně dojala. Nevím jak v divadle U hasičů na

Vinohradech, kde se Babička začátkem listopadu hraje, ale v sále české školy Komenský ve Vídni, nebylo i přesto že herci používali mikrofony skoro nic slyšet.

Vzhledem k tomu, že technické zařízení bylo minulý rok posíleno, asi to leželo na něčem jiném. Co měla Babička společného s Babičkou Boženy Němcové nebylo mnohým znalcům jejího románu jasné, ale svět se mění, bylo to "holt" moderní podání, jak je dnes modním zvykem. Nejsem hudebním znalcem, ale tento druh hudby mě neuchvátil. Z herců měla jedinou příležitost se na jevišti trochu uplatnit jen herečka Viktorky. Publikum bylo skutečně fantastické, vydrželo až do konce, nebyla přestávka, a dokonce ze slušnosti zatleskalo.

OK

Aktuální oznámení Kulturního klubu

Milí přátelé, milí čtenáři!

Jak je všeobecně známo bude šilink od příštího roku nahrazen eurem. To nás staví před stejný problém jako ostatní, kteří musí přepočítat stávající měnu na budoucí. 1 EUR = 13,7603 ATS to znamená, že příspěvek činí 250 ATS = 18,17 EUR. To je 25 ATS pro jedno číslo (poznámka na okraj: to je také cena za jednu kávu v kavárně).

Vzhledem k permanentnímu nedostatku prostředků na vydávání našeho časopisu a stálému zvyšování poštovního prosíme o pochopení, že budeme nuceni zaokrouhlit, zvýšit od příštího roku příspěvek na 20 EUR. Podotýkáme, že náklady na časopis se sestávají hlavně z nákladů na výtisk, a poštovné, veškerou ostatní práci vykonávají naši členové bez finanční odměny a patří jim za to vřelý dík.

Ale nabízíme všem, kteří zaplatí do konce roku 2001 možnost využití zvýhodněného příspěvku, který ještě činí 250 ATS, složenkou bude přiložena.

Svým příspěvkem umožníte, aby Klub nejen vydával časopis, ale aby pořádal i kulturní večery (na jejich režii často nestačí ani to, co se při nich vybere na vstupném), besedy, aby vyřizoval korespondenci, atd.

Pokud nám chcete pomoci, upozorněte na KLUB své přátele a známé, získáte je jako další odběratele.

výbor, redakce, pokladní

Pohádky

na videokazetách:

Byl jednou jeden král
 Pyšná princezna
 Princezna ze zlatou hvězdou na čele
 Hrátky s čertem
 Císařův pekař
 Nesmrtelná teta
 Pohádky bratří Čapků: Vodnická,
 Poštácká, Tulácká
 Maxipes Fik
 Broučci
 Rákosníček a jeho rybník

Půjčování je zdarma,
 záloha 100,- ATS.

Termín vypůjčení
 u pí. Mag. E. Zemanové
 mobil: 0664 514 33 29

Kursy češtiny

Čeština - pro začátečníky i pokročilé.
Zájemci, hlase se na tel. č. 6023651 Dr. Malá

Čeština - začátečníci, i pokročilí.
Zájemci, hlase se na tel. č. 4089841 Dr. Brandeis

Lázně Poděbrady a Mariánské lázně

Informace v redakci klubu
 Zájemci o pobyt v lázních zašlete svoje přání faxovou e-mailovou formou nebo namluve své přání na záznamník.

Vážení čtenáři v Rakousku,
 příspěvek na rok 2001 činí 250 ATS, složenkou byly již přiloženy.
 Složenky na rok 2002 budou přiloženy v listopadovém čísle.

Vážení čtenáři na Slovensku,
 důvěřujte poště a vložte svůj příspěvek 250 SKK do obálky.

Vážení čtenáři v České republice,
 důvěřujte poště a vložte svůj příspěvek 250 CZK do obálky, nebo použijte konta: Helena Dvořáková, Investiční a poštovní banka, divize poštovní spořitelna, číslo účtu: 107646135, kód banky: 0300, účel: Klub - příspěvek
 Srdečně děkujeme všem těm, kteří našli možnost a peníze, které potřebujeme, nám nějakým způsobem doručili.
 Složenky s vyúčtováním inzerátů rakouských inzerentů zasíláme zvlášť. V České republice použijte prosím na této stránce uvedeného konta. Slovenské inzerenty prosíme, aby sumu vložili do obálky.
Srdečný dík *Účetní a redakce*

Naše kancelář není obsazená a proto prosíme o pochopení, když se nás nedovoláte.
 Namluve své přání na záznamník, určitě se ozvem.
Záznamník a fax: 402032099, e-mail: kulturklubcs@Eunet.at

Nemáme placenou sekretářku, a proto touto formou srdečně děkujeme všem nově se přihlášeným čtenářům. Věříme že jsou z časopisem spokojeni. Prosíme o jejich ohlasy, přání, návrhy a kritiku.

Přihlášky k odběru časopisu
zasílejte na adresu:

**Kulturní klub Čechů
a Slováků
v Rakousku**

Kulturklub der Tschechen und
Slowaken in Österreich
A 1080 Wien, Schloßelgasse 18
záznamník/fax:
0043 1 402032099,
e-mail:
kulturklubcs@Eunet.at
roční příspěvek:
250 ATS/ CZK/ SKK

Kurzy slovenštiny

ve Slovenském institutu
vedoucí kurzu : Yvonne Tomenendal - Wollner
autorka Slovenčina - 120 Stunden Slowakisch
für Anfänger und Fortgeschrittene

Slovensky pro začátečníky
- úterý 14,00 -15,30 (10 odpo. od 23. 10. 2001)

Slovensky pro pokročilé
- úterý 15,30 - 17,00 (10. odpo. od 23. 10.2001)

skupina : 4 -8 osob
cena kurzu: ATS 1.250,-

Na dotaz je možnost organizace seminářů, kurzu obchodní slo-
venštiny apod.

detailní informace: Slovenský institut te. 5354057

12. Tschechisch-österreichisches Symposium

VERSCHWUNDENE LEBENSWELT

- VERGESSENER ALLTAG

KULTURGESPÄÄCH

12. Česko-rakouské SYMPOSIUM

Zapomenutý všední den

Kulturní rozhovor

23.-24.11. 2001

Ort/Místo konání: Dobersberg und Slavonice

Symposium pořádají/Veranstalter:

WALDVIERTEL AKADEMIE

Kulturvernetzung Waldviertel

In Zusammenarbeit mit:/ve spolupráci

Marktgemeinde Dobersberg Stadtgemeinde Slavonice

NÖ-Bildungs- und Heimatwerk

Regionalentwicklungsagentur Jindřichův Hradec

Waldviertler Heimatbund Waldviertel-Festival

V roce 2001 putovala v rámci Waldviertelského festivalu výstava "Zapomenutý všední den. Dvacáté století v zrcadle středoevropského regionu" obcemi rakousko-české pohraniční oblasti. Výstava patří k oněm projektům, které vznikly a byly organizovány současně na obou stranách hranice. V první části zasedání ještě jednou budeme v četných referátech diskutovat o základním motivu výstavy, razantní změně kultury všedního dne lidí u hranice.

Druhá část zasedání bude dále probíhat zcela ve znamení propojení. Dopoledne budou účastníci seznámeni se vzdělávacími a kulturními zařízeními města Dačice. Odpoledne by mělo sloužit k seznámení rakouských a českých umělců a iniciativ s možnostmi podpor projektů překračujících hranice. Často ztroskotává přání po spolupráci na nedostatečných znalostech poměrů u sousedů. Mimoto se představí již probíhající projekty a budou informovat o svých (mezilidských) zkušenostech. Rozpory v podpůrných programech, které znemožňují trvale potřebný "odraz" projektů, mají být odhaleny a vyvinuty možné strategie pro jejich překonání.

Konzept, Gestaltung, Organisation: Willi Lehner/Niklas Perzi

Freitag, 23. November 2001

13.00 Uhr Musikerheim Dobersberg

Verschwendene Lebenswelt - Vergessener Alltag

Begrüßung: Bgm. Reinhard Deimel (Marktgemeinde Dobersberg)

Dr. Ernst Wurz (Obmann WALDVIERTEL AKADEMIE)

Eröffnung: Dr. Gerhard Proißl

(Bezirkshauptmann von Waidhofen/Thaya)

Einleitungsreferat: Univ.Lektor. Dr. Friedrich Polleroß, Wien:
"Möglichkeiten und Grenzen der Alltags- und Regionalgeschichte"

Kurzbeiträge von: OSR Franz Fraibl, Kautzen:
"Die Juden in Kautzen"

Franz Freitag, Frühwärts:"Die Post in Gastern"

Ing. Karl Zach, Dobersberg:"Die Thayatalbahn: Aufstieg und Niedergang"

Herbert Hochleitner, Waldkirchen:"Das Genossenschaftswesen in Waldkirchen"

Kaffeepause

16.30 Uhr

Mag. Jiří Zimola, Neubistritz:"Die Rückkehr der Söhne der Region: Die Národní Jednota Pošumavská"

OSR Friedrich Schadauer, Thaya: "Die Schulfeste in Thaya: Vom Kaisergeburtstag bis zum Tag der Fahne"

Mag. Martina Stranská, Telč.

"Franz Josef, Masaryk, Stalin: Schulfeste und Jubiläumstage in Dačice"

Mag. Bohumil Havlík, Dačice:

"Böhmisch - Rudoletz 1945. Eine Gemeinde im Jahr Null?"

Moderation: Mag. Peter Mähner

19.30 Uhr Gemeindezentrum

19,30 Thaya:Präsentation des Waldviertler Heimatbundes: Waldviertler Biographien

Samstag, 25. November 2001

Exkursion

9.00 Uhr: Abfahrt Waidhofen/Thaya, Arbeiterkammerparkplatz

9.15 Uhr: Zusteigemöglichkeit Dobersberg, Musikerheim

9.30 Uhr: Zusteigemöglichkeit Zlabings, Autobusbahnhof

10 Uhr: Ankunft Dačice, Besichtigung von Schloss, Museum und Stadtbücherei

12 Uhr: gemeinsames Mittagessen

13.30 Uhr: Abfahrt Dačice

18 Uhr: Abfahrt Zlabings

18.30 Uhr: Ankunft Waidhofen/Thaya

Leitung: Mag. Werner Neuwirth

Teilnahmebeitrag incl. aller Führungen und Mittagessen ATS 100, Anmeldung bis 19.11. : 0043/2842/537 37

14 Uhr Kulturhaus Zlabings

Kulturgespräch

"Dialog zur Zusammenarbeit von Initiativen und Künstlern in der Euregio"

Begrüßung:Ing.JaroslavZuzák, Bürgermeister von Zlabings

Einleitung: Wilhelm Lehner, Kulturvernetzung Waldviertel
 Kurzreferate von: Mag. Karin Kastner/Mag. Emanuel Slapak,
 Regionalmanagement Waldviertel: "Fördermöglichkeiten im
 Waldviertel: Interreg IIIa, Kleinprojektefond"
 DI Milan Souček/Dr. Petr Pirožek, Neuhaus:
 "Fördermöglichkeiten in Tschechien: Phare CBC"
 Dr. Jaroslava Štastna, Brünn: "Andere Programme"
 Erfahrungsaustausch der Künstler und Initiativen
 Moderation: Mag. Niklas Perzi

Umrahmung: Österr.-Tschech. Ensemble "Together"
 (Anmeldung unter 0043/2842/20 131)

Infos zur Veranstaltung: 0043/2842/537 37, 20131
 waldviertel.akademie@wvnet.at,
 waldviertel@kulturvernetzung.at

Pátek, 23. listopadu 2001

13.00 hodin Musikerheim Dobersberg
 Zapomenutý všední den
 Uvítání: starosta Reinhard Deimel
 (tržní obec Dobersberg)
 Dr. Ernst Wurz
 (předseda WALDVIERTEL AKADEMIE)
 Zahájení: Dr. Gerhard Proibl
 (okresní hejtmán, Waidhofen/Thaya)
 Úvodní referát: Univ. lektor Dr. Friedrich Polleroß, Vídeň:
 "Možnosti a hranice všedních a regionálních dějin"
 Krátké příspěvky:
 OSR Franz Fraibl, Kautzen: "Židé v Kautzenu"
 Franz Freitag, Frühwárts: "Pošta v obci Gastern"
 Ing. Karl Zach, Dobersberg:
 "Železnice Podyjí: Vzestup a úpadek"
 Herbert Hochleitner, Waldkirchen: "Družstevnictví ve Waldkir-
 chenu"

Přestávka na kávu

16.30 hodin:

Mgr. Jiří Zimola, Nová Bystřice:
 "Návrat synů svého regionu: Národní Jednota Pošumavská"

OSR Friedrich Schadauer, Thaya: "Školní slavnosti v obci Thaya:
 Od narozenin císaře až ke dni vlajky"
 Mgr. Martina Stranská, Telč: "František Josef, Masaryk, Stalin:
 Školní oslavy a výroční dny v Dačicích"
 Mgr. Bohumil Havlík, Dačice: "Český Rudolec 1945. Obec v roce nula?"
 Moderace: Mgr. Peter Mähner
 19.30 hodin Obecní středisko Thaya: Prezentace Waldviertler
 Heimatbund: Waldviertler Biographien

Sobota, 25. listopadu 2001

Exkurze
 9.00 hodin: Odjezd z Waidhofenu/Thaya, Parkoviště u pracov-
 ní komory
 9.15 hodin: možnost přistoupení Dobersberg, Musikerheim
 9.30 hodin: možnost přistoupení Slavonice, autobusové nádraží
 10 hodin: příjezd do Dačic, prohlídka zámku, muzea
 a městské knihovny
 12 hodin: společný oběd
 13.30 hodin: odjezd z Dačic

Účastnický příspěvek inkl. všech průvodců a oběda
 Kč 100, přihlášky do 19.11.2001 :
 0043/2842/537 37
 Vedoucí : Mgr. Werner Neuwirth

14 Uhr Kulturní dům Slavonice
 Kulturní rozhovor
 "Dialog o spolupráci iniciativ a umělců v Euregionu"
 Přivítání: Ing. Jaroslav Zuzák, starosta Slavonice
 Úvod: Wilhelm Lehner, Kulturvernetzung Waldviertel
 Krátké referáty: Mgr. Karin Kastner/Ing. Emanuel Slapak, Regio-
 nální management Waldviertel: "Možnosti podpory v oblasti
 Waldviertel: Interreg IIIa, Fond malých projektů"
 Ing. Milan Souček/Ing. Petr Pirožek, PhDr. Jindřichův Hradec:
 "Možnosti podpory v Česku - Phare CBC"
 Jaroslava Štastna, PhDr., Brno: "Jiné programy"
 Výměna zkušeností umělců a iniciativ
 Moderace: Mgr. Niklas Perzi
 Hudební zářmování: česko-rakouský soubor "Together"

RANCH „M“, Jeseniky, chov huculských
 koní nabízí celoroční ubytování ve stylo-
 vém prostředí a jezdeckou turistiku.
 Václav Merta, Vernířovice 175, CZ-788 15
 Vernířovice, pošta Velké Losiny, Tel.:
 00420-649-23 70 50, [http://www.equi-
 channel.cz/ranch-m/](http://www.equi-
    channel.cz/ranch-m/)

Dipl. Fyziott. a BOWEN praktik
 pomůže řešit zdr. problémy různého charak-
 teru i chronické.
 velmi úspěšně: např. karp.tunel. dých. problé-
 my, diabetes, ekzém kardiovask. sys. pohyb.
 aparátu, migrény, nevolnosti, lymfát. proced-
 ury atd. Kombinace s přírodní léčbou a zdr.
 masážemi.
 te.: 01 867 5461 (9 - 10hod) nebo večer.
 Sleva pro krajany

Restaurace BÖHMERWALD
 rodina Stuchlíková, „česká kuchyně a speciality“,
 1040 Wien, Argentinienstr. 66,
 otevřeno: po-ne 10-23 hod.,
 tel. 505 72

**PRODEJ A OPRAVY
 VEŠKERÉ ELEKTRONIKY**,
 Krajanské ceny, TV-Service, T.
 Nohynek, Landstr. Gürtel. 17, 1030
 Wien, Tel./Fax: 798 47 08

A PENSION METRO FLORA
 Praha - Vinohrady nabízí pohodlné
 ubytování.
 Tel./Fax.: 00420 2 72 74 24 33
 Tel./Fax.: 00420 2 994 23 95
 E-mail: apension@volny.cz
<http://www.volny.cz/apension>

TRUHLÁRSKÉ PRÁCE VŠEHO DRUHU
 tel.: +42 060 326 23 18, fax: 00420 617 46 32 09

Veškeré druhy ručních prací,
 jako šití ubrusů dle žádané míry, bohatý
 sortiment ubrusů, krajec, nití a knoflíků
 vám nabízí
HELENE KAINRATH
 Mariahilfer Straße 202, út a č: 8-12.
 14-18 hod., st a pá: 8- 18 hod.
 tel.: 893 14 83

sano tours Reisebüro Loppreis Zorika,
 Vídeň 3, Rennweg 21,
 tel. 715 95 55,
 fax 715 95 56
 Zařídí pro Vás cesty do celého světa
 letadlem, autobusem, vlakem, lodí.
 Sleva pro krajany. Mluvíme česky.

Horská chata SNĚHURKA
 v Desné v Jizerských horách nabízí
 východné ubytování. Plná penze 290.-Kč.
 Hostům je k dispozici jídelna s mini
 barem, společenská místnost, hřiště, vlast-
 ní parkoviště a malý vlek.
 Podrobnější informace: Desná v Jizer-
 ských horách, Pustiny č.p. 504, tel: +428
 394 878, fax: +420428394878,
 e-mail: petr.salavec@volny.cz

**PO VÍDNI SE VŠUDE ŘÍKÁ
 - PIVO PIJ U KOLÁŘIKA**
 otevřeno vždy od 15.března do 31. října
 Mimo restauračního provozu je otevřeno
 prodej přes ulici - lze si objednat osobně nebo telefonicky
 vepřová kolena nebo bramboráky pro Vaši společnost.
RODINA KAREL KOLÁŘIK
Schweizerhaus
 Vídeň 2, Prater 116, Tel.: 728 01 52

**VÁNOČNÍ AUKCE POŠTOVNÍCH
 ZNÁMEK - 15.12.2001**
 hotel Internacionál Brno, Husova č. 16,
 tel.: 0042 5 42 12 21 11, Info: Filatelie -
 Klim, tel.: 0042 5 4221 1931,
www.filatelie-klim.com

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

dokumentů aj. Dr. Dietmar Koller, Weideng. 2, 2333 Leopoldsdorf, Práče: Riemerg. 7, 1010 Vídeň, tel.02235/44637, mobil 0676/37 62 117, práce 01/515 28-444, e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at, http://koller.cjb.net

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

Mag. Lenka Kovarik, 1210 Vídeň, Felix-Slavik-Str. 3/1/10. Tel./fax: 2908809 mobil: 0699/11 80 75 81

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

dokumentů, smluv, úřed. listin a tlumočení. Dr. Milan Košíček, 1030 Vídeň, Salesianerg. 17. Tel./fax: 714 07 27, 0664/2537951.

E-mail: m.kosicek @A1.net

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

úředních listin, dokladů aj. Mgr. Pavlína Böhmová, Laxenburger Str. 50/26, 1100 Wien, tel./fax 9544076 0699 1 9544077

WÜSTENROT

Stavební, úrazové, životní aj. pojištění také podle vašeho přání vám zajistí KADLEC JOSEF. Tel.: 0699/19413827 n. 0676/4613274.

MÁTE PROBLÉM?

Platíte hodně? Rád vám poradím ve všech otázkách pojištění a financování. Rychle-spolehlivě-seriózně. Marek Jedlička, 985 9070/24, priv. 259 37 29, Rennbahnweg 46/2/8, 1220 Vídeň.

UBYTOVÁNÍ VE VIDNI

M. Seda, 1070 Vídeň, Westbahnstr. 18. Tel. 524 38 73, 6172706

ZUR BÖHMISCHEN KUCHL

Pavel Knížek, České speciality 1080 Wien, Schloßelgasse 18, tel: 402 57 31

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE

Europaklasse mit verstärktem Englischunterricht im Team mit Englisch native teacher ab der ersten Klasse Zusatzangebot ab der 3. Klasse: Sprachclubs in Französisch, Ungarisch, Tschechisch, Slowakisch, Italienisch Volksschule Dr. Leopold Zecherschule, 1150 Goldschlagstr. 14 / Tel.9824609 Volksschule Sir Karl Popper 1150 Benedikt Schellingerg. 1-3 / Tel.9823403

PRODAM ZAHRADU 1.350 m. Oplocebná, chatka, elektrika, studna, ovoc, stromy, les, lyžařský vlek, rak.-české hranice, 150 km. od Vídně. Cena cca. 200 tis. ATS také možné v Kč, tel./ fax: Wien 402 22 00 - záznamník

KLEINES WIENER CAFE

Denis Bezucha, Kochgasse, 18, 1080 Wien tel.: 01 / 402 32 07, po - pá 7.30 - 22 hod. snídaně od 7.30-15.00 hod. - Kaffeehausküche „SHOT FAMOUS GROUSE“ Budějovické pivo

Atelier JAN - Umění z kůže

Jan & Tamara Brabenc, Spittelberggasse 7, 1070 Wien, tel./fax: 526 54 22, po-pá 13-18, so 10-14 hod.

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o nákup českých malířů. Zprostředkování bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7, Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81, mobil 0664/3566676.

DUCHOVNÍ SLUŽBA
České katolické misie
Katholische Mission für Tschechen
1030 Hagenmüllergasse 31,
Tel. záznamník 0222/715 48 42.
Postfach 134, 1091 Wien
Římskokatolický kostel
„Nejsvětějšího Vykupitele“
Tschechische Erlöserkirche

1030 Wien, Rennweg 63
Mše svatá v českém jazyce, každou neděli a zasvěcený svátek v 10 hodin.
Duchovní správce: P.TH.Dr. Jan Horák

kostel Panny Marie na rohu
Linz, Herenstr. a Redigierst. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16,30 hodin. Duchovní správce: P.TH.Dr. Josef Valerian SDB, tel. 0732 779 339

Římskokatolická
Katedrála sv. Štěpána
Wiener St. Stephansdom
svatá zpověď pondělí 16-18, úterý
15-17, středa 13-14 hod.

Divadelní ochotnický spolek
VLASTENECKÁ OMLADINA
1030 Wien, Sebastianpl. 3
Schůze v malé klubovně - česká škola:
7. prosince
začátek 20. hod., hosté vítáni
kontakt tel.: 02273 7604

Rakúsko-slovenský kultúrny spolok
SEKRETARIAT RSKS
út 8 - 9,30 hod. a čt 17-18,30 hod.
Otto BAUER Gasse 23 /11, 1060 Wien
tel.: 00431 596 13 15,
fax: 00431 595 57 99

Školský spolek "Komenský"
1030 Vídeň, Sebastianplatz 3
Tel. 713 31 88/20 Fax : 713 88 76/24
e-mail: office@komensky.at

4/2001
ODBOBNÝ
CASOPIS
PRO FILATELIU,
NUMISMATIKU
A NOTAFILIU

Vybrané články publikujeme rovněž na internetové adrese
www.filatelia-klm.com

Vydává
MERKUR REVUE spol. s r. o.
Česká 19/21 Brno 2.
Adresa:
P.O.B. 431 Brno 2, 660 31
Telefon: 42 21 62 62/405
42 32 12 49

ČESKY A SLOVENSKY MLUVÍCÍ LÉKAŘI VE VIDNI

MUDr. Jiřina Bodnar, choroby kožní a pohlavní, po.čt. 14-18.30, út. 8-13, pá 8-11, Josefstädterstr. 3/4-5, Vídeň 8, tel. 406 99 41

MUDr. Tomáš Čech, ortopéd a ortopedický chirurg, Vídeň 11, roh Simmeringer Hauptstr. - Kopalgasse 1/3/3. Tel. 74 9 32 03, nebo 67 64 303.

MUDr. Vít Doležal, zubní lékař, Vídeň 1, Blattgasse 13, tel. 713 72 66, všechny pokladny

MUDr. Zdenka Gabriel Weiss, odb. ortopédka, též dětská. Vídeň 5, Pilgramm-gasse 10, tel. 58 74 460.

MUDr. Vladislav Lipták, odb. lékař pre vnútorné choroby, Viedeň 1, Zelinkagasse 12, tel. 533 58 34.

MUDr. Kamila Hajek, soukromá léčba homeopatií, Ada Christengasse 2/F/8, Vídeň 10, tel. 689 22 80

MUDr. Dorota Stefanovic, Kožná lékařka. Medizinsko - kozmetický Inštitút, Akneinštitút a kožná ordinacia Po - Pa.: 9 - 20, Wien 1090 Spitalgasse 1A, tel: 406 34 99

PSYCHOTERAPEUT, PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ,

Mag. Ladislav Nykl Ph.D.,
zajímavé pohovorové semináře, praxe Ledererg.
17/7, Vídeň 8, tel. 523 57 44 n. 0676/5194833,
E-mail: nykl.psychoterapie@aon.at
<http://members.aon.at/nykl>

Klemens Maria Hofbaer klub

Čes. kat. spol. při chrámu Panny Marie na Nábřeží 1010 Wien, Seitzerg. 5/IV otevř. každ. pá do 19-22 hod. v ne. a cír. sv. od 9.30 do 11 hod.

Sdružení Čechů a Slováků v Rakousku

Malá klubovna školy Komenského
1030 Wien, Sebastianplatz 3
středa 9 - 13 hod. tel: 641 01 17
"sekretariát" středa od 14 do 18,30 hod.
(mimo školních prázdnin a svátků)
Soubor SSČS: každou středu od 19.00 hod. tamtéž

Římskokatolický kostel
„Panny Marie na nábřeží“
Kirche Maria am Gestade
1010 Vídeň, Salvatorgasse 12
Mše sv. každou neděli
a zasvěcený svátek v 8.30 h

Kostol Panny Márie Snežnej

1030 Wien, Jaqinggasse 12
Svätá omša s kážňou v slovenskom jazyku každú nedeľu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

ČESKY MLUVÍCÍ PRÁVNÍK

Adresa je k dispozici v redakci.

ZNÁMKY - MINCE

Odborný obchod Emanuel Topol, Vídeň 17, Ottakringerstr.82, tel.486 42 12 po-pá 9.30-12.30, 14.30-18, so 9.00-12.00

ZLATNICTVÍ, HODINÁŘSTVÍ

Richard Arnold - Opravy šperků a hodin: předělávky, vlastní výroba (též z doneseného materiálu). 1100 Vídeň, Buchengasse 88, tel. / fax 604 54 85

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis. Majitel, nakladatel, vydavatel, tisk
 Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku, Schlüsselgasse 18, A-1080 Wien,
 Rakousko, záznamník/fax 0043 1 4023299, e-mail: kulturklubcs@EUnet.at.
 Vychází měsíčně, odpovědná redaktorka ing. Helena Baslerová. Bankovní
 spojení Bank Austria, č.úctu 683 035 901 BLZ 12000.
 KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift. Medieninhaber, Verleger, Hersteller
 und Herausgeber Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich,
 Schlüsselgasse 18, A-1080 Wien, Österreich, Tonband/Fax 0043 1 4023299,
 e-mail: kulturklubcs@EUnet.at. Erscheint monatlich. Bankverbindung: Bank
 Austria, Kontonummer 683 035 901.
 Gefördert aus den Mitteln der Volksgruppenförderung: S podporou MZV odbor
 kulturních styků. Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusi být
 vždy shodné s názorem redakce. - Nevyžádané rukopisy se nevracejí. -
 Redakce si vyhrazuje právo krátit a upravovat zasláné články po stránce gra-
 matické a slohové.

Nezapomeňte nahlásit případnou změnu adresy:

€ Eurobankovky

Lícové a rubové strany eurobankovek jsou v každé kategorii ztvárněny jednotně.

Zobrazení na lícové straně	Formát bankovky	Zobrazení na rubové straně
	120 mm x 62 mm	
	127 mm x 67 mm	
	133 mm x 72 mm	
	140 mm x 77 mm	
	147 mm x 82 mm	
	153 mm x 82 mm	
	160 mm x 82 mm	